



29.04.2022

Πολιτικές θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ όπως εγκρίθηκαν από το 3^ο Συνέδριό του

Πρόλογος

Το παρόν αποτελεί το κείμενο θέσεων του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς-Προοδευτική Συμμαχία (ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ) όπως εκρίθηκε από το 3^ο Συνέδριό του. Συνοδεύεται από (α) τη διακήρυξη που άνοιξε το δρόμο για τη διεύρυνση του ΣΥΡΙΖΑ και την ανασυγκρότησή του σε ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, (β) το Πλαίσιο Προγράμματος που ενέκρινε η Προγραμματική Συνδιάσκεψη της Κεντρικής Επιτροπής Ανασυγκρότησης (ΚΕΑ) του κόμματος τον Ιούλιο του 2021 και (γ) τον Απολογισμό της κυβερνητικής θητείας του ΣΥΡΙΖΑ που ενέκρινε ομόφωνα (με μια λεύκη ψήφο) η Κεντρική Επιτροπή του τον Φεβρουάριο του 2020.

Το παρόν στηρίζεται στα κείμενα που μόλις αναφέρθηκαν, αλλά δεν τα αναπαράγει ούτε τα συνοψίζει. Φιλοδοξεί να αποτελέσει τη διατυπωμένη βάση της συνολικής πολιτικής του κόμματος μέχρι το επόμενο Συνέδριο. Λαμβάνοντας κατά το δυνατόν υπ' όψιν τις ενδεχόμενες περιπέτειες της ενδιάμεσης πορείας και πρώτα απ' όλα τις επόμενες εκλογές και στηριζόμενο στην εμπειρία που αποκτήθηκε στο διάστημα που ακολούθησε από το δεύτερο Συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ μέχρι σήμερα.

Το προσχέδιο του κειμένου συντάχθηκε από Επιτροπή που όρισε η ΚΕΑ στις 23 Οκτωβρίου του 2021. Την αποτέλεσαν οι εξής συντρόφισσες και σύντροφοι Αθανασίου Κώστας, Αναγνωστοπούλου Σία, Αραχωβίτης Σταύρος, Αχτσιόγλου Έφη, Βάρτζελη Ρεγγίνα, Βερναρδάκης Χριστόφορος, Γεροβασίλη Όλγα, Γκασούκα Μαρία, Γκίβαλος Μενέλαος, Δούρου Ρένα, Ελαιοτριβάρης Γιάννης, Θεοχαρόπουλος Θανάσης, Κατρούγκαλος Γιώργος, Μαδεμλής Νίκος, Μητσός Αχιλλέας, Μπαλτάς Αριστείδης, Ξανθός Ανδρέας, Ξενογιαννακοπούλου Μαριλίτσα, Παναγιωτόπουλος Γιώργος, Παναγιώτου Παναγιώτης, Παπαδημούλης Δημήτρης, Παπαδόπουλος Χριστόφορος, Πιλάλης Βαγγέλης, Πολάκης Παύλος, Σβίγκου Ράνια, Σπουρδαλάκης Μιχάλης, Σταθάκης Γιώργος, Τζουμάκας Στέφανος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Φάμελλος Σωκράτης, Φίλης Νίκος, Φλαμπουράρης Αλέκος, Φωτίου Θεανώ, Χαρίτσης Αλέξης, με ευθύνη συντονισμού του Αριστείδα Μπαλτά.

Μετά από συζήτηση του εν λόγω προσχεδίου στο ΠΣ του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στις 22 Δεκεμβρίου 2021 και μετά από εισήγηση του Προέδρου του κόμματος, εισήγηση που έκανε αποδεκτή το ΠΣ, την διατύπωση που παρουσιάζεται εδώ ανέλαβε τετραμελής επιτροπή αποτελούμενη από τους συντρόφους Νίκο Βούτση, Νίκο Μπίστη, Γιάννη Ραγκούση και Αριστείδα Μπαλτά.

Το κείμενο έλαβε την τελική του μορφή μετά τις προσθήκες, διορθώσεις, συμβολές που κατατέθηκαν και έγιναν δεκτές στο 3^ο Συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ υπό την επεξεργασία των συντρόφων Έφης Αχτσιόγλου και Αριστείδη Μπαλτά.

3^ο Συνέδριο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ

Ριζοσπαστική στροφή στην ελπίδα

Οι πολιτικές θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ σε 100 σημεία

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Όπως έχει συμβεί ξανά και ξανά στην ιστορία, οι πανδημίες διασπείρουν θάνατο και ανατρέπουν ζωές. Σείοντας εκ βάθρων τον κόσμο. Μετά το πέρασμά τους, τίποτε δεν παραμένει ίδιο. Γιατί οι πανδημίες, θίγοντας απευθείας την ίδια τη ζωή, αναγκάζουν τους ανθρώπους να αλλάξουν άρδην πράγματα που θεωρούνταν σιωπηλά ως δεδομένα. Αλλά τούτη η πανδημία δεν έχει έρθει μόνη. Επιπροστίθεται στην υπερθέρμανση του πλανήτη, στο διαρκώς επιταχυνόμενο λιώσιμο των πάγων που απειλεί να καταβυθίσει ακτές και νησιά ολόκληρα, σε μια κλιματική κρίση με πρωτόγνωρα, «ακραία», καιρικά φαινόμενα. Έτσι εναλλάσσονται περίοδοι ξηρασίας που οδηγούν σε λιμούς, δασικές πυρκαγιές που καταστρέφουν τους πνεύμονες της ίδιας της ζωής, τυφώνες που πολλαπλασιάζονται, πλημμύρες που εξαλείφουν τα πρωταρχικά μέσα που έχουν οι άνθρωποι για να ζήσουν. Ολόκληρη η υφήλιος έχει περιέλθει σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Όπου για την ανθρωπότητα ανοίγει ένας νέος ιστορικός κύκλος. Κύκλος που απειλεί πρώτα απ' όλα την ίδια την ύπαρξή της.

Απέναντι σε αυτήν την κατάσταση, οι παγκόσμιοι ηγέτες αποδεικνύονται κατώτεροι των περιστάσεων. Από τα ισχυρά κράτη, μεμονωμένα ή στα διεθνή φόρα όπου συναντώνται επίσημα οι ηγέτες ή οι εκπρόσωποί τους, άλλες δυνάμεις μόλις αναγνωρίζουν το φαινόμενο, άλλες παίρνουν μέτρα με μεγάλη καθυστέρηση ενώ άλλες το αγνοούν ή το επιδεινώνουν. Κύριο μέλημα τους παραμένει το πώς θα επανέλθει η χαμένη 'κανονικότητα' και το ποια δύναμη θα κατισχύσει στον μεταξύ τους ανταγωνισμό για ισχύ και για κέρδος. Οι δαπάνες για εξοπλισμούς αυξάνονται ιλιγγιωδώς ενώ οι τεχνολογικές καινοτομίες αποσκοπούν κατά μεγάλο μέρος στο στρατιωτικό πλεονέκτημα και στην εκτέλεση της επιτήρησης πληθυσμών. Εταιρείες-κολοσσοί συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται αμέτρητα προσωπικά δεδομένα προκειμένου να 'προσωποποιήσουν' την προληπτική καταστολή και να παροχετεύσουν τις επεξεργασίες τους προς τη στοχευμένη και επικερδή κατεύθυνση των προτιμήσεων. Ακόμη και ως προς την ψήφο. Με χαρακτηριστικό παράδειγμα εκλογικές αναμετρήσεις στις ΗΠΑ. Υπό αυτές τις συνθήκες, η κρίση της δημοκρατίας βαθαίνει επικίνδυνα, οι δεισιδαιμονίες και οι παραλογισμοί βρίσκουν έδαφος να ανθίσουν και η 'εναλλακτική' άκρα δεξιά αποκτά πολιτική λαβή στα πράγματα. Παράλληλα, μια νέα φάση της οικονομικής κρίσης ήδη ξεδιπλώνεται αμείλικτα ενόσω οι ανισότητες εκτινάσσονται σε ύψη δυσθεώρητα. Η πρόσφατη απόφαση του ΟΟΣΑ για την θέσπιση ελάχιστου φορολογικού συντελεστή στις πολυεθνικές εταιρείες συνιστά ένα θετικό πρώτο βήμα που πιστοποιεί με σαφήνεια την αποτυχία του νεοφιλελεύθερου 'μονόδρομου'. Παράλληλα γίνεται εμφανές ότι οι πολιτικές δυνάμεις που τον έχουν επιβάλει μετέρχονται τη δική τους κρίση.

Στο πλαίσιο αυτού του νέου κύκλου, οι ευθύνες της Αριστεράς όλων των αποχρώσεων, όσο και εκείνες του συνόλου των προοδευτικών δυνάμεων, αναδεικνύονται σε ευθύνες ιστορικής σημασίας. Όπου το γάντι έχει ήδη αρχίσει να σηκώνεται. Δημοκρατικά κινήματα αναπτύσσονται παντού με ποικίλες εκφάνσεις, εκλογές κερδίζονται από προοδευτικές δυνάμεις, συμμαχικές κυβερνήσεις

συγκροτούνται. Η Αριστερά αντεπιτίθεται, αναθεμελιώνεται και συμμαχεί με προοδευτικές δυνάμεις. Γιατί οι αξίες και τα προτάγματά της έχουν τεθεί εκ των πραγμάτων στην ημερήσια διάταξη. Το ισχυρό κοινωνικό κράτος αποδεικνύεται απολύτως αναντικατάστατο και τα δημόσια αγαθά απολύτως αδιαπραγμάτευτα. Το ότι οι πατέντες των εμβολίων οφείλουν να κοινωνικοποιηθούν χωρίς καμιά καθυστέρηση έχει ήδη αναχθεί σε οικουμενικό αίτημα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ απαντά στις προκλήσεις της εποχής. Έχοντας αναδειχθεί στην κεντρική θέση μεταξύ των προοδευτικών δυνάμεων της χώρας και συνιστώντας με το εκλογικό ποσοστό του ένα από τα μεγαλύτερα αριστερά κόμματα της Ευρώπης σε σχέση και με τις οικογένειες των οικολόγων και των ευρωσοσιαλιστών, επιδιώκει να εκφράσει πολιτικά όλες τις δυνάμεις που υφίστανται τις συνέπειες της ασκούμενης νεοφιλελεύθερης πολιτικής, όλες τις δυνάμεις που μοχθούν και καινοτομούν, τις νέες και τους νέους, τους εργαζόμενους, τους άνεργους και τους συνταξιούχους, γυναίκες και άνδρες. Όλες και όλους όσοι σκέφτονται κριτικά και πράττουν δημοκρατικά και αλληλέγγυα ενόσω αναζητούν μια νέα σχέση με την πολιτική αγωνιώντας για το δικό τους μέλλον και για το μέλλον της χώρας. Άμεσος στόχος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι η νίκη στις επόμενες εκλογές και η συγκρότηση μιας προοδευτικής κυβέρνησης. Για να απαλλαγεί η χώρα από το άγχος μιας καταστροφικής κυβέρνησης της Δεξιάς, η οποία, εκτός των όσων διαπράττει εις βάρος της χώρας, δεν φαίνεται καν να αντιλαμβάνεται τα υπαρξιακά αιτούμενα των καιρών.

Το κείμενο που ακολουθεί συμπυκνώνει τις πολιτικές θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ εν όψει μιας ριζοσπαστικής στροφής και μιας προοδευτικής κυβέρνησης που θα επαναφέρει έμπρακτα την ελπίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Νέα κατάσταση, νέα πολιτικά καθήκοντα: ο κόσμος

(1) 1.1. Η υφήλιος ζει ακόμη εν μέσω της πανδημίας του Covid-19 ενώ η εκατόμβη των θυμάτων διογκώνεται. Το πέρας της τραγωδίας είναι ακόμη αόρατο ενώ οι ειδικοί προειδοποιούν ότι ανάλογες πανδημίες στο εγγύς μέλλον δεν είναι καθόλου απίθανες: το κεφάλαιο διευρύνει διαρκώς τα πεδία δραστηριότητάς του προκειμένου να αποκομίσει μεγαλύτερο κέρδος αψηφώντας τέτοιους κινδύνους. Έτσι, τα όρια μεταξύ των μορφών ζωής και των αντοχών τους καταπατώνται ανενδοίαστα, ιοί που ενδημούν χωρίς πρόβλημα σε ένα είδος μπορεί να είναι θανατηφόροι για ένα άλλο, η ανθρώπινη ζωή καθ' εαυτή έχει αποβεί αντίστοιχα ευάλωτη. Τούτη είναι μια ακόμη έκφανση του ότι οι σχέσεις που έχουν επιβληθεί ανάμεσα στον κυρίαρχο τρόπο παραγωγής και τη φύση έχουν φτάσει να καταστρέφουν την οικολογική ισορροπία ολόκληρου του πλανήτη ενώ πλέον απειλούν ακόμη και το ανθρώπινο είδος ως είδος. Η διαρκώς επιδεινούμενη οικολογική καταστροφή (υπερθέρμανση, κλιματική κρίση, ερημοποίηση, αποψίλωση δασών, ρύπανση εδάφους, υπεδάφους, αέρα, ποταμών, λιμνών και θαλασσών) απειλεί την ανθεκτικότητα κοινωνιών και οικονομιών και αμφισβητεί εμφανώς την ίδια την επιβίωσή τους.

(2) 1.2. Πανδημίες και οικολογική καταστροφή αποτελούν οικουμενικά φαινόμενα που απαιτούν οικουμενικές λύσεις. Το ζήτημα έχει καταστεί πλατιά κατανοητό, κάποιες δειλές προσπάθειες έχουν αναληφθεί προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισής του, αλλά αυτές παραμένουν, ακριβώς, δειλές. Η ευρύτερη πολιτική του κεφαλαίου, διαβλέποντας κερδοφόρες ευκαιρίες άμεσης και υψηλής απόδοσης, αξιοποιεί τις κρίσεις για να ενισχύσει τη δική του κυριαρχία ενώ προχωρεί σε μεταρρυθμίσεις μόνον όσο πιέζεται από τα συναφή κινήματα και τη διεθνή κοινή

γνώμη. Η πρόσφατη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα (COP 26) το κατέδειξε με πάσα σαφήνεια.

(3) 1.3. Τούτη η ολιγωρία συνδέεται ευθέως με την κρίση του τρόπου κεφαλαιοκρατικής συσσώρευσης και τη συνεπόμενη αναδιάρθρωση του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής. Αυτή που ακούει στο όνομα «νεοφιλελευθερισμός». Υπό τους όρους της, η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και οι ακραίες μορφές εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης, η ‘δημιουργική’ καταστροφή του μη κερδοφόρου κεφαλαίου, η συρρίκνωση έως επιδιωκόμενου θανάτου της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας, η σπατάλη και καταστροφή των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων, η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων/κοινωνικών αγαθών –γη, υπέδαφος, θαλάσσια βάθη, πόσιμο νερό, δάση, αργαλιός, πολιτισμική κληρονομιά– και των πεδίων κοινωνικής αναπαραγωγής – υγεία, παιδεία, στέγαση, κοινωνική ασφάλιση, ενέργεια– επισφραγίζουν την κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού τομέα. Με την εδραίωση του καπιταλισμού-καζίνο, με φορολογικούς ‘παραδείσους’, με οφσόρ, με τεράστιας κλίμακας ξέπλυμα χρήματος από τις κύριες εγκληματικές εστίες –ναρκωτικά, όπλα, διεθνής σωματεμπορία (trafficking), διακίνηση μεταναστών– και με την ‘υψηλή’ διαφθορά.

(4) 1.4. Όπου η αναδιάρθρωση συντελείται με την καθοριστική συμβολή κρατών και υπερεθνικών θεσμών γιατί ο νεοφιλελευθερισμός δεν συνιστά στενά οικονομική πολιτική. Στηριγμένος στο ιδεολόγημα ότι δεν πρόκειται να υπάρξει στο διηνεκές εναλλακτικός τρόπος οργάνωσης των κοινωνιών (TINA) και άρα ότι δεν υφίσταται πεδίο ουσιαστικής στρατηγικής αντιπαράθεσης, παρεμβαίνει ‘εκ του ασφαλούς’ στην κρατική δομή δημιουργώντας ένα οιονεί ‘παράλληλο’ κράτος: πολλαπλασιάζει «ανεξάρτητες αρχές» και θεσμούς που επιτάσσουν καθολικές δεσμεύσεις, ενόσω αυτές ή αυτοί τοποθετούνται καταστατικά υπεράνω κάθε δημοκρατικού ελέγχου. Από την άλλη πλευρά, δεν διστάζει να ακρωτηριάσει ή επί της ουσίας να κομματικοποιήσει κάποιες τέτοιες αρχές ή θεσμούς εφόσον θεωρεί ότι εμποδίζουν την υλοποίηση πολύ συγκεκριμένων ταξικών επιλογών. Πρόκειται για «Αρχές» και θεσμούς που στελεχώνονται από ‘τεχνοκράτες’ –την αυθεντία της εποχής– ταγμένους ψυχή τε και σώματι στην εξειδίκευση και στην επεξεργασία των όρων εφαρμογής του νεοφιλελευθερισμού, τεχνοκράτες των οποίων το ‘πλούσιο βιογραφικό’ οφείλει να μην παρουσιάζει ίχνος πολιτικού ή ευρύτερου θεωρητικού προβληματισμού. Και όπου για τους ‘απειθαρχους’, επιστρατεύονται όλα τα πρόσφορα μέσα: από ‘αναγκαία’ προγράμματα λιτότητας και δημοσιονομικής προσαρμογής μέχρι επιβολή ιδεολογικής ασφυξίας και πολιτικής καταστολής. Μολαταύτα το έργο αποδεικνύεται σισύφειο: τίποτε από αυτά ούτε όλα μαζί φαίνονται ικανά να αποτρέψουν την εμβάθυνση της κρίσης ή τις νέες που επαπειλούνται. Οι κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις παρουσιάζονται ανίκανες να διαχειριστούν αποτελεσματικά τα προβλήματα που η ίδια η πολιτική τους συσσωρεύει. Οπότε βαθαίνει και η δική τους κρίση.

(5) 1.5. Τα αποτελέσματα των διαδικασιών αναδιάρθρωσης είναι πλέον ορατά από παντού. Η παντοειδής ενίσχυση του κεφαλαίου εις βάρος της εργασίας συνοδεύεται από εκτίναξη της ανεργίας, επισφάλεια εργασίας, εργασιακή περιπλάνηση – συγκροτώντας τη νέα κοινωνική κατηγορία του «πρεκαριάτου»– και με πλήρη αβεβαιότητα για το αύριο. Η αναδιάρθρωση έχει επιφέρει επίσης αναδιάρθρωση ισχύος μεταξύ των διαφορετικών μερίδων του κεφαλαίου εντός των εθνικών συνασπισμών εξουσίας, όπως και ανακατανομή πολιτικής ισχύος σε περιφερειακή και παγκόσμια κλίμακα: ο «αναπτυγμένος κόσμος» έναντι του «αναπτυσσόμενου» και κατ’ ουσίαν εναντίον του. Σε αυτό το πλαίσιο, η απόγνωση οδηγεί συχνά στη μισαλλοδοξία και

στον φονταμενταλισμό και από εκεί σε μορφές τυφλής ή φανατικά στοχευμένης τρομοκρατίας.

(6) 1.6. Η πορεία της αναδιάρθρωσης –σε συνδυασμό πλέον με την προϊούσα οικολογική κρίση και την πανδημία– έχουν πολλαπλασιάσει αβεβαιότητες και αδιέξοδα και έχουν οδηγήσει σε πρωτοφανή αύξηση των ανισοτήτων τόσο στο εσωτερικό κάθε χώρας όσο και μεταξύ χωρών. Η διεύρυνση της φτώχειας μέχρι πείνας, ακόμη και λιμού, ο αποκλεισμός και η εξαίρεση, οι πολλαπλές μορφές έμφυλης –και όχι μόνο– βίας έχουν καταστεί σχεδόν κανόνας. Με αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, τη ‘συστημική’ αναπαραγωγή όλο και μεγαλύτερων ρευμάτων από περιπλανώμενους της πείνας, της οικολογικής καταστροφής και των αυταρχικών καθεστώτων και από θύματα των πολλών τοπικών πολέμων που συνεχίζονται αδιάλειπτα. Πρόκειται για ρεύματα γιγάντια που κινούνται τόσο από Νότο προς Βορράν όσο και από Ανατολή προς Δύση δημιουργώντας ένα προσφυγικό/μεταναστευτικό ‘πρόβλημα’ που έχει αναχθεί σε πλανητική κλίμακα. Το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί απλώς με καλές προθέσεις και ημίμετρα. Και μάλιστα αν λάβουμε υπ’ όψιν το τι θα επιφέρει η εξέλιξη της ακραίας κλιματικής κρίσης και η συνεχιζόμενη υποβάθμιση των οικοσυστημάτων: κλιματικοί πρόσφυγες μέλλουν να συγκροτήσουν το ‘δικό τους’ ρεύμα που θα αθροιστεί με τα άλλα.

(7) 1.7. Τα παραπάνω συνυφαίνονται αμφίδρομα με την όξυνση της καθαυτό πολιτικής κρίσης. Σχεδόν παντού, η δημοκρατία τείνει να αποβεί απλό κέλυφος του οποίου οι συντεταγμένες ορίζονται από τη δυσλειτουργία –στην καλύτερη περίπτωση– των αντιπροσωπευτικών θεσμών, από την περιστολή θεμελιωδών ελευθεριών, από τον κρατικό αυταρχισμό, από τη διαπλοκή της πολιτικής με την οικονομική και μιντιακή εξουσία. Και βεβαίως από την υπο-εκπροσώπηση των γυναικών. Απορρέει έτσι κρίση κομμάτων και συνδικάτων και συνεπόμενα απομείωση των δυνατοτήτων εκπροσώπησης της μισθωτής εργασίας και των λαϊκών τάξεων.

(8) 1.8. Μια κρίση τέτοιου βάθους, όσο δεν αντιμετωπίζεται αποφασιστικά, γεννάει τέρατα. Εδώ και μια δεκαετία έχουν αρχίσει να εμφανίζονται δυναμικά στο προσκήνιο ακροδεξιά, ρατσιστικά, σεξιστικά και ακραία εθνικιστικά μορφώματα, όπως και δεισιδαιμονίες κάθε είδους που έφεραν στον αφρό την υπνώττουσα ‘ύλη’ της ιστορίας. Η έμμεση και κάποτε άμεση νομιμοποίηση που παρέχεται σε τέτοια ρεύματα από συντηρητικές δυνάμεις συντείνει στον καθημερινό εκφασισμό, στην απαλοιφή της ιστορικής μνήμης και στην ‘αναθεώρηση’ της ιστορίας. Η εργαλειακή χρήση κάθε παράλογης δοξασίας συνάδει πλήρως με τέτοιες μορφές ‘αναθεώρησης’ και με τη γενικευμένη επιτήρηση. Πρόκειται εν τέλει για ακραία μέσα θωράκισης της κρατούσας οικονομικο-κοινωνικής ‘κανονικότητας’.

(9) 1.9. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο νεοφιλελευθερισμός, όπως συνοψίζει την πολιτική της αναδιάρθρωσης του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής, τείνει να απολέσει τη δύναμη πειθούς που διατηρούσε. Ο γάμος νεοφιλελευθερισμού και δημοκρατίας φαίνεται να οδηγείται σε μόνιμο διαζύγιο. Στην προοπτική αυτή συντείνει το ότι πολλά ιδιωτικά ΜΜΕ και κυρίως τα τηλεοπτικά δημιουργούν ένα ασφυκτικό κλίμα ελεγχόμενης πληροφόρησης και παραπληροφόρησης έχοντας αποβεί σημαντικό ιδεολογικό και εν τέλει πολιτικό όπλο της απανταχού συντήρησης. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα, όπως ανάγεται στην υπονόμηση της ίδιας της δημοκρατίας, απαιτείται η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το δημοκρατικό πλαίσιο που επιτρέπει έλλογες και συστηματικές αντιπαραθέσεις, οι συναφείς θεσμοί

και οι τεχνολογικές εξελίξεις, όπως και οι εναλλακτικές συλλογικές μορφές παρέμβασης, επικοινωνίας και πληροφόρησης.

(10) 1.10. Η ανακατανομή ισχύος μεταξύ των μεγάλων και των μικρών χωρών του πλανήτη συμπορεύεται με την όξυνση του γεωπολιτικού ανταγωνισμού μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Η εκτυλισσόμενη αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας με επίδικο την παγκόσμια ηγεμονία, η συνάδουσα νέα στρατιωτική συμφωνία ΗΠΑ, Βρετανίας και Αυστραλίας (AUKUS) και η επιδείνωση του κλίματος στην Ουκρανία το πιστοποιούν παραδειγματικά. Οι ανταγωνισμοί αυτοί εμπλέκουν λίγο πολύ όλες τις χώρες του πλανήτη ενώ αφορούν πλείστα επί μέρους επίδικα: εξασφάλιση αγορών, μονοπωλιακή εκμετάλλευση πρώτων υλών –όπως σπάνιες γαίες, απαραίτητες στις ψηφιακές εφαρμογές– έλεγχος εμπορικών οδών και οδών εφοδιασμού, τεχνολογικό προβάδισμα. Στο πλαίσιο των ίδιων ανταγωνισμών, οι θερμοί πόλεμοι, συχνά υποκινούμενοι, με τα αμέτρητα ανώνυμα θύματά τους, συνεχίζονται σε πολλές γωνιές του κόσμου. Πρόκειται για εξελίξεις που αποσταθεροποιούν το ήδη εύθραυστο διεθνές πλαίσιο, καθιστώντας δυσχερέστερη την επίτευξη συμφωνίας για οικουμενικές λύσεις. Ενώ θέτουν ταυτόχρονα την ειρήνη ως καίρια διεκδίκηση των καιρών.

(11) 1.11. Εν τέλει βρισκόμαστε εν μέσω μιας βαθύτατης πολυεπίπεδης κρίσης, στις απαρχές μιας «τέλειας καταγίδας». Ωστόσο οι δυνάμεις της προόδου, της οικολογίας, της ισότητας, της ελευθερίας της ουσιαστικής δημοκρατίας, των ανοιχτών οριζόντων και της ελπίδας έχουν αρχίσει να αντιπαρατίθενται με εκείνες των λίγων αλλά ισχυρών που θέλουν να προστατεύσουν και να επεκτείνουν τον πλούτο και να εντείνουν την ισχύ τους κυριολεκτικά πάση θυσία –θυσία, βέβαια, των άλλων και των πολλών. Η ουσιαστική πολιτική επιστρέφει: η πολιτική αντιπαράθεση παύει να έχει ως κύριο επίδικο τους όρους διαχείρισης του γκρίζου παρόντος, αλλά τους όρους αποφυγής της «τέλειας καταγίδας» και μιας εξόδου από την πολύπλευρη κρίση που θα αποτρέψει εκ βάθρων τη δημιουργία ανάλογων κρίσεων στο μέλλον.

(12) 1.12. Η πανδημία ήδη αλλάζει τον κόσμο ενώ με το πέρας της αυτός θα είναι διαφορετικός. Όπως έχει συμβεί με μεγάλες πανδημίες σε άλλες εποχές. Όπου, βέβαια, ακόμη και μετά το τέλος της πανδημίας η κλιματική κρίση θα συνεχίσει να εντείνεται, να πολλαπλασιάζει αδιέξοδα και να τροφοδοτεί συγκρούσεις με επίδικο ένα βιώσιμο μέλλον για τις κοινωνίες του πλανήτη. Έτσι ή αλλιώς πάντως, ο κόσμος ήδη αλλάζει έστω μόνο γιατί έχει πλέον αναδειχθεί με πάσα σαφήνεια ότι τα προβλήματα που πανδημία και πολλαπλή κρίση συσσωρεύουν δεν είναι δυνατόν να λυθούν ούτε από τους αυτοματισμούς της ‘αγοράς’ ούτε στο στενό πλαίσιο ενός έθνους-κράτους ή συνασπισμού κρατών. Αλλά μόνο με έμπρακτη ριζική αναμόρφωση σε παγκόσμια κλίμακα των όρων που αναπαράγουν και επιτείνουν την ίδια την κρίση και προετοιμάζουν επόμενες. Ριζική αναμόρφωση με άξονα τα διαχρονικά ταυτοτικά προτάγματα της Αριστεράς όλων των αποχρώσεων παντού στον κόσμο. Προτάγματα που αθροίζονται στην ειρήνη, την ελευθερία, την ισότητα, την αλληλεγγύη, την προστασία του περιβάλλοντος και ομογενοποιούνται στην καθολική δικαιοσύνη και στην ελπίδα. Όπως αυτά συν-συγκροτούν την ουσιαστική δημοκρατία σε όλα τα επίπεδα. Όπως προϋποθέτουν την προστασία της εργασίας και την ανάδειξη της παραγωγικής της δύναμης ως τον θεμελιώδη κινητήρα που προάγει το κοινό καλό.

(13) 1.13. Όπου δεν μας διαφεύγει καθόλου ότι η διάλυση του κράτους προνοίας σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία αφήνει τη φροντίδα για τη ίδια τη ζωή στις γυναίκες, με μη αμειβόμενη οικιακή εργασία, με χαμηλόμισθη έμμισθη εργασία ή

ακόμη και σε συνθήκες εξαντλητικής ανεργίας. Ενώ είναι πλέον πασιφανές ότι οι έμφυλες σχέσεις συνιστούν καθαυτό σχέσεις παραγωγής και δεν αποτελούν απλώς ‘προσθήκη’ σε εκείνες. Άλλωστε όλες οι πρακτικές, όλοι οι κανόνες, όλες οι αξίες και αρχές, όλοι οι θεσμοί, η γλώσσα και ο πολιτισμός κωδικοποιούνται στις άνισες σχέσεις μεταξύ των φύλων. Δεν είναι άμοιρο της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί το ότι η έμφυλη βία ολοένα διογκώνεται και οι γυναικοκτονίες –η πιο ακραία εκδοχή της– αυξάνονται με ταχείς ρυθμούς.

(14) 1.14. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ξεκινά από εδώ, αλλά οι απανταχού συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις δεν φαίνονται καθόλου διατεθειμένες να ακολουθήσουν έναν δρόμο που θα ξεπερνούσε ουσιαστικά τη κρίση. Ως απάντηση προβάλλουν μια δικής τους κοπής ‘πράσινη ανάπτυξη’ πάντα με στόχο το κέρδος και την ενίσχυση, συγκεντρωση κι συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, όπως και την προοπτική ευρείας εφαρμογής των προϊόντων της «4ης Βιομηχανικής Επανάστασης» (νέες τεχνολογίες, ψηφιακός μετασχηματισμός, ΑΠΕ –όπου επιδιώκει να παρεισφρήσει η άκρως επικίνδυνη πυρηνική ενέργεια), κατά τρόπους που ήδη εμφανίζονται ως άνισοι, αυταρχικοί, αντιδημοκρατικοί. Ως τρόποι που θέτουν ταυτόχρονα νέα και μεγάλα ζητήματα δημοκρατίας («κοινωνία της επιτήρησης», «κατασκοπευτικός καπιταλισμός», διαχείριση των μεγάλων δεδομένων (big data) αποκλειστικά από τις εταιρείες-κολοσσούς, στοχευμένη διάχυση ψευδοειδήσεων (fake news), κατεδάφιση της προσωπικότητας μέσω της προστατευτικής ανωνυμίας του διαδικτύου και πολλά ακόμη) ενόσω ολόκληρη η συναφής ρητορική ωθεί στο ‘πρότυπο’ του απομονωμένου άνωθεν επιτηρούμενου ατόμου, χωρίς ουσιαστικές δυνατότητες συν-εύρεσης, συν-έλευσης, δια-δήλωσης, συν-λαλητηρίου, συν-λογικής λειτουργίας. Το φόβητρο του ‘κομμουνισμού’ (όπως τον εννοούν βέβαια οι κρατούντες) –δηλαδή ο ανεξάλειπτος φόβος των ίδιων– σείεται στο παρασκήνιο (και κάποτε στο προσκήνιο) προκειμένου να αποτρέψει τη συγκρότηση κάθε ελεύθερης και προοδευτικής συλλογικότητας, ακόμη και κάθε ελεύθερης φωνής.

(15) 1.15. Η πανδημία οδήγησε τις ενδιάμεσες πολιτικές δυνάμεις, κάποιες φορές και τμήμα των συντηρητικών, στο να προσπαθήσουν να αποτρέψουν την ανεξέλεγκτη εμφάθυνση της οικονομικής διάστασης της κρίσης υιοθετώντας επεκτατική δημοσιονομική πολιτική. Αλλά και πάλι χωρίς να διασχίζουν τις κόκκινες γραμμές του νεοφιλελευθερισμού: συμπίεση του κόστους εργασίας, ιδιωτικοποιήσεις, εμπορευματοποίηση των κοινωνικών αγαθών. Έτσι, μια μορφή κεϋνσιανισμού φαίνεται πως επανήλθε, αλλά κεϋνσιανισμού στερημένου από κάθε αναδιανεμητική πρόθεση. Είναι εμφανές ότι οι δυνάμεις αυτές εκλαμβάνουν κάθε δημόσια πολιτική κοινωνικής προστασίας ως υποχρεωτικό διάλειμμα, αδημονώντας να επαναφέρουν τη νεοφιλελεύθερη ‘κανονικότητα’. Δηλαδή τους όρους που αναπαράγουν διαρκώς κρίσεις σαν την παρούσα.

(16) 1.16. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, τηρουμένων των εδαφικών και πληθυσμιακών αναλογιών, αποτελεί μεγάλη δύναμη της Αριστεράς σε διεθνή κλίμακα ενώ, ιδίως μετά τη Συμφωνία των Πρεσπών, η φωνή του ακούγεται διεθνώς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Οπότε, παρά το μικρό μέγεθος της χώρας, ο ίδιος έχει τη δυνατότητα να αναλάβει σημαίνουσες πρωτοβουλίες και στο διεθνές πλαίσιο προς αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων που ανέδειξε και αναδεικνύει η κρίση.

(17) 1.17. Υπό αυτά τα δεδομένα, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ προτάσσει τα εξής:

* Συστηματική ανάληψη της μάχης των ιδεών, στην Ελλάδα και διεθνώς. Με κόκκινο νήμα τη διεκδίκηση της ειρήνης, της δημοκρατίας, της υπέρβασης των έμφυλων και

λοιπών διακρίσεων παντού και ουσιαστικά, καθώς και της προστασίας του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων. Και με εκφάνσεις της μάχης καθ' όλες τις μορφές του πολιτισμού: από το πώς μιλάμε και πώς συμπεριφερόμαστε καθημερινά μέχρι το πώς εκφράζονται οι ιδέες από τις τέχνες, τα γράμματα και τις επιστήμες. Με έμφαση στην απροκατάληπτη επιστημονική έρευνα, στη μόρφωση και στην ευρύτερη καλλιέργεια και με αποδοχή της ετερότητας και της διαφορετικότητας. Συστηματική σκέψη ανοιχτή στις νέες ιδέες και σε όσα διαδραματίζονται στις άλλες χώρες, αλλά και με πλήρη επίγνωση της ιστορίας τόσο της χώρας μας όσο και όλων των λαών. Ο ουσιαστικός πατριωτισμός στηρίζεται εδώ.

* Διεκδίκηση μιας δίκαιης πράσινης οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης στη κλίμακα, όχι μόνον της Ελλάδας, αλλά και της Ευρώπης και του κόσμου. Ανασυγκρότησης συμπεριληπτικής υπέρ των λαϊκών στρωμάτων, που δομείται κυρίως από τα κάτω, διαχέει την ωφέλεια σε όλες και όλους και προστατεύει τα κοινά αγαθά και το δημόσιο συμφέρον. Με την εφαρμογή μιας δημόσιας πολιτικής, η οποία, σε συνάρτηση με όλα τα άλλα, θα εγγυηθεί τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα χωρίς να μείνει πίσω καμιά κοινωνία και κανένας άνθρωπος.

* Παροχή ασφάλειας αξιοπρεπούς ζωής και υγείας σε ένα οικολογικά ασφαλές περιβάλλον σε όλες και όλους ανεξαιρέτως. Σε συνάρτηση με διεθνείς πρωτοβουλίες για την άρση της απαράδεκτης ασυλίας των πολυεθνικών του φαρμάκου, την κατάργηση της πατέντας τουλάχιστον στα εμβόλια και στα φάρμακα που αφορούν τόσο την τρέχουσα όσο και ενδεχόμενες επόμενες πανδημίες. Δηλαδή ανάληψη πρωτοβουλιών που συντείνουν συγκεκριμένα στον εκδημοκρατισμό των σχέσεων Βορρά Νότου και Ανατολής Δύσης. Έχει ήδη αποδειχθεί ότι χωρίς αυτόν τον εκδημοκρατισμό η πανδημία δεν ανακόπτεται.

* Διεκδίκηση της «ψηφιακής δημοκρατίας», ενεργός συμμετοχή στη διεθνή επιστημονική έρευνα που αφορά τους τομείς της «4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης» από τη σκοπιά του δημόσιου συμφέροντος, της οικολογικής ισορροπίας και της βελτίωσης της ζωής όλων. Το «γνωσιακό κεφάλαιο» που διαθέτει συναφώς η χώρα είναι μεγάλο και υψηλής ποιότητας και οφείλει να αξιοποιηθεί δημιουργικά επ' ωφέλεια του κοινωνικού συνόλου. Η Ελλάδα μπορεί να καταστεί υποδειγματικό κέντρο επιστημονικής και τεχνολογικής καινοτομίας και ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αναλαμβάνει την αντίστοιχη δέσμευση. Επιπλέον, σήμερα περισσότερο από ποτέ, είναι απαραίτητη η έρευνα σε όλους τους τομείς των ανθρωπιστικών και κοινωνικών σπουδών. Είναι απαράδεκτο να μη συνιστά η Ελλάδα διεθνώς αναγνωρισμένο Κέντρο κλασικών σπουδών και σπουδών τεχνών, γραμμάτων και πολιτισμού. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αναλαμβάνει την αντίστοιχη δέσμευση.

* Η πλανητική διάσταση του μεταναστευτικού/προσφυγικού, λαμβάνοντας μάλιστα υπ' όψιν το μελλοντικό εκρηκτικό πρόβλημα των κλιματικών προσφύγων, δεν μπορεί να λυθεί παρά μόνον αν οι μεγάλες δυνάμεις της «Δύσης» υποχρεωθούν να αναγνωρίσουν τη δική τους ιστορική ευθύνη ως προς τη δημιουργία αυτών των ρευμάτων, όπως ξεκίνησαν την περίοδο της αποικιοκρατίας και του δουλεμπορίου, και συνεχίζονται με τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, την υποδαύλιση τοπικών πολέμων, τη καταλήστευση των φυσικών πόρων και την πολιτική του «διαίρει και βασίλευε». Κατά συνέπεια, απαιτούνται συστηματικές πρωτοβουλίες που θα προτάξει ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ώστε, μαζί με την διεκδίκηση της ειρήνης, να οικοδομηθεί από τον ΟΗΕ ένα ισχυρό Ταμείο ώστε όλοι οι λαοί να μπορούν να ζουν αξιοπρεπώς στον ανασυγκροτημένο τόπο τους χωρίς να αναγκάζονται να μεταναστεύουν. Αυτή η οικοδόμηση οφείλει να συνδυαστεί με ένα πρόγραμμα απαλοιφής των χρεών των

αδύναμων χωρών του αναπτυσσόμενου κόσμου, με πόρους από τη φορολόγηση των πολυεθνικών και των χρηματιστηριακών συναλλαγών (μορφή του «φόρου Τόμπιν») και εισφορές επί τούτω. Αυτό είναι ίσως το πρώτο βήμα για έναν διεθνισμό που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καιρών και στις σημερινές περιστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Νέα κατάσταση, νέα πολιτικά καθήκοντα: η Ευρώπη και η ‘γειτονιά’ μας

A. Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

(18) 2.1 Σε μια περίοδο γεωπολιτικής αστάθειας και ραγδαίων αλλαγών η ΕΕ δεν διαθέτει σαφή στρατηγική ενώ ο διεθνής και περιφερειακός ρόλος της φαίνεται να περιορίζεται οικειοθελώς. Η ίδια αδυνατεί (ή δεν θέλει) να ενεργήσει αποφασιστικά προς όφελος της ειρήνης και της σταθερότητας, με βάση του κανόνες του διεθνούς δικαίου, σε ζητήματα που αφορούν ακόμη και κράτη-μέλη της (Κυπριακό), όπως και σε ζητήματα που αφορούν το ίδιο το δικό της μέλλον, δηλαδή σε χώρες που βρίσκονται υπό ενταξιακή διαδικασία (Βόρεια Μακεδονία και Δυτικά Βαλκάνια). Ακόμη δε λιγότερο σε κρίσεις στην ευρύτερη γειτονιά της (Ουκρανία, Συρία, Λιβύη, Παλαιστινιακό). Μια τέτοια στάση αναβλητικότητας οδηγεί την ίδια την ΕΕ σε αδιέξοδο. Κατά συνέπεια, απαιτείται μια σαφής και αποφασιστική εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας –πολιτική ενιαία, αυτόνομη και κοινή για όλα α κράτη-μέλη– με προτεραιότητα, ακριβώς, την προώθηση της ειρήνης και της σταθερότητας στη βάση του διεθνούς δικαίου.

Αυτή η πολιτική οφείλει να στηρίζεται στην επεξεργασία μιας συνολικότερης σύλληψης του γεωπολιτικού γίνεσθαι και των κινδύνων που επαπειλούνται με συνεπόμενη μια συνολική αρχιτεκτονική ασφαλείας κατ’ αρχάς για την ευρύτερη περιοχή της. Μια τέτοια σύλληψη και μια τέτοια αρχιτεκτονική συναρτώνται ευθέως με την αποφασιστική αντιμετώπιση οικουμενικών προκλήσεων, όπως η πανδημία, η κλιματική κρίση/καταστροφή, οι αυξανόμενες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές, η αύξηση της έμφυλης βίας και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο στρατηγικός διάλογος και η συνεργασία της ΕΕ με τις ΗΠΑ οφείλουν να εντάσσονται στην εν λόγω αρχιτεκτονική, όπου και μπορεί και οφείλει να ενταχθεί και η Ρωσία. Με αιτούμενο τις αμοιβαία επωφελείς σχέσεις.

(19) 2.2. Η αμυντική πολιτική της ΕΕ οφείλει να είναι στρατηγικά αυτόνομη από το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ ενόσω θα ελέγχεται δημοκρατικά από ένα ισχυρό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η ίδια θα προστατεύει τα ζωτικά συμφέροντα όλων των κρατών-μελών της ΕΕ, χωρίς να αποτελεί παρακολούθημα της «νέας γεωγραφίας» που προωθούν οι ΗΠΑ ούτε να υποτάσσεται σε νεοαποικιακές βλέψεις ισχυρών ευρωπαϊκών κρατών.

(20) 2.3. Στο ίδιο πλαίσιο, είναι επίσης αναγκαία μια κοινή ευρωπαϊκή πολιτική μετανάστευσης και ασύλου που θα λαμβάνει υπ’ όψιν και τα κύματα των μελλοντικών κλιματικών προσφύγων. Εναντία στη λογική της «Ευρώπης-φρούριο» που θα αναγνωρίζει τις ιστορικές ευθύνες που αναφέραμε. Σεβόμενη τη ζωή και την αξιοπρέπεια όλων, τους κανόνες του διεθνούς δικαίου και της Σύμβασης της Γενεύης. Επείγει η αναθεώρηση του Κανονισμού του Δουβλίνου και η θέσπιση ενός δίκαιου και δεσμευτικού πλαισίου διαμοιρασμού των ευθυνών και μετεγκατάστασης που δεν θα επιβαρύνει αποκλειστικά τις χώρες πρώτης εισόδου. Πολιτική που θα καθιερώνει και θα αναβαθμίζει τις νόμιμες οδούς επανεγκατάστασης προσφύγων από τις χώρες προέλευσης ή διέλευσης σε στενή συνεργασία μαζί τους. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν, εκτός των άλλων, τα δίκτυα των διακινητών και η διεθνής σωματεμπορία και να καθιερωθούν ευρωπαϊκοί μηχανισμοί επιστροφής, δίκαιοι και

ασφαλείς για όσους δεν δικαιούνται άσυλο στην ΕΕ ή επιθυμούν να επιστρέψουν στις χώρες τους.

(21) 2.4. Η ΕΕ χαρακτηρίζεται επιπλέον από μεγάλα θεσμικά ελλείμματα ενώ βρίσκεται αντιμέτωπη με τα εξίσου μεγάλα προβλήματα που γεννώνται από την παγίως ασκούμενη οικονομική πολιτική της. Αυτή τείνει να εξαντλείται στην προστασία της διευρυμένης αναπαραγωγής του κεφαλαίου ενόσω αντανakλά συμβιβασμούς που κυρίως αποσκοπούν να εξισορροπήσουν τα συμφέροντα των μεγάλων ευρωπαϊκών επιχειρηματικών ομίλων.

(22) 2.5. Η ΕΕ δεν μπορεί πλέον να περιστέλλεται στο πλαίσιο μιας στενά οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Μακροπρόθεσμα, ΕΕ δεν μπορεί να υπάρξει αν δεν εμβαθύνει τις διαδικασίες ενοποίησης της συμπεριλαμβάνοντας στο κανονιστικό πλαίσιο της την Κοινωνική, την Οικολογική και τη Φεμινιστική Ευρώπη. Απαιτείται ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ώστε αυτό να αποκτήσει διευρυμένο λόγο στα θέματα οικονομικής πολιτικής, περιλαμβανομένου του δημοκρατικού ελέγχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Γιούρογκρουπ. Απαιτείται η τροποποίηση των συνθηκών ώστε να αντικατασταθεί η αρχή της ομοφωνίας από εκείνη της ειδικής πλειοψηφίας στους περισσότερους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ, εκτός από αυτούς της άμυνας και της εξωτερικής πολιτικής. Απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Επιτροπής (Κομισιόν), όπως και να στηριχθούν οι προσπάθειες για ενίσχυση του κράτους δικαίου, της ισότητας των φύλων και της προστασίας των μειονοτήτων.

(23) 2.6. Το νεοφιλελεύθερο πλαίσιο που προσδιορίζει την παγίως ασκούμενη οικονομική πολιτική της ΕΕ έχει καταστεί πασιφανώς ασφυκτικό. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης οφείλει να μετατραπεί σε Σύμφωνο Σύγκλισης, Ανθεκτικότητας και Βιώσιμης Ανάπτυξης που δεν θα περιλαμβάνει δρακόντειους δημοσιονομικούς περιορισμούς, αλλά κριτήρια και στόχους σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της απασχόλησης, την περιφερειακή σύγκλιση, τη σύγκλιση προς τα πάνω όλων των συναφών κοινωνικών δεικτών, την κλιματική ουδετερότητα και τη συστηματική προώθηση της Πράσινης Συμφωνίας, σε κοινωνίες ασφαλείς και ανθεκτικές. Το δημόσιο χρέος, όπως αυξήθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, θα συνεχίσει να πιέζει πρώτα απ' όλα τις φτωχότερες χώρες της ΕΕ και όχι λιγότερο τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Η συναφής 'προσαρμογή' που θα απαιτηθεί στο εγγύς μέλλον –με μνημόνια ή χωρίς– θα είναι εξαιρετικά δύσκολη. Όπου αυτή η κατάσταση ενισχύει τον ρόλο των χρηματογορών παγκοσμίως, δηλαδή τον νεοφιλελευθερισμό αυτοπροσώπως: παρά την χρηματοπιστωτική κρίση του 2009, ο ρόλος των χρηματογορών δεν έχει αδυνατίσει ούτε σε σχέση με τις δραστηριότητές τους σε τομείς με μεγάλο ιδιωτικό κέρδος και μικρό κοινωνικό όφελος ούτε σε σχέση με την πολιτική εξουσία που εμμέσως ασκούν.

(24) 2.7. Εν προκειμένω είναι ενδεικτική η φορολογική και άλλη προστασία την οποία η ασκούμενη πολιτική της ΕΕ παρέχει στις μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες. Η ασυλία των πολυεθνικών του φαρμάκου ως προς την άκρως κερδοφόρα εκμετάλλευση των εμβολίων κατά του COVID-19 και η αδυναμία –ή απροθυμία– των θεσμών της ΕΕ να κοινωνικοποιήσουν τις αντίστοιχες πατέντες συνιστούν εκκωφαντικό παράδειγμα. Η πίεση εδώ οφείλει να ασκηθεί στο έπακρο.

(25) 2.8. Οι επιπτώσεις της νεοφιλελεύθερης οικονομικής πολιτικής μπορεί να αρχίζουν να αντιμετωπίζονται εφόσον ενισχυθεί η αμοιβαιοποίηση τουλάχιστον μέρους του δημόσιου χρέους και υποβληθεί η συνδιαχείρισή του στην Ευρωπαϊκή

Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Στην ίδια κατεύθυνση, η ΕΚΤ, οφείλει να μετεξελιχθεί σε ολοκληρωμένη κεντρική τράπεζα και δανειστή ύστατης καταφυγής (κάτι ανάλογο της FED των ΗΠΑ) της οποίας οι παρεμβάσεις θα στοχεύουν, όχι μόνο στη αντιμετώπιση του πληθωρισμού, αλλά και στην υποβοήθηση των ρυθμών βιώσιμης ανάπτυξης με πιστή τήρηση των όρων της κλιματικής ουδετερότητας, στην αύξηση της απασχόλησης και στη σύγκλιση των οικονομιών. Ανάλογους στόχους οφείλουν να υπηρετούν τα κανονιστικά πλαίσια και τα συστήματα εποπτείας των εθνικών τραπεζικών συστημάτων εκ μέρους της ΕΚΤ και της ΕΕ. Χωρίς τέτοιες δομικές αλλαγές στην κλίμακα της Ευρώπης, οι δυνατότητες εναλλακτικής λειτουργίας των ελληνικών τραπεζών είναι οριακές, ακόμη και αν αποκτηθεί δημόσιος έλεγχος επί των συστημικών τραπεζών.

Προσθέτουμε ότι ο ευρωπαϊκός προϋπολογισμός, ο οποίος αντιπροσωπεύει σήμερα πολύ μικρό ποσοστό του κοινοτικού ΑΕΠ, οφείλει να αυξηθεί, όχι μόνο για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων, όπως η πανδημία, αλλά και για την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή, τον μετριασμό της κλιματικής κρίσης και την οικοδόμηση των όρων της αντίστοιχης ανθεκτικότητας ενώ επιβάλλεται να λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν τη διάσταση του φύλου. Παράλληλα, επείγει να περιοριστεί το φορολογικό ντάμπινγκ και η ΕΕ να αποκτήσει περισσότερους ίδιους πόρους.

(2.6) 2.9. Οι εμπορικές συμφωνίες οφείλουν να προσαρμοστούν κατά τρόπους που προστατεύουν την ευρωπαϊκή οικονομία από αθέμιτες πρακτικές, όπως και να περιλαμβάνουν ειδικές μέριμνες τόσο για τα θέματα της κλιματικής κρίσης όσο και για τα εργασιακά. Ως προς τα πρώτα, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, αλλά απαιτούνται κρίσιμες βελτιώσεις ώστε η αντίστοιχη μετάβαση να είναι κοινωνικά δίκαιη. Δηλαδή να μην τροφοδοτεί αποκλειστικά την διευρυμένη αναπαραγωγή, τη συγκέντρωση και τη συγκεντροποίηση του κεφαλαίου. Είναι αναγκαία η εισαγωγή δεσμευτικών στόχων ως προς τη μείωση των ανισοτήτων συναφώς και ιδιαίτερα απέναντι στην ενεργειακή φτώχεια. Αλλιώς η μετάβαση δεν θα κερδίσει κοινωνική συναίνεση και θα οδηγηθεί σε αδιέξοδο. Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) ώστε αυτή να επιτύχει τους τεθειμένους περιβαλλοντικούς στόχους οφείλει να συνεπάγεται δικαιότερη κατανομή των επιδοτήσεων στη μικρή και μεσαία παραγωγή, στην οργανική γεωργία και στην ποιοτική γεωργία των λιγότερων ανεπτυγμένων περιοχών, όπως και να περιλαμβάνει πλήθος παρεμβάσεων στους ενδιάμεσους κρίκους του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος που θα διασφαλίζουν την ποιότητα και θα αποτρέπουν τον αθέμιτο ανταγωνισμό. Η απαγόρευση των μεταλλαγμένων προϊόντων εντός της ΕΕ είναι επιβεβλημένη και σε αυτή τη βάση.

(27) 2.10. Η ανάκαμψη από τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση απαιτεί μια μεγάλη αναπτυξιακή πρωτοβουλία που δεν θα περιλαμβάνει τα γνωστά μνημόνια ούτε θα αυξάνει τις ανισότητες ενώ θα είναι συμβατή με την ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, με κυρίαρχα χαρακτηριστικά τη δικαιοσύνη και τη δημοκρατία. Η δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτέλεσε θετικό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση, αλλά η διάρκεια και η ένταση της πανδημίας, υπερβαίνοντας κατά πολύ τις αρχικές εκτιμήσεις, κατέδειξαν ότι αυτό είναι ανεπαρκές και από αυτή τη σκοπιά.

(28) 2.11. Σημειώνουμε ότι η προεδρία Μπάιντεν αναπροσαρμόζει –χωρίς να μεταβάλλει ριζικά– την κατεύθυνση της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Μετά τον νεοσυντηρητικό ‘απομονωτισμό’ επί Τραμπ και την αποχώρηση από σειρά διεθνών οργανισμών και συμφωνιών, οι ΗΠΑ επανέρχονται στην πολυμερή διπλωματία σε συγκεκριμένους τομείς (αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, Παγκόσμιος

Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, START). Ωστόσο, όπως διαφάνηκε στο Αφγανιστάν, οι ίδιες επιχειρούν να αποδεσμευθούν από χώρες στις οποίες είχαν εμπλακεί στρατιωτικά χωρίς διαβούλευση με την ΕΕ και χωρίς να επενδύουν σε μια νέα αρχιτεκτονική ασφάλειας. Η σύναψη της συμφωνίας AUKUS καθιστά σαφές ότι η αμερικανική εξωτερική πολιτική επικεντρώνεται στον Ινδικό-Ειρηνικό Ωκεανό και στον εντεινόμενο ανταγωνισμό με την Κίνα, χωρίς να αλλάζει στάση απέναντι στη Ρωσία. Από την άλλη πλευρά, οι πρώτες κινήσεις της εσωτερικής πολιτικής Μπάιντεν στο πεδίο της οικονομίας και εκείνο των δικαιωμάτων, εν πολλοίς αποτέλεσα της πίεσης που ασκήθηκε από την αριστερή πτέρυγα του Δημοκρατικού Κόμματος και τα μαζικά κινήματα, αποτελούν θετική εξέλιξη που μετατοπίζει τη διεθνή συζήτηση προς πιο προοδευτική κατεύθυνση.

B. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και οι σύμμαχοί του

(29) 2.12. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συνιστά καταστατικά δύναμη αριστερού ευρωπαϊσμού. Είμαστε στην ΕΕ, παραμένουμε στην ΕΕ, αλλά η ΕΕ, όπως και η Ευρώπη συνολικά, οφείλουν να αλλάξουν. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διεκδικεί τη ριζική αλλαγή των θεσμών της ΕΕ και της ακολουθούμενης πολιτικής της καθώς και μια νέα δημοκρατική και προοδευτική δυναμική για την Ευρώπη ολόκληρη. Με άλλα λόγια, η οικοδόμηση μιας δημοκρατικής οικολογικής και προοδευτικής ΕΕ αποτελεί εξέχουσα προτεραιότητα του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Τα πεδία παρέμβασης που αναφέραμε ανάγονται σήμερα σε συγκεκριμένες διεκδικήσεις που αφορούν πρώτα απ' όλα την προστασία της εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο: καθιέρωση ευρωπαϊκών συλλογικών διαπραγματεύσεων και δεσμευτικών συλλογικών συμβάσεων, καθώς και προστασία με πρόσθετα θετικά μέτρα των αντίστοιχων δικαιωμάτων. Η ΕΕ οφείλει να κινηθεί προς την καθιέρωση ευρωπαϊκού κατώτατου μισθού, ελάχιστου επιπέδου εισοδήματος αλληλεγγύης, επιδόματος ανεργίας, αλλά και να προχωρήσει στη μετάβαση στο 35ωρο. Οφείλει να επεξεργαστεί περισσότερο αποτελεσματικά εργαλεία αντιμετώπισης των κρίσεων, υφιστάμενων και μελλοντικών, αλλά και να οικοδομήσει ένα δίκτυο ασφάλειας για κάθε κοινωνική κατηγορία που πλήττεται, πέραν των παραδοσιακά «ευάλωτων» ώστε κανείς να μη μείνει μόνος, κανείς να μη μείνει πίσω: έκτακτες εισοδηματικές ενισχύσεις –σαν το Εισόδημα Έκτακτης Ανάγκης που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ– δωρεάν ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας και μέτρα προστασίας της στέγης, ενοικιαζόμενης ή ιδιόκτητης.

(30) 2.13. Στο καθαυτό πολιτικό επίπεδο, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ μάχεται ώστε η ΕΕ να αντιμετωπίσει αποφασιστικά την κρίση πολιτικής εκπροσώπησης που πλέον χαρακτηρίζει αρκετά κράτη-μέλη της και η οποία τείνει να μετεξελιχθεί σε κρίση δημοκρατίας. Κρίση που απορρέει από τον μονόδρομο της λιτότητας, την αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων, την αποδόμηση του κοινωνικού κράτους και την επίθεση στα εργασιακά δικαιώματα. Όπως απορρέει και από την ιδεολογική καλλιέργεια μέχρι κορεσμού του ατομικού έναντι του συλλογικού και του τεχνοκρατικού έναντι του πολιτικού και του κριτικά θεωρητικού. Κρίση δημοκρατίας που συνδέεται με μια συντηρητική αναδίπλωση που βάζει ενάντια σε κεκτημένα πολιτικά και ατομικά δικαιώματα. Όπως το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης του γυναικείου σώματος με χαρακτηριστικότερο το δικαίωμα στην άμβλωση, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+ ή την ανεξίτηρησκία. Έχει διαμορφωθεί έτσι ένα επικίνδυνο πλαίσιο που τείνει να μετατοπίσει την πολιτική ατζέντα προς ρατσιστικές, σεξιστικές, εθνικιστικές και ακροδεξιές, αν όχι αμιγώς φασιστικές, κατευθύνσεις.

(31) 2.14. Η απάντηση συνίσταται στην ενίσχυση όλων των κινηματικών και άλλων πρωτοβουλιών στα πεδία των δημοκρατικών, των φεμινιστικών και των οικολογικών

διεκδικήσεων. Και βεβαίως στην πολιτική τους συμπύκνωση. Γιατί μόνον ένα ευρύ προοδευτικό πανευρωπαϊκό ιδεολογικό και πολιτικό μέτωπο ενάντια στην πολιτική του νεοφιλελευθερισμού και της λιτότητας και ταυτόχρονα ενάντια στην ακροδεξιά, μπορεί να θέσει τέλος στην πολύπλευρη κρίση που μαστίζει τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και να αποτρέψει τους κινδύνους που απειλούν τη δημοκρατία.

Η ανάκαμψη δυνάμεων της σοσιαλδημοκρατίας σε μια σειρά εκλογικών αναμετρήσεων σε χώρες της ΕΕ αποτελεί θετική εξέλιξη στη μάχη με τη συντήρηση. Διαμορφώνονται έτσι ευνοικότερες συνθήκες για μια προοδευτική στροφή στην ΕΕ και στις επί μέρους χώρες της. Στην ίδια κατεύθυνση λειτουργεί και η πολιτική που τείνουν να ακολουθούν τα «πράσινα» κόμματα. Αλλά αυτές είναι συνθήκες εύθραυστες και μπορεί να αποδειχθούν αναστρέψιμες αν οι σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις δεν αποκόψουν τον ομφάλιο λώρο που τις συνέδεε επί μακρόν με τις νεοφιλελεύθερες προσεγγίσεις. Δηλαδή αν αυτές δεν συνδεθούν σταθερά με τις δυνάμεις της Αριστεράς, της πολιτικής οικολογίας και του φεμινισμού, όπως και με εκείνες που υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η συμπαράταξη όλων των προοδευτικών δυνάμεων της ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα μεγάλα επίδικα των καιρών –η πανδημία, η κλιματική κρίση, η οικονομική κρίση, η άνοδος της ακροδεξιάς και η απάνθρωπη αντιπροσφυγική περιχαράκωση– συνιστά επιτακτική ανάγκη των καιρών.

(32) 2.15. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα αριστερά κόμματα της Ευρώπης. Αυτό το γεγονός του επιβάλλει να πολλαπλασιάσει τις πρωτοβουλίες του και να πρωταγωνιστήσει στην κατεύθυνση που μόλις περιγράψαμε. Η συμμετοχή του στο Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς, οι δεσμοί που έχει αποκτήσει με τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα –όπως συμβολοποιούνται από τη συμμετοχή του Προέδρου του ως παρατηρητή στις συνόδους αρχηγών των ευρωπαϊών σοσιαλιστών (PES)– και οι πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει για να συμπτυχθεί ένα ‘μέτωπο’ των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου υπηρετούν το σχέδιο οικοδόμησης μιας πανευρωπαϊκής συμμαχίας αριστερών, σοσιαλιστικών, σοσιαλδημοκρατικών και πράσινων κομμάτων και πολιτικών δυνάμεων στη βάση κοινών διεκδικήσεων: κατοχύρωση ευρωπαϊκού πυλώνα εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων, εξάλειψη των έμφυλων και λοιπών διακρίσεων, αντικατάσταση του Συμφώνου Σταθερότητας, επέκταση και εμβάθυνση του Ταμείου Ανάκαμψης, δίκαιη οικολογική μετάβαση με εμβάθυνση της Πράσινης Συμφωνίας, καθιέρωση παγκοσμίως τουλάχιστον ενός στοιχειωδώς επαρκούς εταιρικού φόρου.

Γ. Βαλκάνια, Μέση Ανατολή, ελληνοτουρκικές σχέσεις, Κυπριακό

(33) 2.16. Σήμερα τα Βαλκάνια αναδεικνύονται ως ιδιαίτερη περίπτωση περιοχής όπου καθίσταται εμφανές το έλλειμμα στρατηγικής της ΕΕ. Αντί αυτή να αναβαθμίσει τον συναφή περιφερειακό της ρόλο, έχοντας αντιληφθεί τους κινδύνους που διαμορφώνει η αναβίωση εθνικιστικών, ρατσιστικών, σεξιστικών ή ακόμη και φασιστικών τάσεων, η ίδια δεν θέλησε ή δεν μπόρεσε να συγκροτήσει ενιαία πολιτική γραμμή προκειμένου να αντιμετωπίσει την βαλκανική περιπλοκή και τα αντίστοιχα προβλήματα. Η έλλειψη αποφασιστικότητας εκ μέρους της άφησε το πεδίο ελεύθερο σε άλλους διεθνείς παίκτες, με αποτέλεσμα η κατάσταση να περιπλακεί περισσότερο. Αν η ΕΕ εξακολουθήσει να παίζει το παιχνίδι των καθυστερήσεων και απολέσει τη δυναμική που δημιούργησε η Συμφωνία των Πρεσπών, τότε η ενίσχυση των εθνικισμών θα ενταθεί με όσα νέα δεινά κάτι τέτοιο συνεπάγεται. Όπως έχει ήδη φανεί από τις εξελίξεις στη Βόρεια Μακεδονία, και στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, αλλά και από τη ρητορική περί «Μεγάλης Αλβανίας» στην Αλβανία και στο Κόσοβο. Επείγει

άρα το να προχωρήσει άμεσα η ενταξιακή πορεία των Δυτικών Βαλκανίων και η ελληνική κυβέρνηση να αναλάβει πολύ συγκεκριμένες πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα στηρίζει κάθε τέτοια προσπάθεια.

(34) 2.17. Ανάλογα ζητήματα τίθενται στην ημερήσια διάταξη και για την άλλη γειτονιά μας, τη Μέση Ανατολή. Η ΕΕ οφείλει να συμβάλει ενεργά στην προώθηση της περιφερειακής ειρήνης και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο, τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου.

(35) 2.18. Ως προς τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, η κυβέρνηση της ΝΔ παραπαίει ανάμεσα στη συμμόρφωση με τις επιδιώξεις των ισχυρών δυνάμεων της ΕΕ απέναντι στην Τουρκία –επιδιώξεις που ούτως ή άλλως σπάνια συμπίπτουν– και σε όσα απαιτεί η εθνικιστική πτέρυγιά της. Αυτά ‘συντίθενται’ σε μια πολιτική αναβλητικότητας και μια ‘στρατηγική ανάσχεσης’ μέσω «αντιτουρκικών αξόνων» και υπερεξοπλισμών. Η κυβέρνηση της ΝΔ δεν αξιοποίησε την Προεδρία Μπάιντεν προκειμένου να πιεστεί η τουρκική κυβέρνηση για ουσιαστικές συνομιλίες ούτε συνέδεσε την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης Τουρκίας και ΕΕ με την προσφυγή Ελλάδας και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

(36) 2.19. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ επιδιώκει έναν ελληνοτουρκικό ειλικρινή διάλογο με αιτούμενο την ειρήνη στην περιοχή και στηριγμένο στο διεθνές δίκαιο. Με στόχο την εξεύρεση μιας έντιμης συμφωνίας διμερώς ή με παραπομπή της διαφοράς ως προς υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Εναντιώνεται σε εκατέρωθεν εθνικιστικές προσεγγίσεις και τάσσεται ενάντια στην αντίληψη ότι ένας έντιμος συμβιβασμός με την Τουρκία, αμοιβαία επωφελής και προωθητικός των ελληνικών συμφερόντων, είναι συνώνυμος με ενδοτικότητα. Απορρίπτει οποιαδήποτε συζήτηση υπερβαίνει τα νόμιμα δικαιώματα της Τουρκίας βάσει του διεθνούς δικαίου, όπως θέσεις για δήθεν ‘γκρίζα’ ή ‘αποστρατικοποιημένα’ νησιά. Αρνείται την επιστροφή σε πολυδάπανες κούρσες εξοπλισμών ενώ αποδέχεται την ενίσχυση των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων με μόνο αιτούμενο την επαρκή άμυνα. Στηρίζει την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, θεωρώντας ότι ο οριστικός τερματισμός των συναφών διαπραγματεύσεων θα απέβαινε εις βάρος των δημοκρατικών δυνάμεων στη γειτονική χώρα, του ελληνοτουρκικού διαλόγου και τελικά της ειρήνης στην περιοχή. Συνεργάζεται αλληλέγγυα με τις δημοκρατικές, προοδευτικές και φιλειρηνικές δυνάμεις της Τουρκίας και μάχεται υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παντού.

(37) 2.20. Το Κυπριακό βρίσκεται ακόμη μια φορά σε εξαιρετικά κρίσιμη καμπή. Η Τουρκία επιδιώκει να νομιμοποιήσει την εισβολή του 1974 προωθώντας συστηματικά την επίσημη διχοτόμηση. Ενάντια στις σχετικές αποφάσεις του ΟΗΕ και προβαίνοντας, εκτός των άλλων, σε παράνομες και επικίνδυνες ενέργειες στα Βαρώσια. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διεκδικεί το να συνεχιστούν οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού εκεί που σταμάτησαν στο Κρανς Μοντανά. Υπό την αιγίδα και τη στήριξη του ΟΗΕ και τη συνδρομή της ΕΕ. Στόχος παραμένει μια διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία, με πολιτική ισότητα, χωρίς εγγυήσεις άλλων κρατών, και με δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα αποχώρησης των στρατευμάτων κατοχής. Προς όφελος του συνόλου του Κυπριακού λαού, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Η Κύπρος, συντονιζόμενη με την Ελλάδα ως προς τις πτυχές ασφαλείας του Κυπριακού οφείλει να προωθήσει σταθερά μια συνεκτική στρατηγική. Με σαφή επίγνωση του ότι ο χρόνος λειτουργεί εις βάρος της επιδίωξης, καθώς εδραιώνονται μέρα με τη μέρα διχοτομικά τετελεσμένα. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συντονίζει τις δυνάμεις του με το ΑΚΕΛ και

όλες τις δημοκρατικές δυνάμεις της Κύπρου, ελληνοκυπριακές και τουρκοκυπριακές, που διεκδικούν αυτόν τον στόχο και μάχονται για να τον υλοποιήσουν.

Δ. Φιλειρηνική, ενεργητική και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική

(38) 2.21. Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, στόχος της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είναι η προάσπιση της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας, η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών με τα γειτονικά κράτη υπό τους όρους που θέτει το διεθνές δίκαιο και η εδραίωση του ρόλου της χώρας ως πυλώνα ειρήνης, σταθερότητας και ανάπτυξης στην ευρύτερη γειτονιά της. Σε αυτό το πλαίσιο, η υπογραφή της Συμφωνίας των Πρεσπών αποτελεί το σημαντικότερο επίτευγμα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής τα τελευταία χρόνια.

(39) 2.22. Γενικότερα, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ προτάσσει μια ενεργό εξωτερική πολιτική που αποσκοπεί στην αναβάθμιση των διμερών και πολυμερών συνεργασιών με στόχο την ειρήνη, τη σταθερότητα, το αμοιβαίο όφελος και τη συναδέλφωση των λαών. Εξωτερική πολιτική που εδράζεται στις αξίες της ειρήνης και της διεθνούς αλληλεγγύης ενόσω υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα οπουδήποτε και αν καταπατώνται ή απειλούνται. Ο πατριωτισμός και ο διεθνισμός που στηρίζονται σε αυτές τις αρχές δεν αντιφάσκουν. Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στηρίζει την ειρηνική διευθέτηση κάθε εστίας σύγκρουσης στη βάση του χάρτη του ΟΗΕ, με εξέχον σημερινό παράδειγμα τη Λιβύη. Ταυτόχρονα προτείνει και προωθεί διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες στα Βαλκάνια, στη Μεσόγειο και στη Μέση Ανατολή για την εμπέδωση της ειρήνης, της σταθερότητας και του αμοιβαίου οφέλους στη βάση πάντα του διεθνούς δικαίου. Στηρίζει μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Παλαιστινιακού, σύμφωνη με τις αποφάσεις του ΟΗΕ, για δύο κράτη που θα συνυπάρχουν με ειρήνη και ασφάλεια, κατά τα σύνορα του 1967 και με πρωτεύουσα του παλαιστινιακού κράτους την Ανατολική Ιερουσαλήμ. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αντιτίθεται σε πρακτικές που υπονομεύουν την προοπτική αυτή, όπως οι παράνομοι ισραηλινοί εποικισμοί.

(40) 2.23. Η επιστροφή στη λογική του «προκεχωρημένου φυλακίου της Δύσης», όπως εκφράστηκε κατηγορηματικά από τον σημερινό Πρωθυπουργό όταν δήλωνε στον Πρόεδρο των ΗΠΑ ότι μπορεί να θεωρεί τη χώρα εσαεί «δεδομένη», όπως και η συμφωνία για εκχώρηση επ'άοριστον –για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση– στρατιωτικών εγκαταστάσεων των ΗΠΑ, η δημιουργία νέας στρατιωτικής βάσης στην Αλεξανδρούπολη ή η έμμεση εμπλοκή της Ελλάδας στις πολεμικές συρράξεις στη Μέση Ανατολή μέσω στρατιωτικής συνδρομής στη Σαουδική Αραβία και στο Σαχέλ της Αφρικής αποτελούν κινήσεις άκρως επικίνδυνες. Τέτοιες εμπλοκές, εκτός μάλιστα κάθε πλαισίου διεθνών οργανισμών, αλλάζουν το δόγμα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας και μπορεί να επιφέρουν μεγάλα δεινά.

(41) 2.24. Η χώρα μας, λόγω της γεωγραφικής θέσης της και της απουσίας κάθε είδους επεκτατικών βλέψεων, αλλά και για βαθείς ιστορικούς λόγους, έχει τη δυνατότητα να καταστεί γέφυρα ειρήνης, συνεργασίας και ουσιαστικού, αμοιβαία επωφελούς, διαλόγου ανάμεσα στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ, στη Ρωσία, στην Κίνα, στον αραβικό και μεσανατολικό κόσμο, όπως και στον υπόλοιπο κόσμο εν γένει ενόσω ο στρατηγικός διάλογος και η συνεργασία με τις ΗΠΑ οφείλουν να εντάσσονται στο πλαίσιο αμοιβαίως επωφελών βημάτων. Η εξωτερική πολιτική που προτάσσει ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αποσκοπεί στην αξιοποίηση αυτού του εξαιρετικά σημαντικού ιστορικού, πνευματικού και πολιτισμικού κεφαλαίου προκειμένου να προωθήσει την

οικονομική, ανθρωπιστική και πολιτιστική διπλωματία στην Αφρική, στην Ασία, στη Λατινική Αμερική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: από τον ΣΥΡΙΖΑ στον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ

A. Η πορεία του ΣΥΡΙΖΑ

(42) 3.1. Η εκλογική επικράτηση του ΣΥΡΙΖΑ τον Ιανουάριο του 2015 αποτέλεσε την πρώτη νικηφόρα δημοκρατική πολιτική απάντηση στον νεοφιλελευθερισμό τουλάχιστον στην κλίμακα της Ευρώπης. Και μάλιστα σε ένα διεθνώς εμπεδωμένο κλίμα όπου μια τέτοια εξέλιξη φάνταζε απολύτως εξωπραγματική. Αυτή η νίκη αποκάλυψε αναδρομικά και έθεσε σε ευρύτατη διεθνή δημόσια θέα το μέχρι πού μπορεί να οδηγήσει μια χώρα, και μάλιστα θεωρούμενη ως «αναπτυγμένη», ο άτεγκτος νεοφιλελευθερισμός. Οι περιπέτειες της διαπραγματεύσεως, το δημοψήφισμα με το εντυπωσιακό αποτέλεσμά του και οι οικονομικοί εκβιασμοί κατάστησαν την εικόνα εντονότερη ενώ εκτίναξαν παγκοσμίως τη συμπάθεια και πολλές μορφές έκφρασης αλληλεγγύης προς τον ελληνικό λαό και την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ.

(43) 3.2. Η οικονομική και κοινωνική κρίση που προκάλεσε η πολιτική των προγραμμάτων λιτότητας επέφερε στη χώρα τη ραγδαία πτώση των δυνάμεων του τέως κραταιού δικομματισμού. Ο ΣΥΡΙΖΑ εξελίχθηκε σε ισχυρή πολιτική δύναμη και αναδείχθηκε με τη λαϊκή και δημοκρατική ψήφο στην κυβέρνηση της χώρας επειδή κατόρθωσε να μετασχηματίσει την κοινωνική δυναμική και το λαϊκό ξέσπασμα σε αίτημα για συντεταγμένη προοδευτική πορεία της χώρας. Ο ΣΥΡΙΖΑ είχε αποκτήσει τότε και διατηρεί ισχυρές αμφίδρομες σχέσεις με τα λαϊκά αιτούμενα και τα λαϊκά κινήματα, σαφή στρατηγική για την Ευρώπη, αλλά και πολιτική συμμαχιών τέτοια που τον κατέστησαν και καθιστούν σήμερα τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ πειστική εναλλακτική προοδευτική δύναμη διακυβέρνησης.

Προσθέτουμε ότι η κρίση που οδήγησε στα προγράμματα λιτότητας είχε αποκτήσει πρωτοφανή ένταση και βάθος στη χώρα μας με την εφαρμογή των μνημονίων. Η κρίση υπήρξε έκφανση των επιπτώσεων της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και της συναφούς επικυριαρχίας του χρηματοπιστωτικού τομέα και των τραπεζών. Παγκοσμιοποίησης και επικυριαρχίας στην οποία αντιτάχθηκαν πολλές δυνάμεις και πολύμορφα κινήματα σε πολλές χώρες του κόσμου. Η νίκη του ΣΥΡΙΖΑ είχε τις αρχικές αφετηρίες της στην αναγνώριση της σημασίας των κινήματων αυτών και τη ενεργό εκεί συμμετοχή του με πυξίδα τις δικές του αναλύσεις και με βάση τα δικά του αιτούμενα. Η νίκη έγινε δυνατή γιατί η πορεία του ίδιου συνέβαλε στην πολιτική ριζοσπαστικοποίηση σημαντικών μερίδων της ελληνικής κοινωνίας και ώθησε στην απελευθέρωση πολιτικών δυνάμεων ενόσω οι δημοκρατικές και προοδευτικές ιστορικότητες συναντιόνταν με δυνάμεις που αναδύονταν από τη νέα γενιά. Το ότι εκτυλίσσεται τον τελευταίο καιρό μια μορφή ‘αναδίπλωσης’ της παγκοσμιοποίησης προς εθνική περιχαράκωση, όπως εκδηλώθηκε παραδειγματικά επί κυβερνήσεως Τραμπ στις ΗΠΑ, δεν αναιρεί –το αντίθετο– τις ουσιώδεις νεοφιλελεύθερες και ‘παγκοσμιοποιητικές’ συντεταγμένες της.

(44) 3.3. Η εκλογική νίκη του ΣΥΡΙΖΑ αποτέλεσε δημοκρατική διέξοδο στην πολιτική διάσταση της κρίσης που είχε οδηγήσει, όπως μόλις είπαμε, τους δύο πυλώνες του δικομματισμού σχεδόν σε κατάρρευση και σε μια διάχυτη ‘αντισυστημικότητα’ που αναδυόταν ποικιλότροπα. Με προεξάρχουσα τη βία που ασκούσε και την προπαγάνδα μίσους που εξέπεμπε η ναζιστική Χρυσή Αυγή με κορύφωση την οργανωμένη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Το ιστορικά δοκιμασμένο δημοκρατικό φρόνημα του ελληνικού λαού αντιτάχθηκε αποφασιστικά

σε τέτοιες προοπτικές και εκφράστηκε ευρύτατα στις εκλογές αυτές, όχι μόνο μέσω της ψήφου στον ΣΥΡΙΖΑ.

(45) 3.4. Τα χρόνια που ακολούθησαν, το «φαινόμενο ΣΥΡΙΖΑ» συζητήθηκε πλατιά και οι συναφείς εμπειρίες μετατράπηκαν σε ‘πρώτη ύλη’ που συνέδραμε τη συγκρότηση συμμαχικών αριστερών κυβερνήσεων στην Πορτογαλία και στην Ισπανία, παρά τις πολιτικές δυσκολίες και τους κινδύνους που εξακολουθούν να τις συντροφεύουν, ενώ συνέβαλε σημαντικά στη μερική μεταστροφή του κλίματος απέναντι στον νεοφιλελευθερισμό. Σημαντικές εκφάνσεις αυτής της μεταστροφής αποτέλεσαν και αποτελούν νέα πολύμορφα κινήματα καθώς και σημαίνουσες πολιτικές αλλαγές: ισχυρά ‘πράσινα’, αντιρατσιστικά, φεμινιστικά, και πολύπλευρα δημοκρατικά κινήματα, όπως και κινήματα υπέρ των κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων, αναδύονται πλατιά, δυναμώνουν και δημιουργούν νέα ανοίγματα ενώ έχουν αναδειχθεί προοδευτικές κυβερνήσεις σε διάφορες χώρες του κόσμου.

(46) 3.5. Η κατάσταση σήμερα είναι εμφανώς διαφορετική. Μετά τη ανάδειξη προοδευτικών κυβερνήσεων σε Ισπανία και Πορτογαλία, μετά τα πρώτα βήματα της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής Μπλάντεν και μετά την πρόσφατη αλλαγή της πολιτικής σύνθεσης της κυβέρνησης στη Γερμανία, το διεθνές κλίμα είναι αισθητά ευνοϊκότερο προς τα αιτούμενα, τις προσδοκίες και τις διεκδικήσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ σε σχέση με το πώς ήταν την αυγή του 2015 προς τα ομοειδή αιτούμενα και διεκδικήσεις του ΣΥΡΙΖΑ. Εν μέσω πλέον της πανδημίας, η γενική αίσθηση ότι τα πράγματα δεν πάνε άλλο ενισχύει τη οργή και την αναζήτηση νέων προοπτικών. Όπως είπαμε, η ουσιαστική πολιτική επιστρέφει.

B. Παρακαταθήκες

(47) 3.6. Η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, μετά τον επώδυνο αλλά αναγκαίο συμβιβασμό που αποτέλεσε η υπογραφή του 3^{ου} μνημονίου και τη νέα νίκη του κόμματος τον Σεπτέμβριο του 2015, άσκησε το έργο της κατά τις δυνάμεις και τις ικανότητές της. Το τι προσπάθησε, το τι πέτυχε και τι δεν πέτυχε έχει καταγραφεί συστηματικά στον Απολογισμό που ψήφισε ομόφωνα (με μία λευκή ψήφο) η Κεντρική Επιτροπή του ΣΥΡΙΖΑ τον Φεβρουάριο του 2020.

(48) 3.7 Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι η πολιτική της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, από κοινού με τη διεθνή παρουσία και τις πρωτοβουλίες του Πρωθυπουργού της, οδήγησαν στην αναβάθμιση της διεθνούς εικόνας και του κύρους της χώρας. Με κορύφωση τη Συμφωνία των Πρεσπών και τις προοπτικές που άνοιγε για τα Βαλκάνια, αλλά και ευρύτερα, η Ελλάδα είχε καταστεί χώρα αξιόπιστη που φροντίζει τα του οίκου της ενόσω διατηρεί και αναπτύσσει σχέσεις φερεγγυότητας με τους εκάστοτε θεσμικούς συνομιλητές της. Τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά ή διπλωματικά.

(49) 3.8. Αυτό που είναι επίσης βέβαιο και εύκολα διαπιστώσιμο είναι το γεγονός ότι η κατάσταση της χώρας τον Ιούλιο του 2019, όταν ο ΣΥΡΙΖΑ παρέδωσε τη διακυβέρνηση στη νικήτρια των τότε εκλογών ΝΔ, υπήρξε πολύ διαφορετική από εκείνη που ο ΣΥΡΙΖΑ είχε παραλάβει τον Ιανουάριο του 2015. Το γεγονός είναι μετρήσιμο καθ’ όλους τους δείκτες: τον Ιούλιο του 2019 η χώρα είχε βγει από τα μνημόνια και την αντίστοιχη ασφυκτική εποπτεία, είχε σαφώς βελτιώσει τη θέση των χαμηλών εισοδηματικά στρωμάτων και των εργαζόμενων τάξεων, είχε ρυθμίσει μακροπρόθεσμα το δημόσιο χρέος αφήνοντας καθαρό αποθεματικό 37 δις ευρώ χρησιμοποιήσιμο για έκτακτες περιστάσεις, είχε διατυπώσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης που ενσωμάτωνε τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, είχε εισέλθει

σε ρυθμούς ανάπτυξης και είχε προωθήσει δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις υπέρ των ατομικών δικαιωμάτων. Έχοντας μάλιστα επιλύσει έναν καθηλωτικό κόμπο της εξωτερικής πολιτικής της.

(50) 3.9. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ είχε αναλάβει το τιτάνιο έργο να θέσει φραγμό στη διαδικασία συμπίεσης του ιστορικού ορίου των αναγκών των εργαζόμενων τάξεων, διαδικασία που εφαρμόστηκε με διαφορετικές ταχύτητες σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η αντίστοιχη στρατηγική εκφράστηκε στην Ελλάδα με ένα οργανωμένο σχέδιο εσωτερικής υποτίμησης που θα βελτιώνει, υποτίθεται, την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Το εν λόγω σχέδιο, του οποίου μείζων αλλά ανομολόγητος στόχος αποτελούσε η σωτηρία των ευρωπαϊκών τραπεζών που κατακρατούσαν μεγάλο μέρος ομολόγων του ελληνικού δημοσίου, εφαρμόστηκε άτεγκτα και με πάσα σφοδρότητα την περίοδο 2010-2014 με τα γνωστά καταστροφικά αποτελέσματα: διάλυση του ΑΕΠ, έκρηξη της ανεργίας, φτωχοποίηση της κοινωνίας, ανθρωπιστική κρίση. Αυτήν ακριβώς την κατάσταση είχε παραλάβει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ τον Ιανουάριο του 2015.

(51) 3.10. Από την άλλη πλευρά, τα περιθώρια κίνησης της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ήταν ασφυκτικά: ο ΣΥΡΙΖΑ κλήθηκε να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα και να κυβερνήσει σε περιβάλλον μνημονιακού εξαναγκασμού, όπου κάθε κυβερνητική πρωτοβουλία εκλαμβάνονταν συστηματικά ως «μονομερής ενέργεια», ασύμβατη με τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει η χώρα. Ωστόσο το αποτόλμησε υπό την ευμενή αποδοχή μιας κοινωνίας που συνέχιζε να υποφέρει ενόσω κάθε κυβερνητικό μέτρο βαλλόταν καθημερινά από τις συνεχείς συκοφαντικές ριπές που εξαπέλυε μια αδίστακτη αξιωματική αντιπολίτευση από κοινού με τα συστημικά ΜΜΕ.

(52) 3.11. Σε αυτόν τον εξαιρετικά δυσμενή ευρωπαϊκό συσχετισμό, η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ πέτυχε σημαντικούς στόχους της. Με δειλά βήματα στην αρχή, αναλαμβάνοντας την ευθύνη ακόμη και «μονομερών ενεργειών» που υπολάμβαναν σημαντικούς κινδύνους, και περισσότερο τολμηρά μετά την έξοδο από τα μνημόνια, ακολούθησε δρόμο αντίστροφο από εκείνον της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης. Οι παρακαταθήκες που άφησε δεν ήταν ευκαταφρόνητες:

* Καταπολέμηση της ανθρωπιστικής κρίσης και οικοδόμηση για πρώτη φορά ενός ισχυρού πλαισίου κοινωνικής προστασίας, με μεγάλη αύξηση των δαπανών για την κοινωνική πρόνοια και μετατόπιση προς ένα νέο υπόδειγμα που δεν αντιμετωπίζει αποκλειστικά την ακραία φτώχεια και τις έκτακτες συνθήκες, αλλά στοχεύει στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Με παράλληλη εισαγωγή του ψηφιακού μετασχηματισμού που συμβάλλει και στην καταπολέμηση διαφθοράς και διαπλοκής.

* Ανάταξη της οικονομίας, τοποθέτηση της χώρας σε αναπτυξιακή τροχιά, αποκατάσταση δημοσιονομικής κυριαρχίας και διευθέτηση των όρων αποπληρωμής του δημοσίου χρέους. Αναπτυξιακό σχέδιο οικονομικής-παραγωγικής ανασυγκρότησης με περιφερειακή κατανομή που προέκυψε μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες και ίδρυση Αναπτυξιακής Τράπεζας.

* Σταδιακή επαναρρύθμιση της αγοράς εργασίας, μεγάλη μείωση της ανεργίας με παράλληλη βελτίωση των σχέσεων εργασίας, αύξηση του κατώτατου μισθού και κατάργηση του υποκατώτατου, επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας, θέσπιση για πρώτη φορά πλαισίου αποτροπής των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και περιορισμός της εργοδοτικής αυθαιρεσίας. Επαναπρόσληψη απολυθέντων και κατάργηση της 'συστημικής' διαθεσιμότητας στο δημόσιο.

* Προστασία κρίσιμων πυλώνων του δημοσίου πλούτου, με χαρακτηριστική περίπτωση εκείνη της ΔΕΗ, όπου ακυρώθηκε το σχέδιο για «μικρή ΔΕΗ» και διατηρήθηκε ο δημόσιος έλεγχος των ενεργειακών φορέων (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΔΕΠΑ Υποδομών).

* Προώθηση μεταρρυθμίσεων στην κλιματική και ενεργειακή πολιτική, όπως οι ενεργειακές κοινότητες, οι διαγωνιστικές διαδικασίες των ΑΠΕ και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα. Προώθηση μεταρρυθμίσεων σε ό,τι αφορά την περιβαλλοντική πολιτική, όπως πλαίσιο διοίκησης και διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000, δασικοί χάρτες και δασική στρατηγική, στρατηγική κυκλικής οικονομίας και νόμος ανακύκλωσης. Νέο θεσμικό πλαίσιο για τον χωρικό σχεδιασμό και τη δόμηση, με άρση εξαιρέσεων και έλεγχο των αυθαιρέτων.

* Δημιουργία 400.000 και πλέον θέσεων εργασίας. Ολοκλήρωση μεγάλων έργων υποδομής, όπως η οδός Κορίνθου Πατρών και η Ιόνια οδός, καθώς και αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου. Τέθηκαν τα θεμέλια για μια συγκροτημένη πολιτική ψηφιακού μετασχηματισμού και εκκίνησε η υλοποίηση μεγάλων ψηφιακών έργων, όπως η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων και το πρόγραμμα ΣΥΖΕΥΞΙΣ.

* Ανασυγκρότηση του απαξιωμένου δημοσίου συστήματος υγείας με τη διασφάλιση καθολικής και δωρεάν πρόσβασης σε αυτό ακόμη και των ανασφάλιστων, θέση σε λειτουργία νέων νοσοκομείων όπως αυτό της Σαντορίνης, ενίσχυση του ΕΣΥ με πόρους, ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή. Απαρχή συστηματικής οργάνωσης της πρωτοβάθμιας βαθμίδας υγείας.

* Ενίσχυση του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος με αύξηση των δαπανών για την παιδεία, την έρευνα και την καινοτομία και σημαντικές μεταρρυθμίσεις υπέρ των δομών δημόσιας εκπαίδευσης, ιδιαίτερα σε όσα αφορούν την επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση. Παράλληλη θεσμική οργάνωση της επιστημονικής έρευνας.

* Ανάλυση πρωτοβουλιών και θέσπιση μέτρων για την αντιμετώπιση της έμφυλης ιεραρχίας και για την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας σε όλους τους τομείς της ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας, όπως και προώθηση σημαντικών δικαιωμάτων της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας.

* Παραπομπή στη δικαιοσύνη όλων των ζητημάτων διαφθοράς στο δημόσιο και της μεγάλης διαπλοκής μεταξύ των οποίων του «σκανδάλου Νοβάρτις», όπως όλοι το έχουν χαρακτηρίσει. Ίδρυση Γενικής Γραμματεία για την καταπολέμηση της διαπλοκής και της διαφθοράς στο δημόσιο, εκπόνηση ειδικού στρατηγικού σχεδίου για την για την καταπολέμησή της, νέο σύστημα για την αντιμετώπιση του «ξεπλύματος χρήματος», πρωτοβουλιακή συμμετοχή στη συνεργασία των κρατών-μελών της ΕΕ για τη σύσταση της συναφούς «ευρωπαϊκής εισαγγελίας». Επιπλέον, εκπόνηση σύγχρονων σχεδίων για τους περισσότερους από τους βασικούς κώδικες της νομοθεσίας, με στόχο την επιτάχυνση της δικαιοσύνης τον εξορθολογισμό και την ασφάλεια δικαίου. Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης δικαστικών υποθέσεων, μείζονα έργα «ηλεκτρονικής δικαιοσύνης» (ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφου κλπ), εισαγωγή συστήματος ηχογράφησης/ αποηχογράφησης στα πολιτικά δικαστήρια.

(53) 3.11. Η διακυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, παρά τα λάθη και τις ολιγορίες της, κατόρθωσε να συστήσει τη απαρχή, απλώς την απαρχή, μιας έμπρακτης δημοκρατικής απάντησης στη νεοφιλελεύθερη ηγεμονία στην Ευρώπη. Προς παράδειγμα πολλών. Ωστόσο η νέα κυβέρνηση της ΝΔ άλλα κέλευε. Αυτή κατήργησε σχεδόν όλα τα εν λόγω επιτεύγματα μέσω ακραία νεοφιλελεύθερων αντιμεταρρυθμίσεων ή μέσω

στρέβλωσης του περιεχομένου τους προς την ίδια κατεύθυνση. Για να επανέλθει η χώρα σε μια αφετηρία που φαίνεται ήδη να αποζητά ασμένως νέα μνημόνια.

Γ. Η κυβέρνηση της ΝΔ και η πολιτική της

(54) 3.12. Μετά την ‘παρένθεση ΣΥΡΙΖΑ’, η νέα κυβέρνηση της ΝΔ έπιασε το νήμα από εκεί που το είχε αφήσει η προηγούμενη τον Ιανουάριο του 2015 για να επαναφέρει ακάθεκτη τον νεοφιλελεύθερο ‘μονόδρομο’. Σαν να μην έμαθε τίποτα από όσα συνέβησαν στη χώρα μετά το 2008, η ίδια επιδιώκει να επιβάλει τη νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση ενδεδυμένη με εθνικά χρώματα. Έτσι αναβιώνει όλες τις αναχρονιστικές πλευρές διακυβέρνησης που είχαν οδηγήσει τη χώρα στη χρεοκοπία και στα μνημόνια. Λίγα χρόνια μετά το πρωτοφανές δημοσιονομικό πρωτογενές έλλειμμα των 24 δις το 2009 επί δικής της και τότε διακυβέρνησης, η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, οι προσλήψεις κατά παρέκκλιση του ΑΣΕΠ, η κομματικοποίηση των ανεξάρτητων αρχών, οι απευθείας αναθέσεις, και μάλιστα υπό καθεστώς πρωτοφανούς αδιαφάνειας και με συνάδουσα την προληπτική νομική προστασία όσων εμπλέκονται θεσμικά, εφευρίσκονται εκ νέου και επαναλειτουργούν με πληρότητα. Με άλλα λόγια, η κυβέρνηση ΝΔ δημιουργεί καθημερινά τις προϋποθέσεις για την επανάληψη της εθνικής τραγωδίας της υπερχρέωσης, κυβερνώντας ως προμνημονιακή διακυβέρνηση, η οποία και επαναφέρει τη λογική και τις πρακτικές της σκοτεινής πλευράς της μεταπολίτευσης, που επί δεκαετίες υπέσκαπταν τη δημοσιονομική ανεξαρτησία της χώρας, και επαθεμελιώνει συνθήκες για μια νέα μνημονιακή τραγωδία.

Όπου τα ‘εθνικά χρώματα’ εκφράζονται εν προκειμένω με την καθήλωση, αν όχι περαιτέρω απομείωση, μισθών και συντάξεων, την ανενδοίαστη ιδιωτικοποίηση των λίγων αγαθών που παρέμεναν υπό δημόσιο έλεγχο –ακόμη και εκείνη του ΕΣΥ εν μέσω πανδημίας– και την άνευ όρων και ορίων εξυπηρέτηση πολύ συγκεκριμένων ιδιωτικών συμφερόντων, βεβαίως στο όνομα της ανάπτυξης. Την ίδια ώρα που η κυβέρνηση ΝΔ αδιαφορεί συστηματικά για την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους με αποκορύφωμα την απάνθρωπη κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει το ΕΣΥ με τους ασθενείς διασωληνωμένους εκτός ΜΕΘ και το υγειονομικό προσωπικό εγκαταλελειμμένο στην τύχη του. Όλα δε αυτά υπό τη σκέπη των πολύ συγκεκριμένων ιδεολογημάτων που χαρακτήριζαν τη Δεξιά από την εποχή του εμφυλίου και τα οποία αφελώς θεωρούσαμε ξεπερασμένα μετά τη μεταπολίτευση του 1974. Και προφανώς μαζί με την επίταση της καταστολής κάποιες φορές μέχρι παροξυσμού. Είμαστε άλλωστε όλες και όλοι μάρτυρες του τι διαπράττεται τα τελευταία χρόνια.

Ωστόσο οι επιδιώξεις της ΝΔ αποκρύπτονται προπαγανδιστικά, με την καθοριστική συνδρομή των συστημικών ΜΜΕ, πίσω από το επίχρισμα ενός δήθεν νέου και δήθεν προοδευτικού μεταρρυθμιστικού εκσυγχρονισμού. Εμφανής σκοπός είναι η σταθεροποίηση ενός συνασπισμού εξουσίας πέραν της παραδοσιακής Δεξιάς. Συνασπισμού εξουσίας με ιδεολογικό στήριγμα ένα μείγμα που θέλει να συνενώσει τον ακραιφνή νεοφιλελευθερισμό με παραδοσιακά δεξιές αλλά και με κεντροδεξιές θέσεις, διεισδύοντας έτσι και στον πολιτικό χώρο του παραδοσιακού Κέντρου. Μόνον που στο μείγμα υπεισέρχονται δυναμικά ισχυρές δόσεις κρατικού αυταρχισμού, άκρατου εθνικισμού, θρησκευτικού φανατισμού και εν γένει μισαλλοδοξίας που τείνουν να σύρουν το καράβι προς την ακροδεξιά. Το μείγμα, πάντως απευθύνεται και σε ψηφοφόρους με ασταθείς πολιτικές αναφορές και σε εκείνους του παραδοσιακού Κέντρου, όπως και σε στελέχη με δημόσιο λόγο και προηγούμενες προοδευτικές συμπάθειες ή ταυτίσεις. Η ιδεολογική ηγεμονία της ΝΔ

και το σύμφυτο «αντισύριζα μέτωπο», όπως συνενώνει υπό τη σκέπη μιας ‘εκσυγχρονιστικής’ ρητορικής, άκρατο νεοφιλελευθερισμό και «ακραίο κέντρο» και ενόσω φλερτάρει με την ακροδεξιά, κάπως έτσι συγκροτήθηκε και κάπως έτσι διατηρείται. Η κυβέρνηση ΝΔ εκεί στηρίχθηκε και εκεί στηρίζεται προκειμένου να εξακολουθεί να διαπράττει όσα βιώνουμε καθημερινά και επώδυνα. Προσθέτουμε ότι η διατήρηση της διείσδυσής της στον κεντρικό χώρο συνιστά όρο εκλογικής επιτυχίας για την ΝΔ. Οπότε, αντίστροφα, η διάσπαση του εν λόγω συνασπισμού εξουσίας και η απαγκίστρωση του Κέντρου από αυτόν ενισχύει τις προοπτικές προοδευτικής διακυβέρνησης.

(55) 3.13. Κατ’ αρχάς, στο πεδίο των οικονομικών σχέσεων διαπιστώνουμε αδιάψευστα: αποδιάρθρωση της εργασίας με γενικευμένη ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας, χαλάρωση μέχρι εξαφανίσεως της επιθεώρησης εργασίας και με νομική και έμπρακτη περιστολή του συνδικαλιζέσθαι επίσης μέχρι εξαφανίσεως την ασφυκτική συμπίεση του μικρού και μεσαίου εμπορίου, τον αποκλεισμό της μικρής και μεσαίας επιχείρησης από χρηματοδοτικά εργαλεία την καταστροφή κλάδων όπως η εστίαση την εξώθηση εκτός εργασίας ελεύθερων επαγγελματιών την επίθεση ενάντια στη μικρή και μεσαία ακίνητη περιουσία μέσω του νέου πτωχευτικού κώδικα και παράλληλα τη σκανδαλώδη φορολογική ελάφρυνση των μεγάλων περιουσιών.

(56) 3.14. Είναι εμφανές ότι αυτές οι οικονομικές σχέσεις αποσκοπούν στη συγκέντρωση και στη συγκεντροποίηση του κεφαλαίου (‘δημιουργική’ καταστροφή μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων υπέρ των μεγάλων και των ‘αλυσίδων’ που οι τελευταίες εγκαθιδρύουν μεταξύ παραγωγής, εφοδιασμού και εμπορίου), συμπορευόμενες με μια ευρύτατης κλίμακας ιδιωτικοποίηση των δημόσιων αγαθών. Δηλαδή των δομών και υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος που είναι επιφορτισμένες να οργανώνουν, όπως είπαμε, τα πεδία κοινωνικής αναπαραγωγής: υγεία, παιδεία, στέγη, κοινωνική ασφάλιση, ενέργεια. Είδαμε τι συνέβη με τη ΔΕΗ, το ΔΕΔΔΗΕ, τη ΔΕΠΑ Υποδομών και τις επικουρικές συντάξεις, περιμένουμε τι θα προκριθεί για το νερό, υφιστάμεθα τα αποτελέσματα της εγκατάλειψης του ΕΣΥ και τις απαρχές της πλήρους ιδιωτικοποίησής του, έχουμε κατανοήσει πού αποβλέπουν τα καταγιγιστικά μέτρα ενάντια στο σύστημα δημόσιας εκπαίδευσης. Εκ παραλλήλου, η εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης έχει βαλτώσει, οι σπουδές φύλου απαξιώνονται συστηματικά, η ενδοοικογενειακή βία λαμβάνει διαστάσεις ανεξέλεγκτες ενώ οι γυναικοκτονίες, για να το επαναλάβουμε, αυξάνονται ραγδαία. Η πανδημία, αντί να αναστείλει τα παραπάνω, έστω προσωρινά, τα επιτάχυνε. Η κυβέρνηση της ΝΔ κρύφτηκε πίσω από τον δικαιολογημένο φόβο βαριάς νόσησης ή θανάτου προκειμένου να υλοποιήσει το σχέδιό της ουσιαστικά χωρίς δημόσια συζήτηση.

(57) 3.15. Η πολιτική διαχείριση της εν λόγω συνολικής αναδιάρθρωσης απαιτούσε και απαιτεί πυγμή. Έτσι οι κατασταλτικοί μηχανισμοί του κράτους ενισχύθηκαν εντυπωσιακά εν όψει των ήδη εξελισσόμενων και των προβλεπόμενων κοινωνικών αντιδράσεων, αλλά, φαίνεται, όχι και τόσο ενάντια στο έγκλημα του κοινού ποινικού δικαίου, του οποίου κάποιες τουλάχιστον εκφάνσεις δεν δυσκολεύονται να θάλλουν. Ούτως ή άλλως πάντως, η οργάνωση της διακυβέρνησης όφειλε να καταστεί ‘επιτελική’ προκειμένου να οργανώνει κεντρικά και χωρίς ταλαντεύσεις όλη τούτη τη σύνθετη διαδικασία. Πράγμα που συνεπαγόταν και συνεπάγεται την ενίσχυση του αυταρχισμού τόσο θεσμικά όσο και κατασταλτικά, τη συρρίκνωση των δημοκρατικών θεσμών, την αποδυνάμωση του κράτους δικαίου, την περιστολή στο ελάχιστο των διαδικασιών διαβούλευσης και των όρων διαφάνειας, όπως και την κατ’

ουσίαν άρση κάθε νομικού ή εν γένει προστατευτικού αντίβαρου από κοινού με τον ασφυκτικό περιορισμό της πολυφωνίας στην ενημέρωση.

(58) 3.16. Μόνον που όλα αυτά συνέβησαν και συμβαίνουν στα καθ' ημάς. Δηλαδή σε μια χώρα της οποίας η ιστορία έχει αναβιβάσει σε θέση οικονομικής κυριαρχίας δυνάμεις εν πολλοίς κρατικοδίαιτες. Πρόκειται για δυνάμεις που δεν ενδιαφέρονται για επενδύσεις με στρατηγικό ορίζοντα, αλλά αποσκοπούν 'φύσει' στο γρήγορο και εύκολο κέρδος που μπορούν να παράσχουν οι εκάστοτε 'ευκαιρίες'. Με την καθ' ημάς επιχειρηματικότητα να οργανώνεται με τρόπους που της επιτρέπουν να δράττεται τέτοιων ευκαιριών και να τις εκμεταλλεύεται στο έπακρο. Όπου, υπό κατάλληλες προϋποθέσεις, αυτές μπορεί βέβαια να αποβούν εξαιρετικά κερδοφόρες.

Τις εν λόγω 'ευκαιρίες' παρέχει ένας κρατικός μηχανισμός που αναμένει –ή συχνά έχει προεπιλέξει– τον επιχειρηματία που θα σπεύσει να ικανοποιήσει τις κρατικές ανάγκες. Ανάγκες κατά τεκμήριο αυθεντικές, αν και κάποτε αποδείξιμα προσχηματικές, καθόσον απορρέουν από ένα βαθύ και αόρατο 'κράτος' που έχει μάθει να οργανώνεται οριζόντια υπό καθεστώς αιδήμονος σιωπής προκειμένου να προωθει ίδια ανομολόγητα συμφέροντα όσων το απαρτίζουν.

Όπου οι συνεπόμενες κρατικές δαπάνες καθορίζονται και ιεραρχούνται από το πολιτικό προσωπικό που ελέγχει εξ ορισμού τον κρατικό μηχανισμό. Μόνον που στα καθ' ημάς μεγάλο τμήμα τούτου του προσωπικού είναι εθισμένο εξ απαλών ονύχων στην κουλτούρα των αμοιβαίων εξυπηρετήσεων: ψήφος από τον επιχειρηματία στον πολιτικό και συνδρομή στις οικονομικές 'ανάγκες' του (ψηφοσυλλεκτικές ή άλλες – ιδού το βασικό κριτήριο επιλογής του) έναντι προνομιακής μεταχείρισης του επιχειρηματία και παροχής κρατικής προστασίας του από τον πολιτικό.

Υπό αυτή τη συνθήκη, επιχειρηματίας και πολιτικός προσαρμόζουν αμοιβαία τις ανάγκες τους και τις ικανοποιούν αμφότεροι, οι προϋποθέσεις υψηλής κερδοφορίας του επιχειρηματία εξασφαλίζονται με ελάχιστο κόστος για τον ίδιο – είναι κατά βάσιν το δημόσιο χρήμα που κάνει απλόχερα τη δουλειά– ενώ ο πολιτικός επανεκλέγεται και εδραιώνει η θέση του. Αυτό είναι το πυρηνικό στοιχείο της περιβόητης διαπλοκής, η οποία προφανώς μπορεί να αναπτυχθεί και να καταστεί πολυδαίδαλη και πολυπλοκότερη, αγγίζοντας τους ελεγκτικούς θεσμούς και τη δικαιοσύνη. Έτσι ή αλλιώς πάντως, είναι γι αυτόν ακριβώς τον λόγο που το κράτος προσλαμβάνεται παραδοσιακά ως λάφυρο και το ρουσφέτι κυριαρχεί αδιατάρακτο. Τούτα τα χρόνια η κυβέρνηση της ΝΔ φρόντισε να αναδείξει απροκάλυπτα όλα τα παραπάνω χωρίς καν την αιδώ ενός φύλλου συκής.

(59) 3.17. Σε ένα τέτοιο οικονομικό περιβάλλον ευλόγως σπανίζουν σοβαρές επενδυτικές πρωτοβουλίες. Δηλαδή πρωτοβουλίες που δεν στηρίζονται αποκλειστικά στη μίζα ή δεν κυνηγούν με κάθε μέσο την αρπαχτή. Από την άλλη πλευρά, οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις (μολαταύτα φέρουσες πάντα σαφές 'εθνικό' πρόσημο και την αντίστοιχη ισχυρή κρατική στήριξη) που αποτολμούν να ενταχθούν σε αυτό το περιβάλλον εν επιγνώσει του τι θα αντιμετωπίσουν, το πράττουν επειδή θα απολαύσουν προνόμια που μάλλον δεν θα συναντούσαν στις δικές τους ή άλλες θεσμικά ανεπτυγμένες χώρες. Δηλαδή εκείνες που τείνουν να τηρούν –αν και σχεδόν ποτέ αδιατάρακτα– το συναφές κανονιστικό πλαίσιο. Τέτοιες 'τολμηρές' επιχειρήσεις οφείλουν να αντισταθμίζουν τα αντίστοιχα οφέλη με το κόστος μιας κοινωνικής και πολιτικής κριτικής, ενίοτε σφοδρής και κάποτε αποτελεσματικής, των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που δεν ανέχονται να αντιμετωπίζεται η χώρα τους σαν ξέφραγο αμπέλι. Οι περιπέτειες της χώρας με τη Ζήμενς, τη Νοβάρτις και την «Ελληνικός

Χρυσός» το πιστοποιούν παρά το ισχυρό νομικό και πολιτικό τείχος που έχει εγερθεί για να τις προστατεύσει.

(60) 3.18. Προς άρσιν παρεξηγήσεων, οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ-τοποθετείται υπέρ των επενδύσεων τονίζοντας ότι η αναγκαία σήμερα αύξησή τους οφείλει να εντάσσεται σε μια αναπτυξιακή στρατηγική που θα διασφαλίζει ότι αυτή θα οδηγεί σε μείωση των στρεβλώσεων του παρελθόντος, θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων για κλιματική ουδετερότητα και βιώσιμη ανάπτυξη και θα οδηγεί στη μείωση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων. Με άλλα λόγια, οι επενδύσεις οφείλουν να τηρούν το οικείο κανονιστικό πλαίσιο, με σαφείς περιβαλλοντικές, φορολογικές και ευρύτερα κοινωνικές ρήτρες, πάντοτε με προστιθέμενη αξία για τον τόπο και προς όφελος της κοινωνικής, της περιφερειακής και της τοπικής ανάπτυξης. Κατά τους όρους που προσδιορίζει το Πλαίσιο Προγράμματος που ψήφισε η Κεντρική Επιτροπή Ανασυγκρότησης του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ τον Ιούλιο του 2021.

(61) 3.19. Αλλά η κυβέρνηση της ΝΔ ανέτρεψε το αναπτυξιακό κανονιστικό πλαίσιο που είχε συντάξει εν προκειμένω η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και δεν το αντικατέστησε με άλλο. Αντίθετα, οργάνωσε προϋποθέσεις ώστε να προσελκυστούν, ουσιαστικά άνευ όρων, επενδύσεις κάθε λογής, βάλλοντας κατ' ουσίαν ενάντια στην υγιή επιχειρηματικότητα και αφήνοντας την παρασιτική ασύδοτη. Το «επιτελικό κράτος» αποδυνάμωσε ή υπέταξε κομματικά κάθε ρυθμιστική αρχή, καταστατικά υποχρεωμένη να προστατεύει από τη συναφή ασυδοσία την εργασία, το περιβάλλον, τη χωροταξία, την πολεοδομία και το δημόσιο συμφέρον εν γένει, ενώ οικοδόμησε παράλληλα ένα ισχυρό νομοθετικό πλέγμα για την προστασία των εμπλεκόμενων στελεχών από κάθε ευθύνη ως προς την τέλεση του αντίστοιχου έργου ή 'έργου' τους. Αρχίζοντας από τις τράπεζες και με προοπτικές επέκτασής του σε κάθε μορφή αρεστής επιχειρηματικότητας. Αλλά ταυτόχρονα φαίνεται πως το ίδιο «επιτελικό κράτος» αποσύρθηκε και από τη ρύθμιση του αναπόφευκτου ανταγωνισμού μεταξύ μερίδων του κεφαλαίου προς το συμφέρον του κεφαλαίου εν όλω. Όπου εδώ η όλη προσπάθεια φαίνεται να προσαράζει στα βράχια της καθ' ημάς κυρίαρχης οικονομικής συνθήκης, δηλαδή του 'εγωισμού' κάθε κρατικοδίαιτου επιχειρηματία που έχει καταστεί επαρκώς ισχυρός ώστε να τα θέλει όλα, όπως και στις 'ανάγκες' του 'βαθέως κράτους' που το «επιτελικό κράτος» δεν θέλει ή δεν μπορεί να ελέγξει. Το ότι όσα αφορούν το «επιτελικό κράτος» έχουν αναχθεί σε προσφιλές θέμα των γελιογράφων ίσως αρχίζει από εδώ.

Συγχρόνως και ειδικότερα, η κυβέρνηση ΝΔ έχει επιδοθεί σε μια άνευ προηγουμένου αποδόμηση των χωροταξικών, περιβαλλοντικών και ρυθμιστικών λειτουργιών που είχε θεσπίσει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ. Η κυβέρνηση, δηλαδή, έχει κατ' ουσίαν καταργήσει όλα τα εργαλεία σχεδιασμού, ρύθμισης και προστασίας χώρου και περιβάλλοντος ενώ το σύνολο της περιβαλλοντικής νομοθεσίας βρίθει παρεκκλίσεων, φωτογραφικών ρυθμίσεων και παρατάσεων. Όπου μάλιστα ο έλεγχος περιβάλλοντος ανατίθεται στους ελεγχόμενους. Η συναφής έλλειψη ελέγχου και η απουσία ρύθμισης της αγοράς ενέργειας, η αποχώρηση της πολιτείας από τους ενεργειακούς φορείς, η αισχροκέρδεια και η χειραγώγηση τιμών συντελούν στο ράλι ακρίβειας ενώ η χώρα αφέθηκε αθωράκιστη στην παγκόσμια κρίση ενέργειας: η μόνη στρατηγική επιλογή της κυβέρνησης ήταν και παραμένει η δέσμευση της χώρας σε ιδιωτικές μονάδες εισαγόμενου και ακριβού φυσικού αερίου και η απελευθέρωση των ΑΠΕ χωρίς περιβαλλοντικό και χωρικό σχεδιασμό, με υποβάθμιση έως αποκλεισμό των ενεργειακών κοινοτήτων και γενικά της ενεργειακής δημοκρατίας.

(62) 3.20. Τα παραπάνω καθιστούν εμφανή τον συνασπισμό κοινωνικών δυνάμεων που στηρίζει την κυβέρνηση της ΝΔ: οι μεγάλες επιχειρήσεις με διεθνή εμβέλεια –οι οποίες, ωστόσο, εν πολλοίς αδιαφορούν για το ποιος κυβερνά γιατί μπορούν να προσαρμοστούν αντίστοιχα– ο χρηματοπιστωτικός τομέας και οι τράπεζες, και προφανώς το κρατικοδίαιτο κεφάλαιο που ευδοκιμεί με χαριστικές συμβάσεις, ειδικά προνόμια που αφορούν, ας πούμε, ιδιωτικά κολέγια και επιχειρήσεις υγείας, απευθείας αναθέσεις και εργολαβίες κάθε λογής. Υπό τη γενική –και βεβαίως με το αζημίωτο– κάλυψη των συστημικών ΜΜΕ, των οποίων οι ιδιοκτήτες αποτελούν αστέρες της κρατικοδίαιτης επιχειρηματικότητας με συμφέροντα πολύ ευρύτερα της τύχης του επικοινωνιακού μέσου που κατέχουν. Και μάλιστα με ισχύ ιδιαίτερα αυξημένη αφού ο ρόλος που διαδραματίζουν στα καθ’ ημάς έχει αποβεί καθοριστικός: η ιδεολογική επικυριαρχία της κυβέρνησης ΝΔ εδράζεται εκεί.

(63) 3.21. Η **ιδεολογική διάσταση** που έχει περιενδυθεί η πολιτική της κυβέρνησης ΝΔ –με γνώμονα τις νεοφιλελεύθερες ‘αρχές’ και μοχλό τη συναφώς μεταμφιεσμένη ακροδεξιά πτέρυγιά της– είναι μακράς πνοής. Η λατρεία της κατανάλωσης και του ατομικού, το μίσος σε οτιδήποτε συλλογικό, τα πρότυπα που προβάλλονται και οι ύμνοι στον ανταγωνισμό συντείνουν στον κύριο πολιτικό στόχο: την οριστική συντριβή της Αριστεράς, δηλαδή την εξάλειψη της δυνατότητας να κυβερνήσει ξανά. Όπου προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο στόχος αναλαμβάνονται συστηματικές προσπάθειες για την πλήρη αναθεώρηση τουλάχιστον της πρόσφατης ιστορίας της χώρας και για την επιστροφή των ‘αξιών’ που είχε διακονήσει η Δεξιά κατά τον εμφύλιο, είχε προσπαθήσει να εμπεδώσει η στρατιωτική δικτατορία και είχε εν πολλοίς αποβάλει από τον δημόσιο λόγο η μεταπολιτευτική διακυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή. Βεβαίως κατά τις σύγχρονες εκδοχές τους: τυφλός εθνικισμός, ‘ορθόδοξος’ φονταμενταλισμός, ρατσισμός, ομοφοβία, μισογυνισμός, ισλαμοφοβία, αντιπροσφυγική υστερία. Με το μοτίβο «νόμος και τάξη» να συνοδεύει την παρόξυνση της καταστολής και με ολίγη από δοξασίες ‘ευσεβών’ αντιεμβολιαστών και κηρύκων του κύματος ανορθολογισμού που απλώνεται επικίνδυνα. Νυν υπέρ πάντων ο αγών προκειμένου να εδραιωθεί εσαεί η νεοφιλελεύθερη ηγεμονία.

(64) 3.22. Εν προκειμένω είναι πολλαπλά ενδεικτική η στάση της κυβέρνησης ΝΔ απέναντι στην οργανωμένη ακροδεξιά και στις ποικιλόμορφες δοξασίες που αναφύονται από τα βάθη του Μεσαίωνα. Με την αντιεμβολιακή υστερία να συνιστά το τρέχον μείζον παράδειγμα. Η ίδια, όχι μόνο δεν αντιπαλεύει ρητά τέτοιες δοξασίες, αλλά φτάνει να ενσωματώνει κάποια συναφή αιτήματα ή συνθήματα για προφανείς ψηφοθηρικούς λόγους. Μόνον που αυτή η ενσωμάτωση ενισχύει, αντί να αποδυναμώνει, την ακροδεξιά και τον ‘σύμμαχό’ της ανορθολογισμό αναδεικνύοντάς την σε ‘αντισυστημική’ δύναμη ολκής. Υπό τέτοιους όρους, αυτή συνιστά σημαντικό κίνδυνο ακόμη και για την ίδια τη ΝΔ ως κόμμα.

(65) 3.23. Η άγνοια κινδύνου που επιδεικνύει συναφώς η ΝΔ απορρέει από το ότι αυτή έχει θέσει απροσημάτιστα ως κύριο πολιτικό στόχο της ό,τι μόλις επισημάναμε: να αποκλειστεί με κάθε μέσο το ενδεχόμενο να αναδειχθεί ξανά κυβέρνηση της Αριστεράς και συμμαχίας προοδευτικών δυνάμεων. ‘Αγνοώντας’ ότι η Αριστερά όλων των αποχρώσεων αποτελεί το ριζοσπαστικό τέκνο του Διαφωτισμού και της Επιστημονικής Επανάστασης, δηλαδή τον κατ’ εξοχήν ασυμφιλίωτο πολέμο κάθε δεισιδαιμονίας. Συνάγεται ότι μια δική της συμμετοχή στην πάλι ενάντια στον ανορθολογισμό θα είχε αναπόφευκτα στην πρώτη γραμμή την Αριστερά, δηλαδή τον αντίπαλο που η ίδια επιδιώκει να εξαφανίσει.

(66) 3.24. Αλλά τούτος ο εμμονικός στόχος καθιστά αόρατη την ίδια τη συνθήκη που προάγει την ακροδεξιά και διασπείρει τον ανορθολογισμό, υπονομεύοντας ακόμη και την ίδια τη ΝΔ στο βαθμό που θέλει να παραμείνει δημοκρατικό κόμμα: η βαθύτατη κρίση που περιγράψαμε, με συνάδουσα την πολιτική που ασκεί ανέμελα η κυβέρνηση ΝΔ, έχει εν πολλοίς οδηγήσει στην εξάλειψη κάθε προοπτικής και στην υποστολή της ελπίδας στο επίπεδο του να βγάλουμε όπως όπως τη μέρα. Συγκροτείται έτσι καθημερινά το υπόστρωμα που διαμορφώνουν οι κραυγές στα πρωτοσέλιδα, η καλλιέργεια του φόβου, η διασπορά της ‘ιδέας’ ότι η πολιτική είναι βρώμικη εξ ορισμού όπου όλοι είναι ένοχοι, η αναζήτηση πλησμονής στον οπαδισμό κάθε λογής, η επιβεβαίωση που χαρίζουν οι ψευδοειδήσεις και η σκοτεινή πλευρά του διαδικτύου, οι τηλεοπτικές εκπομπές που υποβάλλουν την εργαλειοποίηση του προσώπου και προβάλλουν τη γυναίκα-γλάστρα, οι πειρασμοί της κλειδαρότρυπας και η αισθητική του χαζοχαρούμενου κιτς. Δηλαδή αναδύονται μορφές κοινωνικής ύπαρξης που αποχαυνώνουν, απωθούν στο περιθώριο τα ουσιαστικά προβλήματα και σκεπάζουν την απόγνωση. Απομονώνοντας τον καθένα και την καθεμιά στον δικό τους σύμπαν, απομακρύνοντας διπλανούς στη δουλειά και στη γειτονιά και αποκόπτοντας όλους τους διαύλους ουσιαστικής επικοινωνίας και συνεύρεσης. Σε ένα τέτοιο υπόστρωμα, οι ‘αντισυστημικές’ ιαχές της ακροδεξιάς και κάθε λογής παράλογες δοξασίες, η προσφυγή στη βία και μια γενικευόμενη ανομία βρίσκουν έδαφος να βλαστάνουν και να ποτίζονται μέρα με τη μέρα. Στηρίζοντας έτσι, έστω εμμέσως, τη ΝΔ που καλλιέργησε το έδαφος ενόσω βρισκόταν στην αντιπολίτευση και συνεχίζει να το καλλιεργεί ως αντιπολίτευση της αντιπολίτευσης. Προκειμένου να επιτύχει τον κεντρικό στόχο της και αγνοώντας τους κινδύνους που αυτή η καλλιέργεια συνεπάγεται ακόμη και για την ίδια.

Δ. Οι πολιτικές απαντήσεις

(67) 3.25. Γι αυτόν ακριβώς τον λόγο –αλλά όχι μόνο γι αυτόν– επείγει, όπως είπαμε, η συστηματική ανάληψη της μάχης των ιδεών από όλες τις δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, των συμμάχων και των φίλων του. Θέμα το θέμα, ιδέα την ιδέα, πράξη την πράξη, με όλα τα πρόσφορα μέσα. Μάχη συστηματική και εις βάθος σε όλα τα μέτωπα. Από το πεδίο της οικονομίας, τον ρόλο της εργασίας και των μισθών, τα ζητήματα πανδημιών, οικολογικής καταστροφής και κλιματικής κρίσης μέχρι τα πολλά ζητήματα δημοκρατίας, όπως συναρτώνται με τη μάχη ενάντια στον εθνικισμό, στον ρατσισμό, στην ομοφοβία, στη διάχυτη και στην έμφυλη βία. Απαιτείται να ενισχυθούν τα έντυπα του κόμματος, ο φιλικός τύπος της Αριστεράς, το κομματικό «Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς» και άλλες συναφείς πρωτοβουλίες. Όπως και να αξιοποιηθεί το έργο που παράγεται από άλλες αυτόνομες ομάδες, οι δημοσιεύσεις, οι δράσεις και οι πολύμορφες εκδηλώσεις συλλογικοτήτων που συνεισφέρουν με το δικό τους τρόπο στη μάχη των ιδεών από προοδευτική και αριστερή σκοπιά.

(68) 3.26. Έτσι ή αλλιώς, όσο κι αν τα συστημικά ΜΜΕ προσπαθούν να πείσουν ότι ο νεοφιλελευθερισμός και η πολιτική της κυβέρνησης ΝΔ χαίρουν άκρας υγείας και απολαμβάνουν γενική αποδοχή, το πολιτικό σχέδιο της τελευταίας προσκρούει, όχι μόνον σε όσα το ίδιο επιφέρει, αλλά και στις ιστορικές μνήμες ενός λαού που έχει μάθει να επιβιώνει διατηρώντας την αξιοπρέπειά του ακόμη και στις πιο αντίξοες περιστάσεις. Όπως το απέδειξε ξανά η στάση του στο δημοψήφισμα του 2015.

(69) 3.27. Δεν είναι παράξενο, λοιπόν, που σε καιρούς πανδημίας και παρά την απειλή της ανενδοίαστης καταστολής, κινητοποιήθηκαν στη χώρα πολλές και πολλοί για την υπεράσπιση και την ενίσχυση του συστήματος δημόσιας υγείας, για να διαμαρτυρηθούν για την καταστολή ειρηνικών διαδηλώσεων και την αστυνομική βία

—όπως επεκτεινόταν και επεκτείνεται, όχι μόνο στα κρατητήρια, αλλά και σε πλατείες ή στο εσωτερικό σπιτιών και καταστημάτων— για τα αντιεκπαιδευτικά μέτρα και τη θεσμοθέτηση πανεπιστημιακής αστυνομίας, για τις γυναικοκτονίες και τη σεξουαλική και έμφυλη βία, την παρενόχληση και τον σχολικό εκφοβισμό (bullying), για να υπερασπίσουν τα δικαιώματα των ανθρώπων του πολιτισμού και εκείνα των επισφαλώς εργαζομένων. Τα φεμινιστικά και γυναικεία κινήματα παρουσιάζουν αξιοσημείωτη ανάπτυξη ενώ η συμμετοχή των γυναικών και των νέων στις κινήσεις διαμαρτυρίας υπήρξε ιδιαίτερα αυξημένη. Επιπλέον, ο συναφής διαδικτυακός ακτιβισμός υιοθετήθηκε από δεκάδες χιλιάδες άτομα ενώ η αιχμηρή πολιτική σάτιρα αλάφρυνε την ατμόσφαιρα και χάρισε απλόχερα το πικρό χαμόγελο ή το ξεκαρδιστικό γέλιο. Όπου εν μέσω αυτής της κινητικότητας, οι εμβληματικές και νικηφόρες κινητοποιήσεις των εργαζομένων στην e-food και στην Cosco κατέδειξαν ότι οι αντιστάσεις μπορούν να αποβούν νικηφόρες.

(70) 3.28. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, πέρα από τη συμμετοχή των μελών του στο κοινωνικό γίνεσθαι και σε κινητοποιήσεις σαν τις παραπάνω, επιδιώκει να συμπυκνώνει πολιτικά τα αντίστοιχα αιτήματα και να τα μεταφέρει στη Βουλή για να συζητηθούν με τη δέουσα θεσμική σοβαρότητα ενώπιον της ελληνικής κοινωνίας ολόκληρης.

Ε. Το πρόσφατο παρελθόν εν όψει του αύριο

(71) 3.29 Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ιδρύθηκε μετά τις εκλογές του 2019. Με πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος θέλησε να προχωρήσει στη διεύρυνσή του και στην πολιτική και οργανωτική του ενδυνάμωση. Προκειμένου να αποκτηθεί μια πληρέστερη πρωτογενής σχέση με την μεγάλη κοινωνική πλειονότητα και τις εκφράσεις της ώστε να αντιμετωπιστούν πιο αποτελεσματικά τα μεγάλα προβλήματα της χώρας. Η πρωτοβουλία συνέστησε μια ανοιχτή δυναμική διαδικασία που συνεχίζεται. Ήδη με πολλά θετικά αποτελέσματα —αν και αναπόφευκτα ελλιπή— που ήδη διαφαίνονται κατά την όλη παρουσία και δράση του.

(72) 3.30. Στο ελληνικό κοινοβούλιο μετέχουν σήμερα η ΝΔ, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, το ΚΙΝΑΛ, το ΚΚΕ, το Μέγα 25 και η Ελληνική Λύση. Η τελευταία συνιστά στρατηγικό αποκούμπι της ΝΔ κατά το πρότυπο του τέως ΛΑΟΣ με στόχο να περιμαζέψει την ακροδεξιά ‘αντισυστημική’ ρητορεία και να ‘πολιτικοποιήσει’ τον ανορθολογισμό. Όπου μετά την καταδίκη της Χρυσής Αυγής, η ακροδεξιά, η λεγόμενη και «εναλλακτική», εξακολουθεί να διαβιοί υπογείως παρενδύομενη ποικίλες ονομασίες και αναζητώντας τον νέο ηγέτη που θα την ενοποιήσει.

(73) 3.31. ΚΙΝΑΛ, ΚΚΕ και Μέγα 25 βρίσκονται σε μια περίοδο όπου επαναπροσδιορίζουν εκ των πραγμάτων την πολιτική τους απέναντι στην κυβέρνηση ΝΔ και τις προοπτικές της. Η αντισύριζα ρητορική —προφανώς διαφορετική για κάθε κόμμα— η οποία συνόδευε εκ συστήματος την αντιπολιτευτική στάση τους δεν βοηθά την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας και την ανάγκη ανατροπής της κυβέρνησης ΝΔ. Ιδίως μετά τη δημόσια διατύπωση από τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ του αιτήματος να παραιτηθεί η κυβέρνηση ΝΔ και να προκηρυχθούν εκλογές, όλα τα κόμματα οφείλουν να τοποθετηθούν δημόσια ως προς το κορυφαίο πλέον πολιτικό δίλημμα: παραμονή στην εξουσία ή όχι της κυβέρνησης ΝΔ. Με αυτό το δεδομένο και εν όψει μάλιστα εκλογών με σύστημα απλής αναλογικής, όπως αυτό υλοποίησε μακροχρόνιο αίτημα των προοδευτικών δυνάμεων, καθίσταται σήμερα ακόμα πιο επιτακτική η ανάγκη συμπόρευσης των δημοκρατικών προοδευτικών δυνάμεων και η έναρξη συστηματικών συνομιλιών μεταξύ τους. Κατανοούμε ότι το ΚΙΝΑΛ βρίσκεται σε διαδικασία αναπροσαρμογής και ανασύνταξης, όπως

κατανοούμε και ότι στην παρατεταμένη προεκλογική περίοδο που διανύουμε κάθε κόμμα τείνει να υπερασπίζεται με ζέον πάθος τη δική του πολιτική έναντι εκείνης όλων των άλλων. Μολαταύτα η εχθροπάθεια δεν συνάδει με τα μεγάλα ζητήματα των καιρών. Με δεδομένο το ότι επείγει η πλήρης αναστροφή της πορείας της χώρας, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ απευθύνει ήδη από σήμερα ανοιχτή πρόσκληση στα κόμματα αυτά, όπως και σε όλες τις προοδευτικές πολιτικές δυνάμεις που δεν εκπροσωπούνται στο κοινοβούλιο, για συστηματική συνεργασία σε θέματα συναντίληψης και κοινών επιδιώξεων. Αρχίζοντας από τα ζητήματα που έχουν αναδειχθεί με πάσα σαφήνεια και συνιστούν διεκδικήσεις όλων των προοδευτικών δυνάμεων: αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, ακρίβεια, φυσικές καταστροφές και κλιματική κρίση. Και καταλήγοντας στο κορυφαίο, όπως είπαμε, δίλημμα περί παραμονής ή όχι της κυβέρνησης ΝΔ στην εξουσία. Οι συναφείς ευθύνες όλων των δημοκρατικών κομμάτων και δημοκρατικών πολιτικών δυνάμεων, οι ευθύνες κάθε πολίτη της χώρας, γυναίκας ή άνδρα, είναι αντίστοιχα μεγάλες. Η έμπρακτη και όχι απλώς διακηρυκτική ανάληψή τους οφείλει να οδηγεί μονότροπα στην προοδευτική συμπίεση.

(74) 3.32 Το διάστημα που μεσολάβησε μετά τη νίκη της ΝΔ στις τελευταίες εκλογές και μέχρι σήμερα, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ άσκησε και ασκεί τεκμηριωμένη, μαχητική και υπεύθυνη κριτική στην κυβέρνηση από τη θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

(75) 3.33. Ο ίδιος αντιμετώπισε υπεύθυνα το νέο οικουμενικό ζήτημα της πανδημίας με τη διαμόρφωση δέσμης συγκεκριμένων θεσμικών και κοστολογημένων οικονομικών προτάσεων. Στήριξε σθεναρά την τήρηση των συναφών περιοριστικών μέτρων και την προώθηση του εμβολιασμού, ασκώντας παράλληλα σκληρή κριτική στις ολιγορίες και τα σπασμωδικά μέτρα της κυβέρνησης που αδιαφορούν για τις προφανείς εστίες μετάδοσης του ιού και αρνούνται την απολύτως αναγκαία ενίσχυση του ΕΣΥ ενώ φαίνεται να αποσκοπούν κυρίως στην προστασία του ιδιωτικού τομέα της υγείας. Ολιγορίες, σπασμωδικότητα και συγκεκριμένη σκόπευση που οδήγησαν στη σημερινή τραγική κατάσταση. Πολέμησε τις προσπάθειες της κυβέρνησης να εκμεταλλευθεί την πανδημία προκειμένου να περάσει υπό καθεστώς σιωπής ακραία νεοφιλελεύθερα, αντιπεριβαλλοντικά, αντιλαϊκά και αντιδημοκρατικά μέτρα και πρωτοστάτησε σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις προσπάθειες απελευθέρωσης της πατέντας των εμβολίων.

(76) 3.34. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διαμόρφωσε και κατέθεσε στο δημόσιο διάλογο και στη Βουλή ολοκληρωμένες προτάσεις σε όσα αφορούν την προστασία της εργασίας και του συνδικαλισμού, τα κρίσιμα προβλήματα της οικονομίας και τους όρους επανεκκίνησής της, τη χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, τη θωράκιση της χώρας από τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης και την μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα, την ανακούφιση της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας και των επαγγελματιών, τη θεσμική αντιμετώπιση του ακραίου φαινομένου της γυναικοκτονίας, τη δημόσια εκπαίδευση, την επιστημονική έρευνα και την προστασία της πολιτισμικής κληρονομιάς. Κορύφωση των συναφών επεξεργασιών αποτέλεσε το Προγραμματικό Πλαίσιο που εγκρίθηκε από την πανελλαδική συνδιάσκεψη της ΚΕΑ τον Ιούλιο του 2021.

(77) 3.35. Εκ παραλλήλου, ο Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συνομίλησε συστηματικά με τους κοινωνικούς φορείς, όπου άκουσε και κατέγραψε τα προβλήματα και τα αιτήματά τους, συνδέοντας έτσι στενότερα την κοινωνική εκπροσώπηση με την ανάγκη ολοκληρωμένου πολιτικού σχεδιασμού. Επιπλέον, οι πολλές περιόδους ανά την επικράτεια τόσο του ίδιου όσο και σημαντικού μέρους του στελεχιακού

δυναμικού της κόμματος έπραξαν το ίδιο ως προς τα αντίστοιχα περιφερειακά και τοπικά ζητήματα.

(78) 3.36. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει έτσι αρχίσει να συμπορεύεται δυναμικά με τη μεγάλη κοινωνική πλειονότητα ενόσω ο ίδιος διευρύνεται και ενισχύεται. Η ελπίδα ζωντανεύει ενόσω συγκροτείται ένα ολιστικό πολιτικό σχέδιο διεξόδου από την τρέχουσα πολυεπίπεδη κρίση και μια σαφής εικόνα της κοινωνίας του αύριο.

(79) 3.37. Η πανδημία δυσκόλεψε αλλά δεν ανέκοψε την πορεία του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Οι επανειλημμένες αναβολές του Συνεδρίου λόγω πανδημίας προσέδωσε διάρκεια ζωής μεγαλύτερη της αναμενόμενης σε υβριδικά σχήματα των οργάνων του κόμματος, σχήματα που είχε καταστήσει αναγκαία η διεύρυνσή του από πολλά νέα μέλη και στελέχη. Τα προσωρινά αυτά όργανα κλήθηκαν και κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν με επάρκεια σύνθετες προκλήσεις, τόσο πολιτικές όσο και οργανωτικές, σε συνθήκες δύσκολες και πρωτόγνωρες. Σημαντικό ζήτημα δημιουργήθηκε όταν ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ κλήθηκε να αναμετρηθεί με θέματα συναρτημένα με νόμους που η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ είχε υποχρεωθεί να ψηφίσει υπό συνθήκες μνημονιακού καταναγκασμού, χωρίς η ίδια –παράδοξο της εποχής– να «αναλαμβάνει την ιδιοκτησία». Η εις βάθος πολιτική συζήτηση αυτής της συνθήκης οδήγησε στον εντοπισμό της ανάγκης συστηματικού αναστοχασμού, θέμα το θέμα, ως προς τους τρόπους αντιμετώπισης τέτοιων ζητημάτων. Δηλαδή τους όρους και τους περιορισμούς, ενδογενείς και εξωγενείς, υπό τους οποίους η επόμενη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα κληθεί να συνδέσει τη συνέχεια του κράτους με την αδήριτη ανάγκη καίριων ριζοσπαστικών μεταρρυθμίσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες, η ανάγκη να λειτουργήσει συντεταγμένα το διευρυνόμενο κόμμα εν όλω και άρα να εκλεγούν νέες νομαρχιακές επιτροπές αφού, εκτός των άλλων, οι τότε υφιστάμενες είχαν ολοκληρώσει προ πολλού τη θητεία τους, δημιούργησε τριβές σε λίγες Ομάδες Μελών και σε όργανα του κόμματος. Τα αίτια που τις παρήγαγαν θα εκλείψουν από την αποκατάσταση γνήσια συντροφικών σχέσεων και τελικά από τη δημοκρατική εκλογή των νέων κεντρικών οργάνων στο Συνέδριο. Και βεβαίως από τη μετέπειτα δημοκρατική λειτουργία του κόμματος με αυστηρή τήρηση του νέου καταστατικού από όλες και όλους ανεξαιρέτως.

(80) 3.38. Η πανδημία ‘υποχρέωσε’ τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ να εισέλθει στη ψηφιακή εποχή. Και μάλιστα με ιδιαίτερη επιτυχία. Ομάδες Μελών μπορούν πλέον να συνεδριάζουν διαδικτυακά και να οργανώνουν δημόσιες εκδηλώσεις, το μεγάλο στοίχημα της οργάνωσης νομαρχιακών συνδιασκέψεων και εκλογής νέων νομαρχιακών επιτροπών στέφθηκε με εντυπωσιακή επιτυχία, η πανελλήνια σύγκληση της ΚΕΑ με αντικείμενο το Προγραμματικό Πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ όπλισε μέλη και στελέχη με ιδέες ενώ ανέδειξε τις διεκδικητικές αιχμές και συγκρότησε συγκεκριμένα τις δεσμευτικές προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ προς την ελληνική κοινωνία. Η νίκη του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ στις επόμενες εκλογές και η διαμόρφωση μιας προοδευτικής κυβέρνησης θα ανοίξει τον δρόμο για την υλοποίηση αυτών των προτάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η κοινωνία και οι απαιτούμενες δημοκρατικές τομές

A. Τα απαιτούμενα και η γενική κατεύθυνση

(81) 4.1. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι κόμμα προσηλωμένο στον στρατηγικό στόχο του, τον σοσιαλισμό του 21^{ου} αιώνα, όπως έχει αποτυπωθεί στη διακήρυξή του. Διεκδικεί να εκφράσει πολιτικά την κοινωνική πλειονότητα, να καταλύσει και να εμπεδώσει τις ώριμες αλλαγές που ενισχύουν τη θέση των πολλών, στοχεύοντας στην παραγωγική ανασυγκρότηση, στην οικολογική αναδιάρθρωση και στη βιώσιμη περιβαλλοντικά

και κλιματικά ουδέτερη ανάπτυξη. Ανάπτυξη που χρειάζεται να δεχθεί ένα δημιουργικό σοκ ώστε να εκτιναχθεί υπό όρους δημοκρατίας, δικαιοσύνης και αποτελεσματικότητας. Η ίδια διεκδίκηση απαντά ταυτόχρονα στις τρεις κυριότερες προκλήσεις της εποχής: την προϊούσα οικολογική καταστροφή, όπως είναι συναρτημένη ευθέως με την πανδημία και την κλιματική κρίση, τη ραγδαία διεύρυνση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και την αυταρχική συρρίκνωση των δικαιωμάτων, συρρίκνωση που συνδέεται με τι εντεινόμενες απειλές ενάντια στην ίδια τη δημοκρατία. Αυτοί αποτελούν τους τρεις άξονες του Προγραμματικού Πλαισίου του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, όπως έγινε δεκτό στην Προγραμματική Συνδιάσκεψη της ΚΕΑ τον Ιούλιο του 2021.

(82) 4.2. Η προοδευτική και ριζοσπαστική στροφή που διεκδικεί ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα δώσει την αναγκαία ώθηση στην παραγωγή, θα αυξήσει και θα διανείμει δίκαια τον πλούτο, θα ενισχύσει τη θέση των εργαζομένων αλλά και των μικρομεσαίων στρωμάτων και θα αναβαθμίσει τη διεθνή θέση της χώρας: η εργασία και το κοινωνικό κράτος αποτελούν πάντοτε βασική συνιστώσα στην αναπτυξιακή προσπάθεια και στον παραγωγικό και οικολογικό μετασχηματισμό, διασφαλίζοντας δίκαιη μετάβαση. Με επίκεντρο τον κόσμο της εργασίας, την αύξηση μισθών και συντάξεων, την ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης των εργαζομένων και την αναδιανομή υπέρ της κοινωνικής πλειονότητας. Μαζί με την καταπολέμηση των ανισοτήτων και την αντιμετώπιση των ποικίλων μορφών βίας, καθώς και την πάταξη της πολυεπίπεδης διαπλοκής, με μοχλό, πάντα, ένα νέο κοινωνικό κράτος και ‘εργαλεία’, εκτός των άλλων, τη δημοκρατική ψηφιακή μετάβαση και την αξιοποίηση όσων μπορεί να αποφέρει η «4^η Βιομηχανική Επανάσταση», εφόσον τα συναφή προϊόντα και οι συναφείς υπηρεσίες διαχυθούν για την ωφέλεια όλων και υπό όρους ισότητας και όχι αποκλεισμών.

(83) 4.3. Η κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και η βιώσιμη μεγέθυνση της οικονομίας της έχει ανάγκη βαθιές μεταρρυθμίσεις και ουσιαστικά μια νέα αρχή. Εκτός των άλλων, για να μπορέσει η χώρα να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού που δημιουργεί η πανδημία και η μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα. Όροι επιβίωσης και οι δύο. Με άλλα λόγια, η χώρα χρειάζεται να αλλάξει ριζικά προσανατολισμό ενώ απαιτούνται αλλαγές και ρήξεις που θα απελευθερώσουν παραγωγικές δυνάμεις και ανθρώπινο δυναμικό, ώστε η χώρα να αποκαταστήσει έναν νέο βηματισμό. Προϋπόθεση είναι να αξιοποιηθούν κατά το δυνατόν πληρέστερα τα ισχυρά στοιχεία της χώρας που έχουν αναδείξει διαχρονικά τις αρετές τους και αποδείξει τις αντοχές τους: ανθρώπους που ξέρουν να εργάζονται σκληρά, να μορφώνονται και να προσαρμόζονται ακόμη και στις πιο δύσκολες περιστάσεις, μια δυναμική και ευέλικτη μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα, μια διάχυτη εφευρετικότητα, η οποία, ορθά υποβοηθούμενη, μπορεί να ενισχύσει εντυπωσιακά την καινοτομία. Αυτά συναρτώνται με μια μεγάλη στροφή προς τις καθαυτό παραγωγικές δραστηριότητες, την οικονομία του «πραγματικού προϊόντος» (πρωτογενής και δευτερογενής τομέας), την ενσωμάτωση του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μορφή ‘υπεραξίας’ επ’ ωφελεία, εκτός των άλλων, των παραγωγικών κλάδων και ενός ποιοτικού τουρισμού. Και, ταυτόχρονα, υποβάλλουν την ανάγκη να αξιοποιηθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιφέρειας, να ενισχυθεί η αυτοδιοίκηση και η τοπικότητα, να αποκεντρωθεί το ίδιο το κράτος και να τελεστούν επιτέλους οι αναγκαίες, μόνιμα χρονίζουσες, θεσμικές τομές σε όσα αφορούν τον χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, το κτηματολόγιο, τους δασικούς χάρτες, το φορολογικό σύστημα, τη δημόσια διοίκηση και βεβαίως την ουσιαστική προστασία, τη διαχείριση και τον

έλεγχο του περιβάλλοντος. Θεσμικές τομές που θα ευνοήσουν τους πολλούς, θα συγκροτήσουν ένα αξιόπιστο κράτος δικαίου, και θα φέρουν στο προσκήνιο τον κόσμο της εργασίας.

(84) 4.4. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ επενδύει τις δυνάμεις και τις πρωτοβουλίες του σε ένα παραγωγικό πρότυπο που στηρίζει τα συνεργατικά σχήματα, τα συνεταιριστικά επιχειρήματα τον πλουραλισμό των παραγωγών, την κοινωνική οικονομία και την καινοτομία της μικρής και μεσαίας επιχείρησης ως συστηματική απόκριση στην τάση συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του κεφαλαίου με παράλληλο έλεγχο του κλιματικού και οικολογικού αποτυπώματος κάθε επιχείρησης. Τα μεγάλα μεγέθη που θα εντάξουν τη χώρα στο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό ίσως δεν καλύπτονται σήμερα έτσι, αλλά ούτως ή άλλως απαιτείται να ξεκινήσουμε από εκεί. Με άλλα λόγια απαιτείται στροφή προς την καινοτομία και τη στήριξη της όπως και αναπροσανατολισμός των χρηματοδοτικών εργαλείων, φορολογική δικαιοσύνη, καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της εισφοροδιαφυγής, της διαπλοκής της διαφθοράς και της παρα-οικονομίας κάθε μορφής, αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης για την ενίσχυση της ρευστότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, κατάργηση του πτωχευτικού νόμου, καθώς και απομείωση και ρύθμιση του ιδιωτικού χρέους που αποτελεί θηλιά στο λαιμό της ελληνικής οικονομίας και υπονομεύει τους όρους ανάκαμψής της. Με δυο λόγια, στόχος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι η σύνδεση των άμεσων αιτούμενων της κοινωνικής πλειονότητας με τη βοήθεια ενός μεσο-μακρο-πρόθεσμου σχεδίου θεμελιακών τομών και ριζοσπαστικών μετασχηματισμών που θα κατευθύνει όλα τα παραπάνω και θα αναπροσαρμόζεται βάσει των πρωτοβουλιών που θα αναδειχθούν και της εμπειρίας που θα συσσωρεύεται. Το Προγραμματικό Πλαίσιο που έγινε δεκτό στην Προγραμματική Συνδιάσκεψη της ΚΕΑ αναλύει το ζήτημα διεξοδικά.

B. Κοινωνική συγκρότηση και κοινωνικές συμμαχίες

(85) 4.5. Κανένα πολιτικό σχέδιο και καμιά πολιτική δύναμη δεν μπορεί να έχουν πλατιά απήχηση και, ακόμη λιγότερο, να διεκδικήσουν ηγεμονία ερήμην της κοινωνικής κίνησης, των κοινωνικών αιτημάτων και των κοινωνικών αγώνων. Χωρίς, δηλαδή, η μεγάλη πλειονότητα των κοινωνικών δυνάμεων να αναγνωρίζεται στο πολιτικό πλαίσιο και τους στόχους που προβάλλει το αντίστοιχο κόμμα. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ το γνωρίζει καλά και, καθώς αισθάνεται ο ίδιος αναπόσπαστο μέρος της ίδιας της κοινωνίας, σκέπτεται, διαβουλεύεται, πράττει, κινητοποιείται και παρεμβαίνει πάντοτε σε άμεση συνάρτηση με τα συμφέροντα, τις επιδιώξεις ζωής και τα αιτούμενα της μεγάλης πλειονότητας των κοινωνικών δυνάμεων της χώρας. Ενώσω επιδιώκει να εκφράσει πολιτικά τις δυνάμεις αυτές.

(86) 4.6. Συγκεκριμένα, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διεκδικεί να εκφράσει αυθεντικά τους μισθωτούς εργαζόμενους και τους άνεργους, τους αγρότες, τους συνταξιούχους, τη νεολαία και το νέο εργατικό δυναμικό της 'ευελιξίας' και της επισφάλειας, τις Ελληνίδες και τους Έλληνες που παράγουν και δημιουργούν στην οικονομία και στον πολιτισμό, υπερβαίνοντας ταυτόχρονα τις έμφυλες διακρίσεις και την εμπεδωμένη ιεράρχηση των φύλων. Διεκδικεί να εκφράσει τις γυναίκες με τους πολλαπλούς ρόλους και υποχρεώσεις που αδυνατούν να ισορροπήσουν την επαγγελματική, οικογενειακή και προσωπική τους ζωή ενόσω υφίστανται συστηματική υποβάθμιση και απαξίωση. Διεκδικεί να εκφράσει τους επαγγελματίες και τους επιστήμονες, γυναίκες και άνδρες, και τη μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα που ασφυκτιά, τον κόσμο του πολιτισμού, τα περιβαλλοντικά κινήματα και τα κινήματα δικαιωμάτων. Αποσκοπεί να καταλύσει τη διαμόρφωση μιας μεγάλης κοινωνικής πλειοψηφίας, με

ισχυρά σφυρηλατημένους δεσμούς μεταξύ των μερίδων της, κοινωνικής πλειοψηφίας που θα συνασπίζεται και θα εκφράζεται πολιτικά κατά τρόπο ενιαίο και τρόπο ανοιχτό στις αλλαγές και τις μετεξελίξεις των καιρών. Μέσα από τις καταστατικές αρχές, τις στρατηγικές στοχεύσεις και το πολιτικό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. **Άμεσος πολιτικός στόχος του κόμματος είναι η νίκη στις επόμενες εκλογές και ο σχηματισμός μιας ισχυρής προοδευτικής κυβέρνησης, που θα προωθήσει τις αλλαγές και τις μεγάλες τομές που έχει επειγόντως ανάγκη η ελληνική κοινωνία.**

(87) 4.7. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αντλεί τις ιδέες του και διαμορφώνει τις πρωτοβουλίες του μέσα από την εδραίωσή του στην κοινωνία και σε άμεση συνάρτηση με τις πρωτοβουλίες των παραγωγικών και καινοτόμων δυνάμεων της οικονομίας και του επιστημονικού δυναμικού της χώρας, του κόσμου της δημιουργίας και του πολιτισμού. Ενόσω στηρίζει με όλες του τις δυνάμεις τις αντίστοιχες κινητοποιήσεις αποσκοπώντας να εκφράζει αυθεντικά τις αγωνίες και τις προσδοκίες του συνόλου των δημοκρατικών και προοδευτικών πολιτών και να τις συνθέτει σε ένα ολιστικό πολιτικό σχέδιο με στόχο την παραγωγική ανασυγκρότηση, την οικολογική αναδιάρθρωση και τον ουσιαστικό εκδημοκρατισμό της χώρας.

(88) 4.8. Ειδικότερα για τους νέους και τις νέες, που δοκιμάζονται ιδιαίτερα τούτη την περίοδο της οικονομικής κρίσης, της οικολογικής καταστροφής, της πανδημίας και του κρατικού αυταρχισμού, το Προγραμματικό Πλαίσιο στο οποίο παραπέμπουμε διατυπώνει μια ειδικότερη στρατηγική. Στόχος της στρατηγικής αυτής είναι να δημιουργήσει τους όρους και τις συνθήκες που θα επιτρέπουν την πρόσβαση των νέων σε όλες τις βαθμίδες της δημόσιας εκπαίδευσης, όπως και σε αξιοπρεπή εργασία και σε εύρεση στέγης με τρόπους που δεν θα εκμηδενίζουν τον ελεύθερο χρόνο, αλλά θα υποβοηθούν την ευρύτερη μόρφωση και καλλιέργεια, όπως και την ολόπλευρη συμμετοχή τους στο κοινωνικό, το πολιτικό και το πολιτισμικό γίγνεσθαι. Η ίδια στρατηγική αποβλέπει στην εξασφάλιση των υλικών προϋποθέσεων ώστε να συσταθεί και να λειτουργήσει ένα ανοιχτό πεδίο διαλόγου και συμμετοχής των νέων και των πρωτοβουλιών τους, πεδίο που θα εμπλουτίζεται διαρκώς από τις δικές τους καινοτόμες δράσεις και τα δικά τους καλλιτεχνικά και πολιτισμικά κινήματα ή προτάσεις.

Γ. Η προγραμματική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ και οι δεσμεύσεις του κόμματος

(89) 4.9. Η προγραμματική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αναλύεται διεξοδικά στο Προγραμματικό Πλαίσιο που έκανε δεκτό η προγραμματική συνδιάσκεψη της ΚΕΑ. Εδώ αναφέρονται συμπυκνωμένα οι αντίστοιχες προτάσεις του κόμματος και οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνει.

(90) 4.10. Σε σχέση με τα ζητήματα που αφορούν την ελληνική κοινωνία ως όλον:

*** Ο κόσμος της εργασίας στο επίκεντρο.** Αύξηση μισθών, προστασία της εργασίας και της αξιοπρέπειας γυναικών και ανδρών, των κοινωνικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων. Υποστήριξη του συνδικαλιστικού κινήματος, όπως οφείλει να αγκυρώνεται ουσιαστικά στην κοινωνία και τους εργαζόμενους, εκφράζοντας συστηματικά τα αιτήματά τους. Συγκεκριμένες Δεσμεύσεις: αύξηση του κατώτατου μισθού στα 800 Ευρώ και εφαρμογή του 35ωρου χωρίς μείωση αποδοχών. Επαναρρύθμιση της αγοράς εργασίας. Ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών, αποκατάσταση και διεύρυνση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας με πλήρη επαναφορά και θεσμική κατοχύρωση των αρχών της ευνοϊκότερης ρύθμισης και της επεκτασιμότητας. Αποκατάσταση του συνταγματικού δικαιώματος της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία. Προστασία από τις απολύσεις με την επαναφορά του βάσιμου

λόγου απόλυσης. Αποκατάσταση των συλλογικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και του δικαιώματος στην απεργία. Κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων και της βασικής αρχής της ίσης αμοιβής για ίσης αξίας εργασία σε εκείνους και εκείνες που εργάζονται σε επισφαλείς μορφές απασχόλησης. Ένταξη όλων των εργαζομένων, ανεξάρτητα από σχέσεις και μορφές εργασίας, στις πρόνοιες της οικείας κλαδικής σύμβασης. Αναγνώριση των εργαζομένων σε πλατφόρμες ως μισθωτών και υπαγωγή τους στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Ρύθμιση της τηλεργασίας ως μισθωτής εργασίας από απόσταση με σεβασμό στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Στήριξη της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας με ίσα δικαιώματα όσον αφορά τους μισθούς και την εργασιακή τους εξέλιξη. Αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε είδους εκφοβισμού. Ολοκληρωμένη εφαρμογή της Σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Μέτρα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Κατάργηση των αντεργατικών και συνδικαλιστικοκτόνων νόμων της κυβέρνησης ΝΔ.

* **Πλήρης μετασχηματισμός του παραγωγικού δυναμικού** της οικονομίας, της γεωργίας και κτηνοτροφίας, της βιομηχανίας, του τουρισμού, της ενέργειας και των υποδομών (χερσαίων, εναέριων, θαλάσσιων, υποθαλάσσιων και δικτυακών) και ουσιαστικός εκσυγχρονισμός τους. Υπό τους όρους μιας εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής, όπως την είχε συγκροτήσει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και προς την κατεύθυνση παραγωγής μηδενικών ρύπων και τοξικών και προς την κυκλική οικονομία και την αειφορία. Με μετάβαση κοινωνικά δίκαιη που θα διαχέει την ωφέλεια παντού, θα αντιμετωπίζει τον κοινωνικό αποκλεισμό και θα διασφαλίζει την πλήρη συμμετοχή της κοινωνίας. Σε αυτήν την κατεύθυνση είναι στρατηγικής σημασίας η επανάκτηση του δημόσιου ελέγχου της ΔΕΗ και των ενεργειακών δικτύων, όπως και η σύνδεση του τουρισμού με την αγροτική παραγωγή και την περιφερειακή ανάπτυξη. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: παραγωγή του 50% της ηλεκτρικής ενέργειας αποκλειστικά από ενεργειακές κοινότητες ή/και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, νοικοκυριά και αγρότες. Συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας μέσω της παροχής εξειδικευμένων κινήτρων σε επενδύσεις μεγαλύτερης κλίμακας. Άμεση κατάρτιση του ειδικού χωροταξικού ΑΠΕ με ουσιαστική συμμετοχή της κοινωνίας. Δέσμευση για σταθερό κόστος ενέργειας σε πραγματικούς όρους στα νοικοκυριά.

* **Πρωτογενής παραγωγή.** Το επαρκές, ασφαλές και ποιοτικό αγροτικό και κτηνοτροφικό προϊόν ως κύρια μέριμνα. Διασφάλιση της πρόσβασης όλων σε τρόφιμα υγιεινά, ασφαλή, υψηλής διατροφικής αξίας σε προσιτές τιμές και με παράλληλη αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους. Βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και στήριξη του αγροτικού εισοδήματος μέσα από ένα δημόσιο σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων και με αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Μέτρα για τη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο, με τη δημιουργία θέσεων εργασίας και ενός ευρέως φάσματος οικονομικών και πολιτισμικών δραστηριοτήτων, ειδικότερα σε μειονεκτικές νησιωτικές και ορεινές περιοχές. Συγκεκριμένες Δεσμεύσεις: μείωση της 'απόστασης' παραγωγών-καταναλωτών με ενίσχυση των συλλογικών σχημάτων. Ανακατεύθυνση των ενωσιακών επιδοτήσεων με δικαιοσύνη, στηρίζοντας τις περισσότερο ευάλωτες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, προσαρμόζοντας και θωρακίζοντας την εγχώρια παραγωγή έναντι των πολλαπλών κρίσεων και ενθαρρύνοντας την καινοτομία. Προώθηση του «πράσινου» και ψηφιακού μετασχηματισμού στη γεωργία και την κτηνοτροφία. Στήριξη των μικρών και μεσαίων παραγωγών και υποστήριξη των νέων και καινοτόμων πρωτοβουλιών στις αντίστοιχες παραγωγικές διαδικασίες. Στήριξη του γεωργικού εισοδήματος μέσα από ένα δημόσιο σύστημα γεωργικών

ασφαλίσεων, αξιοποιώντας και όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης. Ανανέωση της ηλικιακής σύνθεσης των αγροτών και συνεχής ουσιαστική υποστήριξη όλων όσοι ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα, μέσω δημόσιας συμβουλευτικής και εκπαίδευσης Υπέρβαση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι αγρότισσες στην προσπάθειά τους να δραστηριοποιηθούν και να ανελιχθούν στο πλαίσιο και της αγροτικής οικονομίας. Συνεχής μέριμνα για τη συμπερίληψη της διάστασης του φύλου και της ισότητας των ευκαιριών σε όλους τους σχεδιασμούς, τα προγράμματα και τις δράσεις που θα αφορούν τον αγροτικό τομέα.

***Δευτερογενής τομέας.** Η ανθεκτικότητα της ελληνικής βιομηχανίας και μεταποίησης στην περίοδο της πανδημίας οφείλει να αποτελέσει οδηγό για την αξιοποίηση του συνόλου των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας και την ανάκαμψη της οικονομίας συνολικά. Βασικός στόχος είναι η αύξηση της συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ της χώρας τα επόμενα χρόνια και η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης. Προς τούτο, είναι απαραίτητο να αξιοποιηθούν σημαντικοί πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης και του νέου ΕΣΠΑ. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: ενίσχυση συνεργασιών της μεταποιητικής βιομηχανίας με τον πρωτογενή τομέα και τον τουρισμό, διαμόρφωση ενός σύγχρονου χωροταξικού πλαισίου για τις βιομηχανικές δραστηριότητες, αντιμετώπιση του αυξημένου ενεργειακού κόστους και παροχή κινήτρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση της εγχώριας βιομηχανίας.

*** Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.** Ο παραγωγικός ιστός της χώρας συγκροτείται εν πολλοίς από οικογενειακές, από μικρές και από μεσαίες επιχειρήσεις. Αυτές οφείλουν να τύχουν της δέουσας στήριξης, ενώ μορφές κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, οικονομικά υγιείς και διαφανείς συνεταιριστικοί θεσμοί, όπως και άλλες μορφές κοινωνικής-οικονομικής οργάνωσης και συνέργειας, οφείλουν να αποκτήσουν σημαντικό μερίδιο της όλης αναπτυξιακής διαδικασίας. Η ανάπτυξη της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί εν προκειμένω να συμβάλει σημαντικά. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Ανακατανομή των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας προς αυτήν την κατεύθυνση. Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και ειδική υποστήριξη των επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων που είναι μητέρες. Απομείωση και ρύθμιση των συναφών χρεών.

*** Μετασχηματισμός του κράτους με στόχο την επενδυτική επιτάχυνση που απαιτεί σήμερα η οικονομία.** Ο δημόσιος τομέας οφείλει να στηρίζει ενεργά με επενδύσεις και εξειδικευμένα μέτρα την αναπτυξιακή προσπάθεια. Το κράτος, πέρα από θεσμικός ρυθμιστής της αγοράς, οφείλει να διασφαλίζει την ομαλότητα και τη συνέχεια του εφοδιασμού της κοινωνίας. Ριζική ελάφρυνση της γραφειοκρατίας και ψηφιακός μετασχηματισμός. Απελευθέρωση της κοινωνικής και της πολιτικής δυναμικής των θεσμών της τοπικής και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης και εμπάθυνση της τοπικής δημοκρατίας. Ενίσχυση της αποκέντρωσης και της ενεργού συμμετοχής των πολιτών. Ανάδειξη της σημασίας της μητροπολιτικής διοίκησης στη βάση της αρχής της επικουρικότητας. Αποσαφήνιση και ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της τοπικής και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη εξασφάλιση των αναγκαίων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Ενίσχυση του αναπτυξιακού και κοινωνικού ρόλου της Αυτοδιοίκησης Ενίσχυση του αναπτυξιακού και κοινωνικού ρόλου της Αυτοδιοίκησης με τη μεταφορά μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στους ΟΤΑ σε συνέχεια της μεταφοράς μέρους του ΕΣΠΑ στις περιφέρειες που έχει ήδη πραγματοποιηθεί. Οι χωροταξικές τομές, οι δασικοί χάρτες, το κτηματολόγιο, τα τοπικά χωρικά σχέδια, ο καθορισμός των χρήσεων

γης θα ολοκληρωθούν. Ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός, που θα βοηθήσει καθοριστικά τη δημόσια διοίκηση και τη σχέση της με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, θα προχωρήσει συστηματικά. Συναφείς μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, κωδικοποίηση και απλοποίηση της συναφούς νομοθεσίας, επιτάχυνση των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης. Ανασύσταση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

* **Ανθεκτικότητα, ποιότητα περιβάλλοντος και ποιότητα ζωής:** Η κλιματική κρίση συνδέεται όλο και πιο συχνά με ακραίες φυσικές καταστροφές ενώ αμφισβητεί τη βιωσιμότητα οικονομικών λειτουργιών (ξηρασία-γεωργία) και σημαντικών υποδομών (λιμενικά, αντιπλημμυρικά). Η προσαρμογή στην κλιματική κρίση αποκτά οριζόντια χαρακτηριστικά και διατρέχει κάθε εφαρμοσμένη πολιτική με βασικό κριτήριο την προστασία της ζωής, της εργασίας, του οικονομικού προϊόντος και των οικοσυστημάτων. Το δικαίωμα σε ένα ασφαλές και ποιοτικό περιβάλλον αναγνωρίζεται από το ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ως πρώτη προτεραιότητα. Από την άλλη πλευρά, το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ταυτοτικό χαρακτηριστικό της χώρας και ταυτόχρονα πόρο ανάπτυξης και συνιστώσα της ποιότητας ζωής. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των περιφερειακών σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική κρίση στην αναπτυξιακή διαδικασία και στις υποδομές ως αίρεση σε όλες τις δημόσιες και ιδιωτικές χρηματοδοτήσεις, Κατασκευή έργων υποδομής για την ανθεκτικότητα της κοινωνίας. Αναθεώρηση και εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας και της πρόληψης δασικών πυρκαγιών με προτεραιότητα τις μικτές ζώνες δάσους-κατοικίας, Επαναλειτουργία των 36 φορέων προστατευόμενων περιοχών σε περιφερειακή διάσταση με μόνιμη στελέχωση και τοπικές διοικήσεις με συμμετοχή των φορέων της περιφέρειας, Ολοκλήρωση του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού. Στήριξη των δήμων με αυστηρές προϋποθέσεις για τα σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας, διαλογής στην πηγή οργανικών αποβλήτων και ανακύκλωσης σε διακριτά ρεύματα. Βιοκλιματικές πόλεις,

* **Τραπεζικό σύστημα.** Το τραπεζικό σύστημα είναι υπερβολικά συγκεντροποιημένο. Οι 4 συστημικές τράπεζες, έχουν επιβιώσει μέσω διαδοχικών ανακεφαλοποιήσεων με δημόσιο χρήμα ενώ σήμερα συντηρούνται με αναβολή φορολόγησης. Το εν λόγω σύστημα εισφέρει ελάχιστα στην παραγωγική λειτουργία της χώρας, αφού οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις παραμένουν εν πολλοίς αποκλεισμένες από τραπεζική χρηματοδότηση. Σε μια περίοδο μάλιστα όπου οι τράπεζες απολαμβάνουν μεγάλη ρευστότητα από την επέκταση του προγράμματος αγοράς ομολόγων από την ΕΚΤ καθώς και από την αύξηση των καταθέσεων. Με εξαίρεση τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, τα κεφάλαια αυτά δεν χρηματοδοτούν την πραγματική οικονομία αλλά τοποθετούνται 'ασφαλώς' σε κρατικά ομόλογα.

Το ΤΧΣ –το οποίο έπρεπε να έχει καταργηθεί το 2019 στη βάση του ιδρυτικού του νόμου και επιβιώνει με παρατάσεις που εκχωρεί η κυβέρνηση ΝΔ– διαχειρίζεται μετοχές τραπεζών κυριότητας του δημοσίου. Το ίδιο σχεδιάζει να ιδιωτικοποιήσει τις εν λόγω μετοχές μέσω αυξήσεων του μετοχικού κεφαλαίου, όπως έκανε με την Τράπεζα Πειραιώς. Το πρόγραμμα «αποεπένδυσης», όπως ονομάζεται, αποτελεί ένα ακόμα βήμα στην επιθετική πολιτική ιδιωτικοποιήσεων της κυβέρνησης ΝΔ που μειώνει δραστικά τη δυνατότητα του Δημοσίου να ασκήσει αναπτυξιακή πολιτική. Επιπλέον, η διαχείριση των «κόκκινων δανείων» από τις Εταιρείες Διαχείρισης (Servicers) συνιστά πραγματική απειλή για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, αφού αυτές, αξιοποιώντας τον πτωχευτικό νόμο, είναι απρόθυμες να ρυθμίσουν δάνεια και απαιτήσεις. Η κατάργηση του ΤΧΣ και η υπαγωγή των μετοχών του στο Ταμείο Αξιοποίησης της Δημόσια Περιουσίας με την τροποποίηση του ιδρυτικού

Νόμου του τελευταίου αποτελούν τον στόχο και τη μέθοδο να τεθεί υπό δημόσιο έλεγχο τουλάχιστον μια συστημική τράπεζα που θα στηρίζει μια συμπεριληπτική αναπτυξιακή δυναμική. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: *Ανανέωση και πλήρης αξιοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας. Άσκηση κατά τα παραπάνω των δικαιωμάτων του Δημοσίου στη διοίκηση των συστημικών τραπεζικών. Ίδρυση παράλληλου συστήματος νέων χρηματοπιστωτικών θεσμών (τράπεζα μικροπιστώσεων, συνεταιριστικές τράπεζες, ταμειυτήρια και επενδυτικά ταμεία ειδικού σκοπού) που θα προσφέρουν διαφοροποιημένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες. Απομείωση και ρύθμιση του ήδη υπέρογκου ιδιωτικού χρέους.*

* **Φορολογία.** Το φορολογικό σύστημα είναι άδικο. Η δυσανάλογη συνεισφορά των έμμεσων φόρων έναντι των άμεσων επιδεινώνει την αδικία, όπως την επιδεινώνει η φοροδιαφυγή, η φοροαποφυγή, το λαθρεμπόριο, οι νομικές δυνατότητες που έχουν οι μεγάλες εταιρείες και τα πολύ υψηλά εισοδήματα, καθώς και οι παραβατικοί μηχανισμοί που ενδημούν στο πλαίσιο του κράτους. Η κατάσταση επιδεινώθηκε περισσότερο από την κυβέρνηση ΝΔ με μέτρα υπέρ των επιχειρήσεων με υψηλή κερδοφορία και υπέρ των υψηλών εισοδημάτων με μεταβιβάσεις μεγάλων περιουσιακών στοιχείων μέσω γονικών παροχών. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: *Απλοποίηση και κωδικοποίηση της υφιστάμενης φορολογικής νομοθεσίας και νομοθέτηση ενός δικαιότερου φορολογικού συστήματος με σταθερά προοδευτικούς συντελεστές φορολογίας Εφαρμογή περιουσιολόγιου. Ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών, ψηφιοποίηση και διασύνδεση των συστημάτων διασταύρωσης πληροφοριών προκειμένου να εξασφαλιστεί ισονομία και φορολογική δικαιοσύνη.*

* **Γενική δέσμευση:** Δημοκρατικός προγραμματισμός σε κεντρικό, περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και τη διασφάλιση διαδικασιών διαφάνειας, δημοκρατικού ελέγχου και λογοδοσίας στην κατεύθυνση της αποκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων. Συμμετοχικός προϋπολογισμός όπου είναι δυνατόν που θα λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Τα περιφερειακά συνέδρια που οργάνωσε η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ έχουν εδώ να διδάξουν πολλά.

(91) 4.11. Σε σχέση με τους βασικούς κοινωνικούς θεσμούς:

* **Κοινωνικό κράτος και κράτος πρόνοιας.** Στόχος είναι η οικοδόμηση ενός νέου, σύγχρονου καθολικού κοινωνικού κράτους, ενός κράτους πρόνοιας που εξασφαλίζει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για όλες και όλους όσοι, σε κάθε φάση της ζωής τους, αντιμετωπίζουν κρίσεις κάθε είδους, εξωτερικές ή και προσωπικές, ενόσω το ίδιο βρίσκεται σε θέση να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις τρέχουσες μεγάλες προκλήσεις των διευρυνόμενων ανισοτήτων, της επισφάλειας, της ανέχειας και του αποκλεισμού. Με ένα νέο δίκτυ ασφαλείας, το Εισόδημα Έκτακτης Ανάγκης, όπου το κράτος καθορίζει ποιοι επλήγησαν, ανεξαρτήτως προηγούμενων εισοδημάτων. Με ένα μεγάλο δίκτυο δωρεάν ποιοτικών υπηρεσιών και παροχών φροντίδας υγείας και πρόνοιας, δίκτυο διασφαλισμένο από γενναιόδωρες δημόσιες επενδύσεις για το παιδί, τον ανάπηρο, τον ηλικιωμένο, τη γυναίκα, για κάθε πολίτη όποτε το έχει ανάγκη. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: *Σύστημα καθολικής φροντίδας του παιδιού από την κύηση μέχρι την ενηλικίωση και υποστήριξη κάθε εργαζόμενης και άνεργης μητέρας. Επένδυση στην αξιοπρεπή και ανεξάρτητη διαβίωση. Επένδυση στην προσβασιμότητα των αναπήρων. Επένδυση στη διαγενεακή αλληλεγγύη και στη φροντίδα των ηλικιωμένων στην κοινότητα, ώστε κανείς ηλικιωμένος να μη μένει μόνος και αβοήθητος. Επένδυση στην αποϊδρυματοποίηση. Εξασφάλιση αξιοπρεπούς στέγης με πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή κατοικία. Στήριξη των νέων και των νέων ζευγαριών με αύξηση του στεγαστικού επιδόματος και άλλα μέτρα στεγαστικής ενίσχυσης.*

* **Υγεία.** Καθολική και ισότιμη κάλυψη των υγειονομικών αναγκών όλων από ένα αξιόπιστο Δημόσιο Σύστημα Υγείας. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: οικοδόμηση ενός νέου ΕΣΥ που θα διασφαλίζει την ισότητα στην πρόσβαση και στο αποτέλεσμα της φροντίδας μέσω της ενδυνάμωσης και της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητάς του και της εξασφάλισης του αναγκαίου μόνιμου ιατρικού, νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού, με δραστική αύξηση των ΜΕΘ και ένταξη των νοσηλευτών στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Ενός ΕΣΥ που θα εμπνέει εμπιστοσύνη, θα εκμηδενίζει την επισφάλεια ανεξαρτήτως εισοδήματος, θα αντιμετωπίζει όλους και όλες σεβόμενο την αξιοπρέπειά τους και θα προσφέρει υπηρεσίες υψηλής κοινωνικής προστιθέμενης αξίας χωρίς να σπαταλά τον χρόνο και την υπομονή των ασθενών. Γενναία επένδυση συναφώς με στόχο τη σύγκλιση με το μέσο όρο των σχετικών δημοσίων δαπανών της ΕΕ για την αντιμετώπιση των υγειονομικών ανισοτήτων. Προτεραιότητα στην πρωτοβάθμια και στην κοινοτική φροντίδα υγείας. Ένταξη της διάστασης του φύλου στις πρόνοιες της δημόσιας υγείας.

* **Παιδεία, εκπαίδευση, επιστημονική έρευνα, σχέσεις εκκλησίας κράτους.** Η επαρκής, ποιοτική, συμπεριληπτική και εκσυγχρονισμένη εκπαίδευση αποτελεί καθολικό κοινωνικό δικαίωμα. Η πολιτεία οφείλει να την παρέχει δωρεάν και υπό όρους ουσιαστικής ισοτιμίας σε κάθε μέλος της κοινωνίας κατά τις διάφορες φάσεις της ζωής καθενός και καθεμιάς. Επιπλέον, οφείλει να μεριμνά συναφώς και να λειτουργεί αντισταθμιστικά αμβλύνοντας τις κάθε είδους κοινωνικές ή άλλες ανισότητες. Βάση της εκπαίδευσης αποτελεί πάντα η διδακτική σχέση, δηλαδή η ενεργός, αμοιβαίως γονιμοποιητική, σχέση διδάσκοντος/-ουσας και διδασκομένων. Το σχολείο, με τις πολλές και διακριτές ειδικότητες προσωπικού που εμπλέκονται στις λειτουργίες του, οφείλει να καταστεί, εκτός των άλλων, μορφή πολιτιστικού κέντρου στην περιοχή του. Η δημοκρατική συγκρότηση και λειτουργία των εκπαιδευτικών θεσμών σε όλες τις βαθμίδες είναι καταλυτική για τη διαμόρφωση των κοινωνικών και πολιτικών όρων για τον ριζοσπαστικό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης ως δημόσιου κοινωνικού χώρου και όχι μόνο ως κρατικού θεσμού. Απαρέγκλιτη τήρηση της θρησκευτικής ουδετερότητας του Κράτους και εξασφάλιση της ελευθερίας έκφρασης των θρησκευτικών πεποιθήσεων.

Η δημόσια και δωρεάν παιδεία, στην προοπτική ενός ενιαίου σχολείου θεωρίας και πράξης, αποτελεί βασικό οδηγό των επιμέρους αλλαγών που συνιστούν προοδευτική μεταρρύθμιση/ μετασχηματισμό της εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Θεσμοθέτηση της 14χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης με μεταβατικό στάδιο την ενσωμάτωση σε αυτή όλων των υπάρχοντων τύπων Λυκείου, καθιέρωση της δυνατότητας ελεύθερης πρόσβασης στα πανεπιστημιακά ιδρύματα, αναβάθμιση του Λυκείου, καθιέρωση της Γ' Λυκείου ως τάξης προετοιμασίας και διατήρηση όλων των πανεπιστημιακών τμημάτων με γνώμονα τις κοινωνικές και αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας.

Αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης με αποσαφήνιση και αναδιάρθρωση των σκοπών και των στόχων εκπαίδευσης, αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών, του ωρολόγιου προγράμματος και των διδακτικών μεθόδων σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα και σε κάθε τάξη. Συστηματική περιοδική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Προώθηση πολιτικών ισότητας των φύλων σε ολόκληρη τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Θεσμική θωράκιση και αναβάθμιση του ρόλου των γονέων και των οργανώσεών τους στη λειτουργία των σχολείων και στις δομές εκπαιδευτικής πολιτικής. Στήριξη και αναβάθμιση της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης. Πρόσληψη μόνιμων εκπαιδευτικών και καθιέρωση της συστηματικής επιμόρφωσής τους, βελτίωση των

όρων εργασίας και της αμοιβής τους. Αύξηση της χρηματοδότησης ώστε να συγκλίνει με τον μέσο όρο (5%) των συναφών δημόσιων δαπανών της ΕΕ. Ιδιαίτερη μέριμνα για την επιστημονική έρευνα όλων των κατευθύνσεων που διεξάγεται στα ΑΕΙ και στα Ερευνητικά Κέντρα και επανένταξη της έρευνας στο Υπουργείο Παιδείας. Στήριξη των προοπτικών καινοτομίας σε όλους τους τομείς. Εξασφάλιση πόρων για την αντίστοιχη χρηματοδότηση. Ενίσχυση των θεσμών δια βίου μάθησης και επίλυση των λειτουργικών και θεσμικών προβλημάτων τους. Καθορισμός κοινών, αναβαθμισμένων ποιοτικών όρων λειτουργίας (σε υποδομές, προσωπικό κλπ) για ιδιωτικά και δημόσια σχολεία. Πλήρης διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων των ιδιωτικών εκπαιδευτικών. Επαναφορά της ιδιωτικής εκπαίδευσης υπό την εποπτεία και των έλεγχου του Υπουργείου Παιδείας.

Αποσαφήνιση των διακριτών ρόλων κράτους και ορθόδοξης ελληνικής εκκλησίας και εξορθολογισμός των σχέσεων τους σε όλα τα επίπεδα μέσω ειλικρινούς και αμοιβαία επωφελούς διαλόγου. Κατασκευή μουσουλμανικού νεκροταφείου στην ευρύτερη περιφέρεια των Αθηνών. Κατάργηση των αντι-εκπαιδευτικών νομοθετημάτων της παρούσας κυβέρνησης και ριζική βελτίωση όσων έχουν καταστεί αναντίστρεπτα.

* **Πολιτισμός.** Ο πολιτισμός ως δύναμη ζωογόνος που ενισχύει την κοινωνική συνοχή καλλιεργώντας την ευρύτερη μόρφωση και εξασφαλίζοντας την πολύπλευρη γνώση της ιστορίας. Ο πολιτισμός ως συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας, ως συνιστώσα των διεθνών σχέσεων της και ως μορφή διπλωματίας και επικοινωνίας. Θωράκιση του δημόσιου χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεσή της με την καλλιτεχνική δημιουργία και τις εκπαιδευτικές διαδικασίες. Διευκόλυνση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Αξιοποίηση της πολιτιστικής τεχνολογίας. Μέριμνα για τις κοινωνικές ομάδες που είναι αποκλεισμένες για λόγους εισοδήματος, γεωγραφικής απόστασης ή επειδή ανήκουν σε μειονοτικές, σε μεταναστευτικές ή σε προσφυγικές ομάδες. Ενεργός στήριξη των καλλιτεχνών και των εργαζόμενων στον πολιτισμό και γυναικεία καλλιτεχνική δημιουργία. Ενίσχυση του σύγχρονου πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας σε όλες τις εκφάνσεις της (θέατρο, μουσική, χορός, ζωγραφική, γλυπτική, κεραμοποιία, κινηματογράφος, βιβλίο, σύγχρονες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης με χρήση της τεχνολογίας). Ιδιαίτερη μέριμνα για τις μορφές δημιουργίας που προέρχονται από την πρωτοβουλία μικρών και ανεξάρτητων ομάδων νέων καλλιτεχνών. Ο πολιτισμός ως 'ελκυστήρ' ενός πολύπλευρου τουρισμού, όχι ως υπηρετής του τουρισμού μεγάλης κλίμακας. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Συγκρότηση πανελλαδικού δικτύου πολιτισμικών κέντρων και βιβλιοθηκών ανά περιφέρεια και στην 'ενδοχώρα' των μεγάλων πόλεων. Αναβάθμιση των καλλιτεχνικών σπουδών στο επίπεδο μιας τριτοβάθμιας «Ακαδημίας Τεχνών» στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Ίδρυση «Συμβουλίου Τεχνών» από ειδικούς. Συμβουλίου που θα επιλαμβάνεται συμβουλευτικά της πολιτιστικής στρατηγικής της χώρας και θα επιλέγει τους καλλιτεχνικούς διευθυντές των δημόσιων καλλιτεχνικών φορέων. Κατάργηση των πολιτισμοκτόνων νόμων και θεσμίσεων της Κυβέρνησης.

(92) 4.12. Σε σχέση με τον εκδημοκρατισμό του κράτους, την ενδυνάμωση του κράτους δικαίου και την προστασία των δημοκρατικών δικαιωμάτων:

Για τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ύψιστη προτεραιότητα αποτελεί η διεύρυνση και η εμβάθυνση της ουσιαστικής δημοκρατίας παντού, σε συνάρτηση με την ιδεολογική και θεσμική εμπέδωση των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων όλων. Ιδίως των ευάλωτων και των αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων. Αν η λειτουργία ενός ισχυρού κοινωνικού κράτους αποτελεί προϋπόθεση κοινωνικής συνοχής και ευημερίας, ένα

αυθεντικό κράτος δικαίου, δηλαδή η ισονομία, η εγγύηση των δικαιωμάτων, η ασφάλεια δικαίου και η απρόσκοπτη απονομή δικαιοσύνης, συγκροτούν ασπίδα προστασίας του συνόλου της κοινωνίας και άρα συνιστούν πολιτικές και θεσμικές προτεραιότητες χωρίς δεύτερες σκέψεις ή συμψηφισμούς. Ο αναγκαίος εκδημοκρατισμός του κράτους προς αυτήν την κατεύθυνση επείγει ιδιαίτερα, εκτός των άλλων, λόγω των κοινωνικά ασύμμετρων επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και των ασύμμετρων υγειονομικών κινδύνων. Κατά συνέπεια, η εκ νέου νοηματοδότηση του δημόσιου χώρου και η επαναθεμελίωση των σχέσεων μεταξύ κρατικού μηχανισμού, κοινωνίας και πολιτικού συστήματος, καθώς και η αποκέντρωση και η ουσιαστική ανάπτυξη της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης καθίστανται αντίστοιχα επιτακτικές. Στόχος είναι ένα κράτος δικαίου με αποκατεστημένη την εμπιστοσύνη μεταξύ κράτους και κοινωνίας, με χρηστή διοίκηση υπό όρους κοινωνικής αποτελεσματικότητας, όπως και η εξάλειψη της διαπλοκής και της διαφθοράς και η ενίσχυση του δημοκρατικού ελέγχου.

*** Τα Υπουργεία, οι κρατικοί και οι διοικητικοί θεσμοί** συνιστούν τμήματα της κοινωνίας 'υπό το έργον' της εξυπηρέτησης των αναγκών της στο αντικείμενο της εκάστοτε αρμοδιότητάς τους. Απαιτούνται δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις που θα υποβάλουν κάθε θεσμό σε δημοκρατικό έλεγχο υπό την κατάλληλη κάθε φορά μορφή ενώ θα οδηγούν στην εμπέδωση ενός κλίματος όπου όσοι και όσες υπηρετούν στον δημόσιο τομέα αισθάνονται ελεύθεροι και δημιουργικοί ενόσω επιτελούν το σημαντικό έργο τους. Στο πλαίσιο μιας ιεραρχίας που τηρεί απαρέγκλιτα τους νόμους, πατάσσει τη διαφθορά και τη διαπλοκή όπου τη βρίσκει και εμπνέει τον γενικευμένο σεβασμό. Από την άλλη πλευρά, η θέσπιση **Ανεξάρτητων Αρχών**, συνιστούν μεν ήττα της πολιτικής ενώπιον του επελαύνοντος νεοφιλελευθερισμού, αλλά μολαταύτα αυτές ασκούν σημαντικές ρυθμιστικές και ελεγκτικές λειτουργίες που οφείλουν, και αυτές, να υπόκεινται σε δημόσια λογοδοσία και δημοκρατικό έλεγχο. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: *Κατάργηση των νομοθετικών ρυθμίσεων του «επιτελικού κράτους» της κυβέρνησης ΝΔ. Αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης και του ανθρώπινου δυναμικού της και συναφής επιμόρφωση. Κατοχύρωση των εργασιακών σχέσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας στο δημόσιο, όπου θα περιλαμβάνονται θέματα μισθολογικά και χρόνου εργασίας. Κατάργηση εργολαβικών μορφών εργασίας στο δημόσιο. Αναγκαίες προσλήψεις με προτεραιότητα την υγεία, την παιδεία, την κοινωνική ασφάλιση και το ΣΕΠΕ. Κατάργηση όλων των διατάξεων για προσλήψεις κατά παρέκκλιση του ΑΣΕΠ που θέσπισε η κυβέρνηση ΝΔ, αποκομματικοποίηση του ΑΣΕΠ και ενίσχυση της διαυγείας. Επιβολή της διαφάνειας και της συστηματικής λογοδοσίας, όπως και ανάπτυξη της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών του δημοσίου με τη συστηματική συνδρομή του ψηφιακού μετασχηματισμού. Διοικητική αναδιάρθρωση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Ένταξη κρίσιμων υπηρεσιών της ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων) στο Υπουργείο Οικονομικών για το δημοκρατικό έλεγχο των δημοσίων εσόδων. Νομοθετικό πλαίσιο για τις Ανεξάρτητες Αρχές με αυστηρό πλαίσιο των όρων για τη δημιουργία τους, με ενδεχόμενες λειτουργικές συγχωνεύσεις, με ενιαίους λειτουργικούς κανόνες, με αυστηρή περιχαράκωση των αρμοδιοτήτων τους, με προσδιορισμό των ασυμβιβάστων και με προβλέψεις σχετικά με ενδεχόμενη «σύγκρουση συμφερόντων» μεταξύ των μελών τους, με πλαίσιο λογοδοσίας των πεπραγμένων τους. Διασφάλιση μιας ακηδεμόνευτης, κομματικά 'ανεξίθρησκης' και αυθεντικής αξιοκρατίας πάντα προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος και του πολίτη. Προστασία της πολυφωνίας και της ελεύθερης δημοσιογραφικής έκφρασης, ενίσχυση και αποτελεσματική λειτουργία του ΕΣΡ. Διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια στήριξης των ΜΜΕ και αναβάθμιση της ΕΡΤ.*

* **Δικαιοσύνη.** Η βραδύτητα κατά την απονομή δικαιοσύνης υποσκάπτει τα ανθρώπινα δικαιώματα, δυσχεραίνει την ομαλή διεξαγωγή της καθημερινής ζωής και βλάπτει ακόμη και το επιχειρηματικό περιβάλλον. Διάφορες μορφές ανισότητας έτσι διαιωνίζονται γιατί, εκτός των άλλων, όσοι ή όσες δεν διαθέτουν υψηλού επιπέδου (άρα και υψηλού κόστους) νομική υποστήριξη δυσκολεύονται να απεμπλακούν από τους δαιδάλους της νομοθεσίας και του δικαστικού συστήματος. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στο ευρύτερο δικαστικό σύστημα, αποκέντρωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, διοικητική απλοποίηση της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος, ενίσχυση θεσμών εναλλακτικής επίλυσης διαφορών και απλούστευση της νομοθεσίας με συστηματική κωδικοποίηση.

* **Αστυνομία και κατασταλτικοί μηχανισμοί.** Επείγουσα ανάγκη εκδημοκρατισμού της Αστυνομίας και των σωμάτων ασφαλείας και αναβάθμισης του μορφωτικού επιπέδου και της κατάρτισης των αντίστοιχων στελεχών. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Κατάργηση της ομάδας «Δράση». Κατάργηση των νόμων της κυβέρνησης ΝΔ για τις συγκεντρώσεις και την πανεπιστημιακή αστυνομία. Ριζική αναμόρφωση του εκπαιδευτικού προγράμματος των αστυνομικών σχολών. Υπαγωγή όλων των προσλήψεων στελεχών των σωμάτων ασφαλείας αποκλειστικά σε πανελλαδικές εξετάσεων. Επιλογή της ηγεσίας της σωμάτων ασφαλείας από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής.

* **Σωφρονιστικό σύστημα.** Σκοπός του σωφρονιστικού συστήματος δεν είναι απλώς η τιμωρία του παραβάτη αλλά και η ομαλή επανένταξή του στο κοινωνικό σύνολο. Απαιτείται ο εξορθολογισμός του σωφρονιστικού συστήματος και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Λειτουργία σχολείων όλων των βαθμίδων στις φυλακές. Δημιουργία προγραμμάτων επαγγελματικής ένταξης των αποφυλακισμένων, Ενίσχυση των επαγγελματικών ευκαιριών για τους κρατούμενους. Ενίσχυση των αγροτικών φυλακών, εφαρμογή της ημιελεύθερης διαβίωσης και εφαρμογή των «Κανόνων των Ηνωμένων Εθνών» για τη μεταχείριση των φυλακισμένων γυναικών. Εξορθολογισμός του σωφρονιστικού συστήματος και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Άμεση επαναφορά του σωφρονιστικού έργου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

* **Ισότητα των φύλων.** Για την επίτευξή της είναι καθοριστική η συμβολή της εμπειρίας των φεμινιστικών κινημάτων και των επεξεργασιών της φεμινιστικής σκέψης, όπως και η όλη μάχη των ιδεών. Η οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στους θεσμούς και σε κάθε πολιτική δραστηριότητα, όπως και η ένταξη της διάστασης του φύλου στους προϋπολογισμούς των Υπουργείων και των νομικών προσώπων που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση είναι απαραίτητες. Όπως είναι απαραίτητη και η αποτίμηση των αποτελεσμάτων που επιφέρει κάθε διάταξη/μέτρο/στρατηγική που εφαρμόζεται συναφώς: ειδικά μέτρα/ποσοστώσεις για ειδικές και κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες γυναικών (μακροχρόνια άνεργες, γυναίκες μόνες γονείς, Ρομά, ΑμεΑ, μουσουλμάνες, μετανάστριες ή γυναίκες πρόσφυγες, κρατούμενες και αποφυλακιζόμενες, θύματα σωματεμπορίας. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: πλήρης εφαρμογή των αντίστοιχων μέτρων. Κατάργηση του νόμου για τη συν-επιμέλεια. Νομική αναγνώριση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας με την ένταξή του στον Ποινικό Κώδικα.

* **Δικαιώματα ΛΟΑΤΚΙ+.** Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ κατοχύρωσε δικαιώματα για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, θεσμοθετώντας το σύμφωνο συμβίωσης, το δικαίωμα αναδοχής στα ομόφυλα ζευγάρια και θεσπίζοντας πλαίσιο για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: επέκταση του δικαιώματος σύναψης

γάμου για τα ομόφυλα ζευγάρια με πλήρη δικαιώματα. Θεσμοθέτηση του δικαιώματος τεκνοθεσίας και ελεύθερη πρόσβαση στις μεθόδους υποβοηθούμενης αναπαραγωγής ανεξάρτητα από φύλο, σεξουαλικό προσανατολισμό και ταυτότητα φύλου.

***Προσφυγικό/μεταναστευτικό.** Η πολιτική της κυβέρνησης τείνει να μετατρέψει τη χώρα από την πατρίδα του Ξενίου Διός που θαύμασε πριν λίγα χρόνια η οικουμένη σε κάτι σαν φυλακή που διεκδικεί τις επιδόσεις αυταρχικών ρατσιστικών κυβερνήσεων. Συνάγεται πως η μεταναστευτική πολιτική οφείλει να περιλαμβάνει ολοκληρωμένο σχεδιασμό για την υποδοχή, τις διαδικασίες ασύλου και την κοινωνική ένταξη των προσφύγων με βάση τις διεθνείς συνθήκες και τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της χώρας. Κορμός όλων των επιμέρους διαστάσεων ενός τέτοιου σχεδίου οφείλει να είναι ο σεβασμός της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας καθώς και η εφαρμογή των κανόνων που προκύπτουν από τη Σύμβαση της Γενεύης και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Συγκεκριμένες δεσμεύσεις: Κατάργηση κλειστών κέντρων κράτησης προσφύγων και μεταναστών. Άμεση κατάργηση της διάταξης για έως και 36 μήνες διοικητική κράτηση. Ρητή απαγόρευση «επαναπροωθήσεων» και συστηματική επιμόρφωση των συνοριοφυλάκων στις αρχές του ανθρωπισμού και της δημοκρατίας. Επαναφορά και επεξεργασία μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη μεταναστών και προσφύγων των δύο φύλων με έμφαση στην εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Το πολιτικό υποκείμενο

(93) 5.1. Θεμελιώδης προϋπόθεση για να διαμορφωθεί η αναγκαία κοινωνική και πολιτική δύναμη που θα επιτύχει να νικήσει στις επόμενες εκλογές είναι ένα μαζικό, δημοκρατικό, σύγχρονο, αριστερό κόμμα. Κόμμα ικανό να αναγνωρίζει τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία στο βάθος και την αλληλεξάρτησή τους και να επιφέρει τις μεγάλες δημοκρατικές τομές και τις μεταρρυθμίσεις που η ίδια έχει απόλυτη ανάγκη. Κόμμα ικανό να εμπνέει και να οργανώνει τις κοινωνικές δυνάμεις προς αυτήν την κατεύθυνση, με πλήρη επίγνωση ότι είναι οι κοινωνικές δυνάμεις και όχι τα κόμματα που υιοθετούν και φέρουν σε πέρας τέτοιες αλλαγές. Θέλοντας να συμπορευθεί με τη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία που ασφυκτιά υπό τις παρούσες συνθήκες, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διεκδικεί τη νίκη στις επόμενες εκλογές και την προοδευτική διακυβέρνηση της χώρας.

(94) 5.2. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συνιστά ενιαίο κόμμα. Όχι παράταξη. Συγκροτήθηκε τον Ιούνιο του 2020, στηριζόμενος στη διακήρυξη που θα εγκριθεί στο Συνέδριο. Με αυτήν τη διακήρυξη να αποτελεί ιδρυτικό ντοκουμέντο του, ομόφωνα ψηφισμένο, το οποίο ενέπνευσε και εξακολουθεί να εμπνέει τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ φέρνοντάς τον μέχρις εδώ. Ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ προέκυψε ως πολιτικό αποτέλεσμα της απόφασης του ΣΥΡΙΖΑ το 2019 να διευρυνθεί υποδεχόμενος στις τάξεις του συλλογικότητες και πρόσωπα του ευρύτερου αριστερού και προοδευτικού χώρου. Η εν λόγω διεύρυνση διαδραμάτισε ευεργετικό πολιτικό ρόλο, ιδίως αν ληφθούν υπ' όψιν οι ιδιαζόντως δυσμενείς συνθήκες που είχαν διαμορφώσει για την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ τόσο το αρνητικό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όσο και η λυσσαλέα επίθεση της ΝΔ και των συστημικών ΜΜΕ με αφορμή την τραγωδία στο Μάτι και στη Μάντρα και βέβαια η Συμφωνία των Πρεσπών. Υπενθυμίζουμε ότι η υπερψήφιση της τελευταίας, όπως και η διατήρηση της κυβερνητικής πλειοψηφίας στο κοινοβούλιο είχαν τότε τεθεί απολύτως εν αμφιβόλω.

Οι καταβολές του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ανιχνεύονται στο εργατικό και το ευρύτερο λαϊκό κίνημα του τέλους του 19ου αιώνα, στη δημιουργία του ΕΑΜ και στην Εθνική Αντίσταση, στους δημοκρατικούς αγώνες ενάντια στο μετεμφυλιακό κράτος, στον αγώνα του 114 και του 15%, στην αντιδικτατορική αντίσταση, στην εξέγερση του Πολυτεχνείου, στο μεταπολιτευτικό κύμα του εργατικού και φοιτητικού ριζοσπαστισμού, στη δημοκρατική έκρηξη του 1981 παρά τις αντιφάσεις της, στο κίνημα ενάντια στην νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση και στις λειτουργίες του Κοινωνικού Φόρουμ. Όπως και στους αγώνες που αναλήφθηκαν κατά την περίοδο της χρεοκοπίας και στη συνάντηση με σοσιαλιστικές, οικολογικές και προοδευτικές δυνάμεις που στήριξαν την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ στο αγώνα της ενάντια στη λιτότητα και στον αυταρχισμό, αντιτάχθηκαν στη συστηματική συκοφαντία εναντίον του και υπεράσπισαν με το αναλογούν κόστος την ανάγκη υπογραφής της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συγκροτήθηκε ως συνέχεια, διεύρυνση και μετασχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ, όπως αυτός είχε ιδρυθεί επίσημα τον Ιούλιο του 2013. Η διεύρυνση και ο μετασχηματισμός αυτός, ποιοτικός και ποσοτικός, αποσκοπεί στη συγκρότηση και λειτουργία ενός σύγχρονου, πολλαπλά ελκυστικού κόμματος. Κόμματος που επιδιώκει να ασκήσει πολιτική αξιακής και ιδεολογικής ηγεμονίας εκφράζοντας πολιτικά το σύνολο των αυθεντικών λαϊκών συμφερόντων και διεκδικήσεων. Κόμματος που δρα ως μαγνήτης πολιτικού ήθους και πολιτικής προβληματικής για όλα τα προοδευτικά και δημοκρατικά πολιτικά ρεύματα. Η πανδημία αναμφίβολα επιβράδυνε την πορεία ανάπτυξης του κόμματος, όσο κι αν το κόμμα, υπερβαίνοντας εαυτόν, κατόρθωσε να οργανωθεί διαδικτυακά σύντομα και αποτελεσματικά. Το Συνέδριο αποτελεί την ολοκληρωμένη θέσμιση του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ενώ το καταστατικό που θα εγκρίνει το ίδιο περιγράφει πλήρως τα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά του κόμματος και τους όρους λειτουργίας του

(95) 5.3. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι κόμμα ανοιχτό σε όλους και όλες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, κοινωνικής προέλευσης ή πολιτικής διαδρομής εφόσον αναγνωρίζουν τον εαυτό τους και τις προσδοκίες τους στις αριστερές αρχές του κόμματος και στο πολιτικό πρόγραμμα του. Είναι κόμμα συμμετοχικό. Ανοιχτό σε όλους τους αριστερούς και προοδευτικούς πολίτες. Ανοιχτό σε εκείνες και εκείνους που προέρχονται από διαφορετικές ιδεολογικές αφετηρίες ή πολιτικές διαδρομές ενώ εντάσσονται σε ποικίλους κοινωνικούς χώρους. Είναι κόμμα ανοιχτό στις νέες και ριζοσπαστικές ιδέες και όχι προσκολλημένο στα δόγματα της μιας ή της άλλης ιδεολογικής παράδοσης. Είναι κόμμα που συνθέτει με σεβασμό, αλλά κριτικά, τις πολιτικές παραδόσεις της Αριστεράς: της κομμουνιστικής, της ριζοσπαστικής, της ανανεωτικής, της σοσιαλιστικής, της ελευθεριακής. Είναι κόμμα εν κινήσει που φιλοδοξεί να εντάξει στις γραμμές του και να εκφράσει πολιτικά και εκλογικά πολίτες που προέρχονται από διαφορετικές παραδόσεις, ξεκινώντας από την εκτός κοινοβουλίου Αριστερά και φτάνοντας μέχρι το δημοκρατικό Κέντρο. Συνθέτοντας έτσι ιδέες που προέρχονται από τις ευρύτερες δυνάμεις του δημοκρατικού προοδευτικού χώρου, από εκείνες της σοσιαλδημοκρατίας, της πολιτικής οικολογίας και του φεμινισμού, καθώς και ιδέες που έχουν αναπτύξει τα κινήματα υπέρ των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Είναι κόμμα εν κινήσει που φιλοδοξεί να εντάξει στις γραμμές του τους νέους και τους νέους που αποκτούν κάθε χρόνο τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη, εκείνους και εκείνες που απείχαν ή τείνουν να απέχουν από τις εκλογικές διαδικασίες και δεν έχουν πεισθεί να συμμετέχουν σε ένα προοδευτικό αριστερό κόμμα όπως ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Εκείνες και εκείνους τους αριστερούς, προοδευτικούς και δημοκρατικούς πολίτες, γυναίκες και

άνδρες, που έχουν διαμορφώσει κριτική άποψη για θέσεις και πρακτικές του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ ή τηρούν αποστάσεις από εκείνον, διαφωνώντας με πλευρές της πολιτικής του. Διαβεβαιώνουμε όλες και όλους ότι και η δική τους συμμετοχή στις γραμμές μας και η κριτική συμβολή στο κοινό μας έργο είναι απαραίτητη.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ συνθέτει τα παραπάνω υπό τους όρους και τις επεξεργασίες που απαιτούν οι καιροί σε μια γραμμή πολιτικής πλεύσης που δεν εκβιάζει καμιά άποψη, αλλά αφορά το σύνολο των δημοκρατικών πολιτών. Είναι κόμμα των μελών του, αλλά και κόμμα των αξιών του –της ισότητας, της δημοκρατίας, της αλληλεγγύης, της ελευθερίας, της ειρήνης, της προστασίας του περιβάλλοντος–κόμμα που αποσκοπεί να καταστεί η επαρκής Αριστερά του 21ου αιώνα. Είναι κόμμα που σέβεται τόσο θεσμικά όσο και έμπρακτα κάθε μέλος του, τις απόψεις και τις εμπειρίες του, ενόσω λειτουργεί τηρώντας πλήρως τις δικές του καταστατικές ρήτρες και επιδιώκοντας ταυτόχρονα να περιορίζει τις γραφειοκρατικές έξεις και τις φιλοδοξίες χωρίς αρχές. Είναι το πολιτικό ‘σπίτι’ κάθε αριστερού, δημοκρατικού, προοδευτικού πολίτη, γυναίκας ή άνδρα, που θέλει να προσφέρει έργο και σκέψη για το κοινό καλό.

(96) 5.4. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ έχει συνειδητοποιήσει ότι ιστορικός ρόλος του είναι να επαναφέρει τη γνήσια πολιτική στο προσκήνιο. Τοποθετείται ως στρατηγικός αντίπαλος του νεοφιλελεύθερου οικονομικού-πολιτικού-ιδεολογικού καθεστώτος και συγκρούεται μαζί του διαμορφώνοντας ταυτόχρονα ζωογόνες, σταθερές και πολλαπλά γονιμοποιητικές σχέσεις με τη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία. Ωστε η λαϊκή κυριαρχία και οι δημοκρατικοί θεσμοί να αποκτήσουν σύγχρονο αυθεντικό περιεχόμενο. Τάσσεται ενάντια στη Δεξιά και βεβαίως την ακροδεξιά, θέλει να συμπορευτεί με τις άλλες δημοκρατικές δυνάμεις όπου υπάρχουν κοινά επίδικα και σημεία σύγκλισης ενώ μάχεται την διαπλοκή όλων των επιπέδων και τη διαφθορά. Το πολιτικό πρόγραμμα και οι θέσεις που θα ψηφίσει το Συνέδριο αποτυπώνουν τις σημερινές στοχεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

(97) 5.5 Στόχος του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ είναι να θεμελιωθεί ο ίδιος ως οργανισμός ουσιαστικής πολιτικής εκπροσώπησης των λαϊκών και ευρύτερα κοινωνικών δημοκρατικών συμφερόντων και προσδοκιών, ως οργανισμός ικανός να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες και απαιτήσεις. Ο ίδιος οφείλει να λειτουργεί ως ‘ανοικτό δυναμικό σύστημα’ που ενσωματώνει κριτικά τις προωθητικές ιδέες, όπως εκφράζονται και εξελίσσονται στο κοινωνικό πεδίο. Οφείλει να καταστεί οργανισμός ικανός να καταλύει την απελευθέρωση του λανθάνοντος κοινωνικού δυναμικού και να συμβάλει στην αυτοοργάνωση ομάδων, κοινωνικών ή θεματικών, καθώς και στη συγκρότηση νέων συλλογικών εκπροσωπήσεων σε όλα τα πεδία δημόσιου ενδιαφέροντος.

(98) 5.6. Υπό αυτούς τους όρους, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ μπορεί να ενισχύσει δραστικά και να διευρύνει περισσότερο τον ρόλο που του απέδωσε η ψήφος του ελληνικού λαού, δηλαδή εκείνου της κύριας πολιτικής δύναμης της Αριστεράς και του ευρύτερου δημοκρατικού χώρου. Υπό αυτούς τους όρους, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ καθίσταται ικανός να εδραιωθεί στέρεα στην τοπική και στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση, στους χώρους εργασίας και στα συνδικάτα, στη νεολαία, στους χώρους των γραμμάτων, της επιστήμης, των τεχνών και του πολιτισμού, όπως και σε όλα τα σύγχρονα προοδευτικά κινήματα. Υπό αυτούς τους όρους, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ μπορεί να επιτύχει την ουσιαστική αντιστοίχιση των κομματικών του δυνάμεων με τις κοινωνικές

δυνάμεις που επιδιώκει να εκπροσωπήσει και να προσφέρει έτσι στρατηγική προοπτική σε ολόκληρη την ελληνική κοινωνία.

(99) 5.7. Πέραν της θεσμικής κρατικής χρηματοδότησης, ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αντλεί όλους τους πόρους του –ανθρώπινους, ιδεολογικούς, προγραμματικούς, οικονομικούς– από την κοινωνία, όχι από το κράτος και τα πρότυπά του. Η ανεξαρτησία από το κράτος και τα οργανωμένα συμφέροντα τού επιτρέπει να ενσωματώνει στις επεξεργασίες του, στην εσωτερική λειτουργία του και στις πολιτικές στοχεύσεις του μορφές εκδημοκρατισμού των σχέσεων μεταξύ των μελών του, των φίλων του και του όλου κοινωνικού περιβάλλοντός του που αναδεικνύουν το δημόσιο συμφέρον ενώ ταυτόχρονα το υπηρετούν. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αποσκοπεί να θεμελιώσει ένα νέο υπόδειγμα πολιτικής εκπροσώπησης ικανό να απαντήσει στο αντίστοιχο γενικευμένο έλλειμμα που χαρακτηρίζει τη λειτουργία πολλών σύγχρονων κομμάτων και κατά συνέπεια την ίδια τη δημοκρατία.

(100) 5.8. Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ διαθέτει πλούσια εσωτερική ζωή που οφείλει να καλλιεργηθεί εποικοδομητικά και πληρέστερα. Απαιτείται αναβάθμιση της πολιτικής και θεωρητικής συζήτησης τόσο σε συνάρτηση με την κριτική αποτίμηση των εμπειριών που αποκτήθηκαν όσο και σε συνάρτηση με την αποσαφήνιση των στρατηγικών στόχων του. Τόσο ο Απολογισμός της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, όπως τον ψήφισε η Κεντρική Επιτροπή του, όσο και παλαιότερες και νεότερες εμπειρίες που αποκτήθηκαν μέσα από τις διαφορετικές πολιτικές διαδρομές των μελών του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά προς αυτήν την κατεύθυνση. Ο συναφής αναστοχασμός θα αποτρέψει το να υποκύψει το κόμμα σε έναν άγονο και τελικά αδιέξοδο εμπειρισμό. Στην ίδια κατεύθυνση απαιτείται διαρκής οργανωμένη και συστηματική επιμόρφωση των μελών και των στελεχών του κόμματος.

Πρόσκληση

Από το βήμα τούτου του Συνεδρίου, Συνεδρίου που συνιστά νέα αρχή, καλούμε όλες και όλους, αριστερούς, δημοκράτες και προοδευτικούς, γυναίκες και άνδρες, νέους και νέες, εργαζόμενους, άνεργους και συνταξιούχους, όλες και όλους που είναι πολίτες τούτης της χώρας, να συστρατευθούν με τον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ. Στη προσπάθεια να δώσουμε συλλογικά όλες και όλοι μαζί τις δέουσες λύσεις στα μεγάλα και επείγοντα προβλήματα της χώρας και της εποχής. Στην προσπάθεια να διεξαγάγουμε νικηφόρα τη μεγάλη μάχη που θα αλλάξει τους σημερινούς συσχετισμούς δυνάμεων. Ενώπιον στον αυταρχικό νεοφιλελευθερισμό και σε κατεύθυνση αριστερή, προοδευτική, δημοκρατική,. Σε κατεύθυνση που θα εμπνέει ενόσω θα ανοίγει έμπρακτα ένα μέλλον ελπιδοφόρο, κοινό για όλες και για όλους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

21 εμβληματικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ

Στο πλαίσιο των πολιτικών θέσεων του ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ που προτείνονται για το Συνέδριο, κατατίθενται εδώ ως παράρτημα οι παρακάτω 21 εμβληματικές δεσμεύσεις που ο ίδιος αναλαμβάνει να υλοποιήσει όταν η λαϊκή εντολή τον αναδείξει στην κυβέρνηση της χώρας. Αυτές δεν εξαντλούν το σύνολο των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει συναφώς ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ, όπως οι τελευταίες εκτίθενται αναλυτικά στο κείμενο των θέσεων. Επισημαίνουν μόνο μερικά ζητήματα άμεσης προτεραιότητας, θέλοντας ταυτόχρονα να αναδείξουν το πνεύμα υπό το οποίο θα κυβερνήσει. Οι παρουσιαζόμενες εδώ δεσμεύσεις αφορούν νομοθετικές ρυθμίσεις της κυβέρνησης ΝΔ που ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ θα καταργήσει αμέσως, νομοθετικές πρωτοβουλίες που θα αναλάβει με τον χαρακτήρα του επείγοντος και θεσμικές παρεμβάσεις σε σχέση με ζητήματα δημοκρατίας και δικαιωμάτων.

7 νομοθετικές ρυθμίσεις της ΝΔ που θα καταργηθούν άμεσα

1. Αντεργατικός νόμος Χατζηδάκη που καταργεί το δωρο, οδηγεί σε ανεξέλεγκτες απολύσεις, καταλύει τις συλλογικές συμβάσεις, τα συνδικαλιστικά δικαιώματα και το δικαίωμα σε απεργία. Όπως και τον νόμο που παραδίδει την Επικουρική Ασφάλιση στα ιδιωτικά συμφέροντα μέσω της εισαγωγής του κεφαλαιοποιητικού συστήματος.
2. Νόμοι (και άλλες ρυθμίσεις) Κεραμέως σχετικά με το σύστημα κομματικής και τιμωρητικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και κατηγοριοποίησης σχολείων, τις συγχωνεύσεις σχολείων, την αύξηση του αριθμού μαθητών ανά τάξη, την τράπεζα θεμάτων, την ελάχιστη βάση εισαγωγής στα ΑΕΙ, την αστυνομία στα ΑΕΙ και την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου, την ισοτιμία των πτυχίων των ιδιωτικών Κολλεγίων. Αυτοί θα αντικατασταθούν από νόμους που αναβαθμίζουν το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα συνολικά.
3. Πτωχευτικός νόμος και προβλέψεις που ρευστοποιούν την περιουσία των πολιτών. Αυτός θα αντικατασταθεί από ένα ολιστικό πλαίσιο ρύθμισης του ιδιωτικού χρέους με κατοχύρωση προστασίας της α' κατοικίας.
4. Αντιπεριβαλλοντικοί νόμοι της ΝΔ, προκειμένου να επαναλειτουργήσουν οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ), να ενισχυθεί ο περιβαλλοντικός έλεγχος και η περιβαλλοντική αδειοδότηση, να ολοκληρωθούν οι δασικοί χάρτες, τα ΠΔ των περιοχών Natura 2000 και ο χωροταξικός/πολεοδομικός σχεδιασμός μέχρι το επίπεδο των ΟΤΑ. Όπως και να στηριχθούν οι Ενεργειακές Κοινότητες και η ενεργειακή δημοκρατία.
5. Κατάργηση κλειστών κέντρων κράτησης προσφύγων και μεταναστών. Άμεση κατάργηση της διάταξης για έως και 36 μήνες διοικητική κράτηση.
6. Νόμοι Χρυσοχοϊδη για τις συγκεντρώσεις και την πανεπιστημιακή αστυνομία
7. Νόμος για το Επιτελικό Κράτος που συγκεντρώνει όλες τις εξουσίες σε μια πρωθυπουργοκεντρική δομή και οδηγεί σε κομματικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, σε αδιαφάνεια, σε αναξιοκρατία και σε υποβάθμιση των ελεγκτικών αρχών. Αυτά σε συνάρτηση με τη σύνταξη νέου εκλογικού νόμου για τους ΟΤΑ.

7 Άμεσες νομοθετικές πρωτοβουλίες σε ζητήματα οικονομίας και κοινωνίας

1. Αύξηση του κατώτατου μισθού στα 800 ευρώ, κατοχύρωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, της επεκτασιμότητας, της ευνοϊκότερης ρύθμισης και του δικαιώματος μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία. Αποκατάσταση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων και του δικαιώματος στην απεργία. Πιλοτική εφαρμογή του 35ωρου χωρίς μείωση των αποδοχών, επαναφορά του βάσιμου λόγου απόλυσης, θεσμική κατοχύρωση της προστασίας των εργολαβικών εργαζομένων. Θεσμοθέτηση του Κοινωνικού Εισοδήματος για όλους εκείνους των οποίων το επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης τίθεται σε κίνδυνο. Και όπως αυτό συνδέεται με την καθολική πρόσβαση σε βασικά κοινά αγαθά (στέγη, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, διαδίκτυο). Στήριξη του γεωργικού εισοδήματος μέσα από ένα δημόσιο σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων, με την αξιοποίηση και όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.
2. Υιοθέτηση κλιματικού νόμου με συνολική εμπλοκή της οικονομίας και της κοινωνίας και στόχο τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα το 2045. Σύνδεση του κρατικού προϋπολογισμού και όλων των οικονομικών εργαλείων με το κλιματικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα των επενδύσεων. Παραγωγή του 50% της ηλεκτρικής ενέργειας αποκλειστικά από ενεργειακές κοινότητες ή/και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, νοικοκυριά και αγρότες. Παροχή μερίσματος των τοπικών κοινωνιών σε επενδύσεις ΑΠΕ μεγαλύτερης κλίμακας. Κατάρτιση ειδικού χωροταξικού ΑΠΕ με ουσιαστική συμμετοχή της κοινωνίας. Ουσιαστικός έλεγχος και ρύθμιση της αγοράς ενέργειας, καταπολέμηση της αισχροκέρδειας, θέσπιση μηχανισμών ασφάλειας τιμών, διασφάλιση κόστους ενέργειας σε πραγματικούς όρους σε όλους τους καταναλωτές. Αντιμετώπιση και πρόληψη της ενεργειακής φτώχειας και ανάκτηση του δημόσιου ελέγχου της ΔΕΗ.
3. Δρομολόγηση πολιτικών στην κατεύθυνση της αλλαγής του παραγωγικού μοντέλου με ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της χώρας και ανακατανομή των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τη μεταποίηση και την αγροτική παραγωγή, στο πλαίσιο της κυκλικής και ψηφιακής οικονομίας με ενίσχυση του πραγματικού και ποιοτικού προϊόντος, ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας, και άσκηση των δικαιωμάτων του Δημοσίου στις συστημικές τράπεζες. Στήριξη επενδύσεων κοινωνικής απεύθυνσης που ενισχύουν την ανθεκτικότητα και δημιουργούν θέσεις εργασίας. Ενίσχυση του αναπτυξιακού και κοινωνικού ρόλου της Αυτοδιοίκησης με τη μεταφορά μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στους ΟΤΑ σε συνέχεια της μεταφοράς μέρους του ΕΣΠΑ στις περιφέρειες που έχει ήδη πραγματοποιηθεί.
4. Δικαιότερη ανακατανομή των φορολογικών βαρών, περιλαμβάνοντας πιο προοδευτικούς συντελεστές φορολογίας και εφαρμογή του περιουσιολόγιου, προκειμένου να στηριχθούν τα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα και περιουσίες.
5. Στήριξη του κοινωνικού κράτους και πρόγραμμα «δικαίωμα στη στέγη». Έμφαση στη στήριξη του παιδιού, των ηλικιωμένων και των ανθρώπων με αναπηρία. Αύξηση του στεγαστικού επιδόματος και συγκρότηση φορέα κοινωνικής στεγαστικής πολιτικής. Εφαρμογή προγράμματος κοινωνικής κατοικίας, με προτεραιότητα στην επισκευή και επαναχρησιμοποίηση του υπάρχοντος αποθέματος κενών κτηρίων. Στήριξη των νέων ζευγαριών στην εύρεση στέγης.

6. Γενναία επένδυση στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας (σύγκλιση με το μέσο όρο δημοσίων δαπανών της ΕΕ για την αντιμετώπιση των υγειονομικών ανισοτήτων), με προτεραιότητα την πρωτοβάθμια και κοινοτική φροντίδα υγείας. Προσλήψεις μόνιμου ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, δραστική αύξηση των ΜΕΘ, και ένταξη των νοσηλευτών στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Ένταξη της διάστασης του φύλου στις πρόνοιες της δημόσιας υγείας.
7. Αύξηση της χρηματοδότησης για την εκπαίδευση και την έρευνα στον μέσο όρο της Ευρώπης. 14ετής υποχρεωτική εκπαίδευση, καθιέρωση λίγων μαθημάτων στη Γ' Λυκείου, διαδικασιών αναβάθμισης του απολυτηρίου και δυνατότητας ελεύθερης πρόσβασης στα πανεπιστήμια. Πρόσληψη των αναγκαίων μόνιμων εκπαιδευτικών και περιοδική επιμόρφωση τους, στήριξη και αναβάθμιση της επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης. Επαναφορά της ιδιωτικής εκπαίδευσης υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Παιδείας. Επανεένταξη της έρευνας στο Υπουργείο Παιδείας και επαναφορά της ΓΓΕΚ σε αυτό. Ενίσχυση του ενιαίου χώρου Έρευνας- Παιδείας. Αντιμετώπιση της εργασιακής επισφάλειας νέων ερευνητών και εργαζομένων στα ερευνητικά κέντρα και τα πανεπιστήμια.

7 Άμεσες παρεμβάσεις στο χώρο της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων

1. Αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της λειτουργίας της με ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της. Αναγκαίες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού. Κατοχύρωση των εργασιακών σχέσεων και κατάργηση της εργολαβικής εργασίας στο Δημόσιο. Αναδιάρθρωση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και νομοθετικό πλαίσιο για τις Ανεξάρτητες Αρχές. Κατάργηση όλων των διατάξεων για προσλήψεις κατά παρέκκλιση του ΑΣΕΠ που θέσπισε η κυβέρνηση ΝΔ, αποκομματικοποίηση του ΑΣΕΠ και ενίσχυση της διαυγείας. Αναβάθμιση της πολιτικής που αφορά την πρόληψη των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και των φυσικών καταστροφών. Προστασία της πολυφωνίας και της ελεύθερης δημοσιογραφικής έκφρασης. Ενίσχυση και αποτελεσματική λειτουργία του ΕΣΡ. Διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια στήριξης των ΜΜΕ και αναβάθμιση της ΕΡΤ.
2. Εκδημοκρατισμός της Αστυνομίας. Κατάργηση ομάδας «Δράση». Ριζικές αλλαγές του εκπαιδευτικού προγράμματος των αστυνομικών σχολών. Επιλογή της ηγεσίας της Αστυνομίας από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής σε συνδυασμό με την υπαγωγή όλων των προσλήψεων αστυνομικών αποκλειστικά με πανελλαδικές εξετάσεις.
3. Δικαιώματα κρατουμένων και επανένταξη: λειτουργία σχολείων όλων των βαθμίδων στις φυλακές, δημιουργία προγραμμάτων επαγγελματικής ένταξης των αποφυλακισμένων, ενίσχυση των επαγγελματικών ευκαιριών για τους κρατούμενους μέσα από τις φυλακές, ενίσχυση των αγροτικών φυλακών και εφαρμογή της ημιελεύθερης διαβίωσης, και εφαρμογή των «Κανόνων των Ηνωμένων Εθνών» για τη μεταχείριση των φυλακισμένων γυναικών. Εξορθολογισμός του σωφρονιστικού συστήματος και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Άμεση επαναφορά του σωφρονιστικού έργου στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.
4. Νομική αναγνώριση του εγκλήματος της γυναικοκτονίας με την ένταξη του στον Ποινικό Κώδικα. Κατάργηση του νόμου περί υποχρεωτικής συνεπιμέλειας.
5. Επέκταση του δικαιώματος σύναψης γάμου και για ομόφυλα ζευγάρια με πλήρη δικαιώματα. Θεσμοθέτηση του δικαιώματος τεκνοθεσίας και ελεύθερη πρόσβαση

στις μεθόδους υποβοηθούμενης αναπαραγωγής ανεξάρτητα από φύλο, σεξουαλικό προσανατολισμό και ταυτότητα φύλου.

6. Επαναφορά και ολοκλήρωση της εθνικής στρατηγικής για την ένταξη προσφύγων και μεταναστών. Έμφαση στη συμμετοχή με ίσους όρους σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής, την εργασία, την υγεία, την εκπαίδευση, τον αθλητισμό.
7. Δίκτυο πολιτισμικών κέντρων και βιβλιοθηκών στην περιφέρεια, αλλά και στις μεγάλες πόλεις με έμφαση στις υποβαθμισμένες οικονομικά και κοινωνικά γειτονιές. Υποβοήθηση για τη συγκρότηση τοπικών, περιφερειακών ή θεματικών πολιτισμικών κοινοτήτων γύρω από αυτά τα κέντρα. Σε διάδραση με ομάδες καλλιτεχνών και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

(συμβολές που κατατέθηκαν στο 3^ο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ και εγκρίθηκαν από αυτό)

1.

7+1 Δεσμεύσεις για τη Νέα Γενιά

1) Καθιέρωση συστήματος που περιλαμβάνει την δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στα ΑΕΙ. Συγκρότηση σχεδίου που θα στοχεύει στην μελλοντική αποσύνδεση του Λυκείου από το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την κατάργηση των πανελλαδικών εξετάσεων.

2) Θέσπιση φοιτητικού μηνιαίου επιδόματος στα 200 ευρώ το μήνα βάσει κοινωνικών κριτηρίων. Διαμόρφωση εθνικού σχεδίου φοιτητικής στέγης. Ενίσχυση των υποδομών των ΑΕΙ.

3) Δωρεάν φοίτηση στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και παροχή δωρεάν συγγραμάτων. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε όλους/ες τους ΥΔ. Πλήρης ασφαλιστική κάλυψη σε όλες τις υποτροφίες ΥΔ. Ενίσχυση χρηματοδότησης και συμβάσεις εργασίας σε μεταδιδάκτορες/σες και έκτακτο διδακτικό προσωπικό. Ενίσχυση των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών και δωρεάν πρόσβαση για όλους τους φοιτητές/ριες στις διεθνείς ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και επιστημονικά περιοδικά.

4) Ριζικός επανασχεδιασμός και ενίσχυση της δημόσιας δωρεάν μεταλυκειακής-επαγγελματικής εκπαίδευσης. Δημιουργία διετών προγραμμάτων στα ΑΕΙ σε συνεργασία με τοπικούς παραγωγικούς φορείς.

5) Αύξηση κατώτατου μισθού στα 800 ευρώ. Επιδότηση για ορισμένο χρονικό διάστημα του έμμεσου μισθολογικού κόστους για προσλήψεις νέων έως 30 ετών σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας με φορολογικές ελαφρύνσεις και ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία για όσους/-ες ξεκινούν τα πρώτα τους επαγγελματικά βήματα. Ενίσχυση ενός νέου συνεργατικού υποδείγματος με έμφαση στις συνέργειες και τη στήριξη των νέων

εργαζομένων στον πρωτογενή τομέα, αλλά και σε τομείς υψηλής ειδίκευσης, με το βλέμμα στην αναχαίτηση του brain drain.

6) Κάθε νέος/α να μπορεί να αποκτήσει την αυτονομία του. Περιορισμός στη βραχυχρόνια μίσθωση, πλαφόν στα ενοίκια, ενισχυμένο επίδομα στέγασης για νέους/ες και νέα ζευγάρια.

7) Θέσπιση «κάρτας νέων» για νέους/ες έως 30 ετών, που θα εξασφαλίζει εκπτώσεις στις μεταφορές, στον πολιτισμό και αθλητισμό, στις υπηρεσίες κλπ. Θέσπιση επιδοτούμενης «κάρτας πολιτισμού» για νέους/ες έως 30 ετών για την δωρεάν πρόσβαση σε πολιτιστικές εκδηλώσεις. Επέκταση της δωρεάν εισόδου σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία για τους νέους/ες έως 30 ετών.

+1) Αυτόματη απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας για κάθε παιδί μεταναστών που γεννιέται, μεγαλώνει, φοιτά ή σπουδάζει στη χώρα μας.

2.

Περιβάλλον – Ενέργεια – ΑΠΕ

Τα τελευταία χρόνια και με στόχο την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και την πράσινη ανάπτυξη, βιώνουμε όλοι μια χωρίς κοινωνική συναίνεση εισβολή αιολικών, υβριδικών, μικρών υδροηλεκτρικών, κ.λ.π., εγκαταστάσεων, σε βουνά, δάση, νησιά, ρέματα και ποτάμια ή και πεδιάδες της πατρίδας μας, με την καλλιεργημένη προσδοκία ότι οι εγκαταστάσεις αυτές θα ωφελούσαν το περιβάλλον και την χώρα, παράγοντας καθαρή ενέργεια, εξοικονομώντας καύσιμα και μειώνοντας ρύπους.

Δυστυχώς, σήμερα διάχυτη είναι η αντίληψη ότι τα παραπάνω καταλήγουν αμφιλεγόμενες δραστηριότητες, εξαιτίας των ιδιαιτεροτήτων τους, όπως η μεταβλητή και στοχαστική ενέργεια σε συνδυασμό με αδυναμία πρακτικής αποθήκευσής της, η έλλειψη επαρκών υδάτινων πόρων, κ.λ.π., εξαιτίας των οποίων δεν μπορούν να υποκαταστήσουν συμβατική ηλεκτροπαραγωγή και να ηλεκτροδοτήσουν αυτόνομα και με αυτάρκεια δίκτυο, με ότι αυτό συνεπάγεται και για τη δυνατότητά τους να μας απαλλάξουν πραγματικά από ρύπους και να προστατεύσουν το περιβάλλον. Επιπλέον, επιφέρουν ανεπανόρθωτες καταστροφές στο περιβάλλον, σε πολύτιμα φυσικά οικοσυστήματα, οδηγούν σε ενεργειακή εξάρτηση τη χώρα, ακριβαίνουν το ρεύμα για όλους, βλάπτουν την οικονομία, τις τοπικές κοινωνίες, τον τουρισμό, κ.λ.π., δεσμεύοντας, απαραίτητο για την παραγωγική διαδικασία φυσικό και υδάτινο πλούτο, γι' αυτό και προκαλούν έντονες και δίκαιες κοινωνικές αντιδράσεις.

Θεωρούμε πως η δίκαιη πράσινη μετάβαση, όπως την οραματιζόμαστε, πρέπει να αναγνωρίζει την πραγματικότητα, γι' αυτό ζητάμε και προτείνουμε :

Συγκεκριμένο ενεργειακό σχεδιασμό που να αίρει τους ανωτέρω προβληματισμούς, να διασφαλίζει την ενεργειακή αυτάρκεια, την ασφαλή ηλεκτροδότηση της χώρας, τον δημόσιο και κοινωνικό χαρακτήρα του ρεύματος.

Σύγχρονο χωροταξικό σχεδιασμό, που να σέβεται πραγματικά το περιβάλλον αλλά και τις ιδιαιτερότητες και προοπτικές του κάθε τόπου, να αναγνωρίζει την αναγκαιότητα του φυσικού και υδάτινου πλούτου για την προώθηση της παραγωγικής διαδικασίας, να προστατεύει τη βιοποικιλότητα, θεωρώντας ως δεδομένο το ανέγγιχτο περιοχών Natura ή άλλων ευαίσθητων, ιστορικών ή με κάθε άλλο τρόπο προστατευόμενων περιοχών.

Την κοινωνική συναίνεση ως όρο υλοποίησης έργων όπου εμπλέκονται τοπικές κοινωνίες.

3.

Νησιωτική Πολιτική

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιών (έντονη περιφερειακότητα, γεωγραφικά απομονωμένες περιοχές μικρού μεγέθους, περιορισμένοι φυσικοί πόροι, εποχιακές πληθυσμιακές διακυμάνσεις κ.ά.) καθιστούν αναγκαίες στοχευμένες παρεμβάσεις στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής.

Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες των νησιωτικών περιοχών και τις ανάγκες των κατοίκων τους και στοχεύει στην εκπόνηση και υλοποίηση πολιτικών εδαφικής και κοινωνικής συνοχής και αντιστάθμισης των αντικειμενικών δυσκολιών που προκύπτουν εξαιτίας της νησιωτικότητας.

Σημαντικό εργαλείο στον σχεδιασμό αυτό αποτελεί η κατηγοριοποίηση των νησιών σε συγκεκριμένες ομοειδείς ομάδες, ανάλογα με το μέγεθός τους, την απόστασή τους από την ηπειρωτική χώρα, τον βαθμό εξάρτησής τους από γειτονικά μεγαλύτερου μεγέθους νησιά κ.ά.

Έτσι εφαρμόζεται η ρήτρα νησιωτικότητας που προβλέπεται θεσμικά και από τις οδηγίες της Ε.Ε. καθώς και ο νόμος περί καλής νομοθέτησης σε όλα τα νομοθετήματα, υπουργικές αποφάσεις και σχεδιασμό των υπουργείων.

Συγκεκριμένες και εξειδικευμένες δεσμεύσεις ανά τομέα πολιτικής:

Οικονομία

- Απαλλαγή των μόνιμων κατοίκων στα μικρά και απομακρυσμένα νησιά (μετά από τη σχετική κατηγοριοποίηση) από την πληρωμή του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων για τις περιουσίες που κατέχουν στο νησι κατοικίας.
- Δημιουργία δομών εξυπηρέτησης των νησιωτών για φορολογικές και ασφαλιστικές υποθέσεις με ηλεκτρονική εξυπηρέτηση από εντεταλμένους υπαλλήλους των αντίστοιχων υπηρεσιών ΔΟΥ και ΕΦΚΑ. Για την υποβοήθηση λειτουργίας των σημείων εξυπηρέτησης απαιτείται η εκπαίδευση υπαλλήλων ΚΕΠ σε κάθε νησί και ο κατάλληλος εξοπλισμός σύγχρονης ηλεκτρονικής επικοινωνίας και ταυτοποίησης χρήστη.
- Επαναφορά του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ στα νησιά με εφαρμογή της Κ.Ο. 2006/112, άρθρο 120, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την 2022/542 και ειδικότερα το άρθρο 104.

Ναυτιλία

- Ενδυνάμωση, επέκταση και ενίσχυση του Μεταφορικού Ισοδύναμου για τους νησιώτες με την επαναφορά της τακτικότητας πληρωμών, την επαναφορά του μέτρου επιδότησης των καυσίμων στην αντλία (με επιδότηση των πρατηρίων) και τον ανασχεδιασμό της επιδότησης μεταφοράς των εμπορευμάτων με την αξιοποίηση του ηλεκτρονικού τιμολογίου.
- Επέκταση των κριτηρίων ένταξης των νησιωτών στο Μεταφορικό Ισοδύναμο με την αξιοποίηση της περιουσιακής κατάστασης και των πιστοποιητικών Δημοτολογίου.
- Θέσπιση μεταφορικού ισοδυνάμου για τους επισκέπτες με την επιδότηση εύλογου αριθμού εισιτηρίων κατ' έτος για την ενδυνάμωση του εσωτερικού τουρισμού.
- Ανασχεδιασμός του ακτοπλοϊκού συστήματος με την καθιέρωση συστήματος δημόσιου ελέγχου και πιθανή δυνατότητα διαχείρισης από τους τοπικούς και κοινωνικούς φορείς για την τακτικότερη και καλύτερη εξυπηρέτηση των νησιών με έμφαση στις άγονες γραμμές. Καθιέρωση συστήματος ελάχιστης εξυπηρέτησης ανά νησί και δρομολογίων διασύνδεσης των μικρών νησιών με τα πλησιέστερα διεθνή αεροδρόμια και λιμάνια Εθνικής σημασίας.
- Καθιέρωση πολυετών γραμμών, με κίνητρα για την ανανέωση και εκσυγχρονισμό του στόλου με τεχνολογίες πράσινης πρόωσης, για τον καλύτερο προγραμματισμό των τουριστικών πακέτων.

Υγεία

- Στήριξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας με έμφαση στον τομέα της πρόληψης.
- Αντιμετώπιση της στελέχωσης των νοσοκομείων, των Κέντρων Υγείας και των Πολυδύναμων Περιφερειακών Ιατρείων.
- Ίδρυση δικτύου Μ.Α.Φ. & Μ.Ε.Θ. στα νησιωτικά Νοσοκομεία
- Δημιουργία Περιφερειακών ΕΚΑΒ κατάλληλα στελεχωμένων και εξοπλισμένων.
- Ενδυνάμωση του δημόσιου δικτύου σκαφών μεταφοράς ασθενών με τη συνεργασία Λ.Σ-ΕΛ.ΑΚΤ. και ΕΚΑΒ
- Επαναλειτουργία τηλεϊατρικής με καθορισμό νοσοκομείων ή δομών ΠΦΥ που θα αναλαμβάνουν την επικύρωση των επί τόπου γιατρών.
- Λειτουργία επιτροπών Υγείας στα νησιά για την παρακολούθηση και κατάθεση προτάσεων για τα θέματα υγειονομικής περίθαλψης και φροντίδας (θέματα αναπηρίας κ.ά.).
- Αναθεώρηση του υγειονομικού χάρτη με ιδιαίτερη έμφαση στις ιδιαιτερότητες των νησιών και διασύνδεση των αγροτικών και περιφερειακών ιατρείων- ιδιαίτερα στα μικρά νησιά- από τις πλησιέστερες μεγαλύτερες υγειονομικές μονάδες. Για την υλοποίηση του σχεδιασμού απαιτείται η αναδιάρθρωση των ΟΕΥ των υγειονομικών μονάδων ώστε να λειτουργήσει ο θεσμός της «κιοθεσίας»

- Ειδικά κίνητρα (οικονομικά, διοικητικά, επιστημονικά) για προσλήψεις γιατρών, νοσηλευτών, υπαλλήλων με διερεύνηση της δυνατότητας πρωμοδότησης της εντοπιότητας, ιδιαίτερα για τα μικρά νησιά, εντός του συνταγματικού πλαισίου.
- Καθιέρωση ενός αξιόπιστου συστήματος διακομιδών και αεροδιακομιδών.

Περιβάλλον και Ενέργεια

- Εξειδίκευση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης αποβλήτων στα νησιά. Επαναφορά της αρμοδιότητας και των πόρων διαχείρισης στους Δήμους με την επικύρωση από δομές του ευρύτερου δημόσιου τομέα όπως η ΜΟΔ.
- Ενεργειακή διασύνδεση των νησιών με την ηπειρωτική χώρα.
- Όπου δεν είναι εφικτή η διασύνδεση, ανάπτυξη τεχνολογιών ΑΠΕ σε συνδυασμό με συστοιχίες μπαταριών και λειτουργία Ενεργειακών Κοινοτήτων από τον Δήμο και τους παραγωγικούς φορείς του νησιού. Οι εγκατεστημένη ισχύς δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 120% των ενεργειακών αναγκών κάθε νησιού και θα πρέπει να σέβεται τις περιβαλλοντικές και αρχαιολογικές ιδιαιτερότητες κάθε νησιού.
- Ενίσχυση Πολεοδομικών Γραφείων νησιών.
- Επιβολή συμβατότητας αναπτυξιακών δράσεων με την Φέρουσα ικανότητα των νησιών.
- Δρομολόγηση Ειδικού Χωροταξικού Σχεδιασμού ανά νησί. Σταδιακή κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης με ταυτόχρονη σχεδιασμένη επέκταση των σημερινών οικισμών.
- Αξιοποίηση των ΑΠΕ στο πλαίσιο του τοπικού χωροταξικού σχεδιασμού και με σεβασμό των ορίων του τοπίου και της φέρουσας ικανότητας κάθε νησιού. Άμεση ολοκλήρωση Ειδικού Χωροταξικού για Α.Π.Ε.

Τουρισμός

- Διατήρηση της νομοθετικής ρύθμισης για καθορισμό με υπουργική απόφαση περιοχών κορεσμένης τουριστικής ανάπτυξης, έτσι ώστε να διασφαλιστούν οι τοπικές οικονομίες.
- Ενίσχυση ΣΕΠΕ για ελέγχους στα ξενοδοχεία.
- Μέτρα για θαλάσσιο τουρισμό και κρουαζιέρα και διευκόλυνση της VISA στις πύλες εισόδου. Μετατροπή των προσωρινών πυλών εισόδου σε 12μηνης λειτουργίας.
- Μέτρα επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου με εξειδίκευση θεματικών τουριστικών δραστηριοτήτων (πεζοπορία, αναρρίχηση, καταδυτικός τουρισμός κλπ)
- Διασφάλιση της αμφίδρομης σχέσης Τουρισμού και Περιβάλλοντος.
- Κίνητρα για σταδιακή αντικατάσταση του all inclusive μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης στα νησιά.

- Οργάνωση του τουριστικού προϊόντος του κάθε νησιού με βάση τα τοπικά συγκριτικά του πλεονεκτήματα, με ανάδειξη και αξιοποίηση της ντόπιας παραγωγής, κυρίως των τοπικών αγροτικών προϊόντων.

Βιοτεχνία – Βιομηχανία

- Ενθάρρυνση μικρών βιοτεχνιών και μεταποιητικών μονάδων
- Επανασχεδιασμός ΕΣΠΑ, ώστε να προβλέπει εξειδικευμένες δέσμες για κάθε ομάδα νησιών ομοειδών προβλημάτων και ταχυτήτων ανάπτυξης σχέδιο με έμφαση στην ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και απασχόλησης των νέων. Ιδιαίτερο βάρος στις Κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων επιβίωσης σημαντικών μονάδων του κλάδου της βιομηχανίας στα νησιά. (π.χ. Ναυπηγεία).
- Ίδρυση νέων βιοτεχνιών και βιομηχανιών σε περιοχές ΒΠΠΑ, όπου είναι δυνατόν, βάσει των χωροταξικών σχεδιασμών και των νόμων υγιούς επιχειρηματικότητας (προστασία φύσης, εργαζομένων, μνημείων πνευματικού πολιτισμού).

Εκπαίδευση

- Παροχή δωρεάν σύνδεσης internet για οικογένειες με παιδιά έως 18 ετών (σε μικρά και μεσαία νησιά, βάσει κατηγοριοποίησης), με παροχή του αναγκαίου ηλεκτρονικού εξοπλισμού.
- Παροχή υποτροφίας για φοίτηση έως και το Λύκειο σε κατοίκους μικρών νησιών, όπου δε λειτουργεί αντίστοιχη εκπαιδευτική βαθμίδα.
- Καθιέρωση επίσκεψης κοινωνικών λειτουργών στα μικρά νησιά για συμβουλευτική υποστήριξη γονέων και παιδιών.
- Υποτροφίες για παιδιά οικογενειών ανέργων ή χαμηλόμισθων κατοίκων των μικρών νησιών.
- Επανασχεδιασμός του δικτύου εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων.
- Δωρεάν εξ αποστάσεως προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών αλλά και κατάρτισης σε Ι.Ε.Κ. για τους νησιώτες

Δημόσια Διοίκηση

- Εφαρμογή των νέων τεχνολογιών ως καθοριστικό στοιχείο λειτουργίας και αναπτυξιακής διαδικασίας του νησιωτικού χώρου.
- Κίνητρα για παραμονή υπαλλήλων του δημοσίου στα νησιά (επιδόματα, μοριοδότηση, εντοπιότητα).
- Ενίσχυση των ΚΕΠ με προσωπικό και διεύρυνση των αρμοδιοτήτων τους.

Πρωτογενής τομέας

- Επιπλέον επιδότηση μεταφορικού κόστους μέσω του Μεταφορικού Ισοδυνάμου για το σύνολο των αγροτικών προϊόντων και εφοδίων, ειδικά κίνητρα για νέους αγρότες.
- Κατοχύρωση προϊόντων ονομασίας προέλευσης
- Δίκτυο υποδομών για τον πρωτογενή τομέα (σφαγεία-ελαιοτριβεία κ.ά.). Καθιέρωση τακτικών επισκέψεων ειδικών επιστημόνων (κτηνιάτρων, γεωπόνων) για τον έλεγχο λειτουργίας, τη συμβουλευτική και τη λειτουργία των μεταποιητικών υποδομών του πρωτογενή τομέα.
- Κίνητρα για την απορρόφηση των παραγόμενων προϊόντων από τις ντόπιες τουριστικές μονάδες.
- Ανάδειξη της νησιωτικής διατροφής.
- Χάραξη ολοκληρωμένης αλιευτικής πολιτικής με την καθιέρωση κινήτρων για την προστασία του θαλάσσιου πλούτου (επιδότηση μη αλίευσης σε περιόδους αναπαραγωγής), επιδότηση τεχνολογιών προστασίας των αλιευτικών εργαλείων από τα κητώδη και καθιέρωση συστήματος αποζημίωσης για ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία κατά τα πρότυπα του ΕΛΓΑ.
- Καθιέρωση ειδικού σώματος του ΛΣ- ΕΛ.ΑΚΤ. για την αλιεία.

Υποδομές – μεταφορές – δίκτυα

- Επανασχεδιασμός του δικτύου των άγονων αεροπορικών γραμμών.
- Δημιουργία δικτύου συνδυασμένων μεταφορών.

Πολιτισμός - Αθλητισμός

- Προστασία και ανάδειξη μνημείων και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Αξιοποίηση των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων κάθε νησιού.
- Δημιουργία αθλητικών και πολιτισμικών υποδομών στα νησιά.
- Αναγνώριση του κοινωνικού λειτουργήματος του έργου των ερασιτεχνικών Φορέων αθλητισμού και πολιτισμού, στήριξη των Φορέων τους κάθε είδους & προβολή των έργων - παραγωγών τους

Κοινωνική Πολιτική

- Στήριξη των οικογενειών:
 - στην απόκτηση κατοικίας, τόσο αγοράς/κατασκευής, όσο και ενοικίασης (στα πρότυπα λειτουργίας του πρώην Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας)
 - Στην απόκτηση και ανατροφή τέκνων με οικονομική, φορολογική και επιδοματική πολιτική που να είναι ανάλογη των οικονομικών βαρών
- Προτεραιότητα στην αναμόρφωση του συνολικού πλαισίου στήριξης των ΑμεΑ, καθώς και της επιδοματικής πολιτικής τους. Ειδικότερα,
 - Πολιτικές κοινωνικής και εργασιακής ένταξης των ΑμεΑ
 - Ειδικά προγράμματα κοινωνικής στήριξης σε θέματα ψυχικής υγείας

- Ουσιαστική αύξηση των επιδομάτων για σοβαρή αναπηρία 67% και πάνω, ώστε να διασφαλίζεται με το ποσό αυτό η αξιοπρεπής διαβίωση των δικαιούχων
- Ριζική αναδιαμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας των ΚΕΠΑ στην κατεύθυνση της απλοποίησης παροχής υπηρεσιών

Εξωτερική, ευρωπαϊκή και διεθνής πολιτική και εθνική άμυνα

Έμφαση και θεσμικά μέτρα ανάδειξης της εσωτερικοποίησης της διεθνούς πολιτικής και της αντίστροφης διαδικασίας στην καθημερινότητα πρωτίστως των νησιωτών, καθώς ειδικά το Ν. Αιγαίο αποτελεί και σύνορα Ε.Ε., εφάπτεται διεθνών υδάτων, γειτονεύει με τρίτες χώρες Ασίας - Αφρικής , είναι πέρασμα προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, συνιστώντας με όλα αυτά ένα ευαίσθητο πεδίο άσκησης μιας πολυδιάστατης φιλειρηνικής εξωτερικής πολιτικής και ικανής εθνικής άμυνας , με ενθάρρυνση της " διπλωματίας των λαών " και της μη χρήσεως πυρηνικής ενέργειας ούτε για ειρηνικούς σκοπούς στην ευρύτερη περιοχή.

4.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

1. Ποινικοί Κώδικες.

Η κυβέρνηση της ΝΔ μετέβαλε το πνεύμα και το γράμμα των ποινικών κωδίκων, οι οποίοι είχαν ήδη τροποποιηθεί τον Ιούνιο του 2019, 70 χρόνια μετά την εισαγωγή τους, και προσαρμόσται στα νέα σύγχρονα κοινωνικά και κοινωνιολογικά δεδομένα και προβλήματα. Η κυβέρνηση της ΝΔ έκανε τόσες παρεμβάσεις σε δύο χρόνια, όσες δεν έγιναν τα προηγούμενα 40 χρόνια, και μάλιστα χωρίς καμία συνεννόηση με τους θεσμικούς φορείς της νομικής κοινότητας(νομικές σχολές, δικαστικές ενώσεις, δικηγορικούς συλλόγους, δικαστικούς υπαλλήλους), και οι παρεμβάσεις αυτές έγιναν με αντίθετη ολόκληρη την επιστημονική νομική κοινότητα. Κατά κανόνα, σχεδόν αποκλειστικά, η κυβέρνηση της ΝΔ παρεμβαίνει στον Π.Κ. σύμφωνα με την επικαιρότητα και τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, μεταβάλλοντας το πνεύμα και το γράμμα του και μετατρέποντας κλασσικές πλημμεληματικές πράξεις σε κακουργήματα και μάλιστα το κάνει εν είδη ναυμαχίας, σαν να πρόκειται για αδικήματα «για χόρταση». Ο αυτοπεριορισμός της τιμωρητικής εξουσίας του Κράτους είναι κεκτημένο του Πολιτισμού. Για το λόγο αυτό πρέπει το κόμμα μας να νομοθετήσει την επαναφορά του ορθολογιστικού, φιλελεύθερου, δημοκρατικού και ανθρωπιστικού πνεύματος, που ήταν το κύριο στοιχείο της τροποποίησης του ν. 4619/2019. Επομένως από τα πρώτα νομοσχέδια της νέας κυβέρνησης της αριστεράς είναι η επαναφορά του πνεύματος και του γράμματος των ποινικών κωδίκων που ψηφίστηκαν επί Σύριζα. Ασφαλώς στο νέο ν/σ της νέας κυβέρνησης Σύριζα θα εισαχθεί η έννοια της Γυναικοκτονίας στις διατάξεις του Π.Κ. (όχι στη διάταξη του άρθρου 299 περί ανθρωποκτονίας, αλλά στα άρθρα 70-82Α).

Επίσης στα πλαίσια μίας τέτοιας νέας νομοθετικής παρέμβασης ασφαλώς πρέπει να καταργηθούν και όλες οι διατάξεις που ψήφισε και ψηφίζει η κυβέρνηση της ΝΔ και συνιστούν ιδιώνυμα. Είναι γνωστό ότι ιστορικά το ιδιώνυμο αποτέλεσε εργαλείο

πολιτικής καταστολής και ποινικοποίησης του φρονήματος, που συνέβαλε στη διόγκωση, αντί στην αποτροπή, ανεπιθύμητων συμπεριφορών.

2. ΚΠολΔ.

Πρώτο νομοσχέδιο μίας αριστερής κυβέρνησης στον χώρο της δικαιοσύνης είναι, πρέπει να είναι, η κατάργηση των πρόσφατων νομοθετικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης στον ΚΠολΔ και την επαναφορά βασικών του κανόνων και αρχών που υπήρχαν πριν την ψήφιση του καταστρεπτικού ν. 4335/2015 που επέβαλε η Τρόικα και η μνημονιακή λαίλαπα. Συγκεκριμένα είναι αδιανόητες οι επεμβάσεις στο δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως αδιανόητη είναι η διατήρηση διατάξεων που αφορούν τις αρχές απόδειξης στην πολιτική δίκη, με εισαγωγή και σχεδόν απόλυτη καθιέρωση της απόδειξης ΜΟΝΟ ΜΕ ΕΓΓΡΑΦΑ, καταργώντας στην πράξη την επ' ακροατηρίου εξέταση μαρτύρων για το κεφάλαιο της Απόδειξης, με την κατάργηση της «τυπικής συζήτησης» της υπόθεσης, η οποία μόνο καθυστερήσεις έχει επιφέρει. Την επαναφορά του άρθρου 938 ΚΠολΔ ως ίσχυε πριν τις αλλαγές του ν. 4335/2015, την κατάργηση του αγωγόσημου στις αναγνωριστικές αγωγές(που είναι μαχαιριά στον πυρήνα της φιλοσοφίας του ΚΠολΔ σχετικά με την έννοια και διαφορά αναγνωριστικής και καταψηφιστικής αγωγής) και την επαναφορά του αγωγόσημο στο 50% για τις εργατικές διαφορές, όπως ψήφισε η κυβέρνηση Σύριζα και κατάργησε η κυβέρνηση ΝΔ, την δυνατότητα άσκησης αναίρεσης κατά απόφασης επί ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής. Κατάργηση του θεσμού της Πιλοτικής δίκης στον Άρειο Πάγο, γιατί είναι θεσμός βαθύτατα προβληματικός που εγείρει προφανή ζητήματα συνταγματικότητας, καθώς υπονομεύει εν τοις πράγμασι τον συνταγματικά προβλεπόμενο διάχυτο και παρεμπόδιτο έλεγχο της συνταγματικότητας από τα πολιτικά δικαστήρια. Είναι φανερό ότι με την προωθούμενη αλλαγή εισάγεται «από την πίσω πόρτα» ένα οιονεί συνταγματικό δικαστήριο, ενώ ο συγκεντρωτικός έλεγχος, που επιδιώκεται να παρεισαχθεί με το νέο θεσμό της πιλοτικής δίκης απάδει της δικαϊκής μας παράδοσης και του διαχρονικού συνταγματικού μας κεκτημένου.

3. Οικογενειακό Δίκαιο.

Με την νομοθετική παρέμβαση που έκανε η κυβέρνηση της ΝΔ στο κεφάλαιο του οικογενειακού δικαίου του Αστικού Κώδικα κατάφερε το ακατόρθωτο: να εισάγει ένα ν/σ(ήδη νόμος)με το οποίο κυριολεκτικά διχάζει την κοινωνία, αγνοώντας τις βασικές αρχές και κανόνες του Οικογενειακού Δικαίου, το οποίο ήδη από το 1983 ήταν ανθρωποκεντρικά προσανατολισμένο έχοντας στο κέντρο των διατάξεών του το συμφέρον του παιδιού, ενώ με τις τροποποιήσεις περί υποχρεωτικής συνεπιμέλειας το Οικογ. Δίκαιο κατέστη γονεοκεντρικό. Και αυτές οι τροποποιήσεις πρέπει να καταργηθούν με ν/σ που ασφαλώς θα είναι από τα πρώτα της νέας κυβέρνησης της αριστεράς και ταυτόχρονα να δρομολογηθεί η λειτουργία οικογενειακών δικαστηρίων που είναι νομοθετημένα εδώ και χρόνια.

4. Εκλογή Ηγεσίας Δικαιοσύνης.

Πρόταση των νομικών του Σύριζα-ΠΣ προς το Συνέδριο για λήψη δεσμευτικής απόφασης για την αλλαγή επιλογής της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας, αναγνωρίζοντας ότι στην τελευταία αναθεώρηση του συντάγματος χάσαμε ως αριστερά μοναδική ευκαιρία να προτείνουμε κάτι ανάλογο υπό τη μορφή της πιο θεσμικής παρέμβασης και πρότασης. Η ανάδειξη της ηγεσίας της δικαιοσύνης από την Κυβέρνηση σύμφωνα με όσα προβλέπει το σύνταγμα, θέτει υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία της έναντι της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας. Η επιλογή της πρέπει αν γίνεται αποκλειστικά από σώμα δικαστικών λειτουργών, και εν πάση

περιπτώσει σαν τελευταία κόκκινη γραμμή θα μπορούσε να είναι, ως εναλλακτική, η δημιουργία ενός πολυφωνικού συμβουλίου, όπως προτείνει και το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο θα αναδεικνύεται με διαφανείς διαδικασίες και θα αποτελείται από δικαστικούς λειτουργούς όλων των κλάδων, καθηγητές των νομικών σχολών και δικηγόρους, προκειμένου να προτείνει στην Κυβέρνηση, με πλήρη αιτιολογία, έναν μικρό κατάλογο δικαστικών λειτουργών, και από αυτόν να γίνεται η επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης. Ως προς το ζήτημα αυτό υπάρχει και η σύμφωνη γνώμη της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων. Μπορεί ένα κόμμα της αριστεράς να πάει πίσω ακόμα και από τις προτάσεις μίας δικαστικής ένωσης; Ασφαλώς όχι, και γι' αυτό το Συνέδριο πρέπει να δεσμεύσει το κόμμα και μία αυριανή κυβέρνηση της αριστεράς για τααυτονόητα.

5. Σωφρονιστική Πολιτική.

Η κατάσταση στα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας συνιστούν μία τεράστια πολιτική και θεσμική ντροπή!! Η χώρα καταδικάζεται για δεκαετίες από το ΕΔΔΑ του Στρασβούργου, κατέχει την πρώτη θέση από όλες τις χώρες της Ευρώπης στις καταδίκες και συνεχίζει να μην αντιμετωπίζει το ζήτημα στοιχειωδώς αποτελεσματικά, ώστε να πάψει η χώρα μας να είναι το «μαύρο πρόβατο» της Ευρώπης. Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα(όπως το ανέφερε ο ίδιος ο πρόεδρος του ΕΔΔΑ κ. Σισελιάνος στη Βουλή)εκκρεμούν 745 δικογραφίες σ' αυτό και αφορούν τις συνθήκες κράτησης στα σωφρονιστικά καταστήματα, οι οποίες θα ετίθεντο στο αρχείο αμέσως εάν η χώρα μας υιοθετούσε και νομοθετούσε το αυτοτελές ένδικο μέσον του άρθρου 13 της ΕΣΔΑ. Και παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση του Σύριζα είχε ετοιμάσει ένα σχετικό ν/σ με τη βοήθεια του ΝΣΚ και παρά το ότι η σχετική Επιτροπή της Βουλής σχεδόν ομόφωνα(με εξαίρεση το ΚΚΕ) αποφάσισε τη νομοθέτησή του, η κυβέρνηση της ΝΔ εγκλωβισμένη στην allright εκδοχή της και για να μην στεναχωρήσει το ακροδεξιό ακροατήριό της αρνείται μέχρι και σήμερα να το φέρει στη Βουλή, αδιαφορώντας παντελώς για τις συνεχείς καταδίκες της χώρας και τα υψηλά πρόστιμα που επιβάλλονται. Όμως η ντροπή αφορά πολλά πεδία άσκησης της σωφρονιστικής πολιτικής.

Η μεταφορά του συνόλου της σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής στο υπουργείο ΠΡΟ.ΠΟ. από το υπουργείο Δικαιοσύνης, όπου είναι ο φυσικός του χώρος, εγείρει υπόνοιες για τη μετατροπή του σωφρονισμού σε αστυνομικού τύπου πρακτικές και λογικές. Έτσι το στάδιο έκτισης των ποινών, που αποτελεί το τρίτο στάδιο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης(ο πρώτος είναι το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο, ο δεύτερος η ποινική δικονομία)καθίσταται ζήτημα ασφάλειας και όχι δικαιοσύνης, όπως ισχύει σε κάθε ευνομούμενο και σύγχρονο κράτος, ήδη από την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης και του Διαφωτισμού. Όμως ευθύνη για την κατάντια αυτή, διότι για κατάντια πρόκειται, έχει και ο τρόπος απονομής της ποινικής δικαιοσύνης που ανέχεται την διαρκή μετατροπή κλασσικών πλημμεληματικών παραβάσεων σε κακουργήματα με εξοντωτικές ποινές, με αποτέλεσμα τα απόνερα μίας τέτοιας απονομής να τα δέχεται το σωφρονιστικό σύστημα, και κατά κανόνα τα απόνερα αυτά είναι και βρώμικα. Η Ελλάδα έχει εγκληματογόνες συμπεριφορές, για τα σοβαρότερα αδικήματα, που κείνται κάτω από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, όπως διαπίστωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης, και το παράδοξο να προβλέπει τις υψηλότερες ποινές σε όλη την Ευρώπη. Είναι μία παραδοξότητα και αντινομία που καθορίζει τον τρόπο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και απονομιμοποιεί πλήρως το σωφρονιστικό σύστημα. Οι κρατούμενοι είναι αριθμοί χωρίς δικαιώματα, η ασφάλεια στα καταστήματα κράτησης είναι προβληματική έως ανύπαρκτη, η

εκπαίδευση ελάχιστη και η προοπτική επανένταξης, που είναι ο βασικός και αποκλειστικός στόχος της επιβολής της ποινής, αναποτελεσματική και απραγματοποίητη. Για το κόμμα μας κυριαρχεί το τρίπτυχο Ασφάλεια-Ανθρωπισμός-Επανένταξη, και το πρώτο που πρέπει να κάνει είναι να επαναφέρει άμεσα, από την πρώτη μέρα εκλογής της νέας κυβέρνησης τον θεσμό της Παροχής Κοινωνικού Εργασίας(και να προστεθούν θεσμοί ημιελεύθερης διαβίωσης), τον οποίο η κυβέρνηση της ΝΔ έχει αναστείλει από την επομένη της εκλογής της, με αποτέλεσμα ένας θεσμός που ίσχυε από το 1991 στη χώρα μας(δεν υπάρχει χώρα, όχι της ΕΕ, αλλά του Συμβουλίου της Ευρώπης των 47 που να μην διαθέτει αυτόν τον θεσμό)σήμερα να μην ισχύει, στερώντας τα δικαστήρια επιβολής της ως κύριας ποινής, όπως προέβλεπε ο ν. 4619/2019(νόμος Σύριζα). Ακόμα άμεση κατάργηση των νόμων της ΝΔ που περιόρισαν στα όρια της κατάργησης και το ζήτημα των Αδειών και το ζήτημα της μεταγωγής των κρατούμενων στις Αγροτικές Φυλακές, που επί Σύριζα ήταν σχεδόν πλήρεις και σήμερα η πληρότητά τους είναι 22,λ8%, με αποτέλεσμα οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι να είναι διπλάσιοι από τους κρατούμενους στις αγροτικές φυλακές. Μάλιστα οι νέοι αυτοί νόμοι της ΝΔ (για Άδειες και μεταγωγή στις Αγροτικές Φυλακές)προβλέπουν ότι οι κρατούμενοι έχουν σχετικό δικαίωμα όταν πλέον έχουν εκτίσει τόσο χρόνο της ποινής τους, ώστε να έχουν το δικαίωμα της υφ' όρον απόλυσής τους. Δηλαδή ουσιαστικά και οι Άδειες και οι Αγροτικές Φυλακές έχουν καταστεί άπιαστο όνειρο για τους κρατούμενους και κόλαφος για τη χώρα ενώπιον του ΕΔΔΑ, όπου διαρκώς παραπέμπεται για τα ζητήματα αυτά.

6.Ελευθερία του Τύπου.

Αποτελεί ταυτοτικό ζήτημα για το κόμμα μας, ιδίως σήμερα που στο ζήτημα αυτό η χώρα μας βρίσκεται στα ...τάρταρα. Ο πυλώνας αυτός είναι προβληματικός στην Ελλάδα, διότι από τα χρόνια των μνημονίων συγκεκριμένα μιντιακά συγκροτήματα ενεπλάκησαν σε ένα αλισβερίσι με τον τραπεζικό πυλώνα και το πολιτικό σύστημα και κατέληξαν, από φορείς της ανεξάρτητης ενημέρωσης και της αδέσμευτης δημοσιογραφίας, να γίνουν φερέφωνα του τραπεζικής και πολιτικής ελίτ. Έτσι η ενημέρωση-φυσικά όχι στο σύνολό της-έγινε χειραγωγούμενη, καθοδηγούμενη και απολύτως ευθυγραμμισμένη από την πολιτική και επιχειρηματική ελίτ, τις οποίες, από θέση αρχής, οφείλει να ελέγχει. Το ίδιο εν πολλοίς συνεχίζεται και σήμερα, έστω υπό διαφορετικά μεγέθη και υπό διαφορετικές συνθήκες. Η Ελλάδα έχει πρόβλημα με την ελευθερία του τύπου, κάτι που διαπιστώθηκε μόλις πριν λίγο καιρό, όταν κατά την ψήφιση του νέου Ποινικού Κώδικα, εισήχθη και η νέα διάταξη του άρθρου 191, με το οποίο επιχειρήθηκε και τελικά «πέρασε» αυστηροποίηση σε βάρος των δημοσιογράφων όταν στα πλαίσια άσκησης του επαγγέλματός τους δημοσιεύουν άρθρα και μελέτες, που θα μπορούσαν προκαλέσουν «ανησυχίες» στους πολίτες, μεταξύ άλλων, και για θέματα δημόσιας υγείας. Όταν είναι γνωστό ότι η Νομολογία του ΔΕΕ δέχεται την πρόκληση «ανησυχιών» ως αποτέλεσμα άσκησης κριτικής ή είδησης για ζητήματα του κοινωνικού διαλόγου. Ταυτόχρονα η ίδια διάταξη κατοχύρωσε την «αντικειμενική ευθύνη» των εκδοτών, έστω και αν ουδόλως συμμετείχαν στη σύνταξη του σχετικού δημοσιεύματος άρθρου ή μελέτης. Αντέδρασαν με σφοδρότητα και ελληνικές και ευρωπαϊκές και διεθνείς ενώσεις δημοσιογράφων, μάλιστα σε ένα κλίμα ανασφάλειάς τους, λόγω της πρόσφατης δολοφονίας του δημοσιογράφου Γεωργίου Καραϊβάζ. Χαρακτηριστική είναι η πρόσφατη Ανακοίνωση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων για τη Δημοκρατία και το Κράτος Δικαίου, και την παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων(DRFMG)του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου, με την οποία υπογραμμίζεται η ανάγκη λήψης μέτρων σε σχέση με καταγγελίες για παρακολούθηση δημοσιογράφων από την ΕΥΠ και τις περιπτώσεις Στρατηγικών νομικών αγωγών ενάντια στη συμμετοχή του κοινού (SLAPP εναντίον alterthess.gr). Η ίδια Επιτροπή αναφέρεται και στην περίπτωση της Ολλανδής δημοσιογράφου Ingeborg Beugel η οποία αναγκάστηκε να φύγει από την Ελλάδα προς το παρόν για την προσωπική της ασφάλεια!! Ακόμα η πρόεδρος της DRFMG Σοφί ιν τ' Βελντ εξέφρασε την ανησυχία της και για την περίπτωση του δημοσιογράφου και μέλους των Reporters United Σταύρου Μαλιχούδη, τον οποίο η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ)έθεσε υπό παρακολούθηση λόγω ρεπορτάζ που ετοίμαζε με αφορμή ένα 12χρονο παιδί από τη Συρία. Η χώρα μας αντιμετώπισε την καταφρόνηση και απαξίωση όταν η Αντιπρόεδρος της Κομισιόν Βέρα Γιούροβα(πρώην Επίτροπος Δικαιοσύνης)κατέταξε την Ελλάδα στις προβληματικές χώρες στο θέμα της ελευθερίας του τύπου, και είπε ότι «η δημοσιογραφία στην Ελλάδα είναι επικίνδυνη εργασία»!!! Επομένως η νέα κυβέρνηση Σύριζα θα πρέπει να καταργήσει άμεσα όλες τις διατάξεις που προσβάλλουν το λειτούργημα της δημοσιογραφίας, κάτι που ζητούν και όλες οι εγχώριες, ευρωπαϊκές και διεθνείς οργανώσεις των δημοσιογράφων.

7. Κατάργηση Αντεργατικών και άλλων νόμων

Άμεση κατάργηση των 7 νομοθετημάτων της ΝΔ που αναφέρονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ των Θέσεων, δηλαδή του αντεργατικού νόμου Χατζηδάκη που καταργεί το δωρο, όλους τους νόμους Κεραμέως, του Πτωχευτικού Νόμου, όλων των αντιπεριβαλλοντικών νόμων, του νόμου Χρυσοχοϊδη για την ίδρυση Πανεπιστημιακής Αστυνομίας(στη θέση της ο Σύριζα πρέπει να ιδρύσει άμεσα την Δικαστική Αστυνομία, αφού είναι από τα λίγα κράτη της Ευρώπης που δεν την διαθέτει, και είναι αναγκαία για την εκτέλεση των προανακριτικών πράξεις, σε καθεστώς αξιοπιστίας και φερεγγυότητας ενός σύγχρονου δημοκρατικού και φιλελεύθερου κράτους), του νόμου για το Επιτελικό Κράτος.

Άμεσα πρέπει να εισάγουμε στη Βουλή την Οδηγία 2019/1937 για την περεταίρω προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, την οποία η Ελλάδα ήταν υποχρεωμένη να ψηφίσει το αργότερο μέχρι την 17η Δεκεμβρίου 2021, δηλαδή είναι εκπρόθεσμη και απειλείται με πρόστιμα.

Επίσης απαιτείται τιτάνια προσπάθεια που πρέπει να αναλάβουμε ως κόμμα της αριστεράς για την πολυνομία και κανονομία, που αποτελεί κατά γενική ομολογία το πιο σημαντικό παράγοντα για την προβληματική λειτουργία της Δικαιοσύνης πρωτίστως, αλλά και των θεσμών του κράτους γενικότερα. Το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα πολυνομίας και κακονομίας αποτελεί ο ΓΟΚ, ο οποίος από την ψήφισή του έχει 317.000 τροπολογίες!!!! Ε! αυτό δεν είναι, δεν μπορεί να είναι, κράτος δικαίου.

Σύνολο νομοθετικών παρεμβάσεων για τον εξορθολογισμό και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης, που ταλαιπωρεί τους πολίτες και αποτελεί παράγοντα δυσλειτουργιών που παρατηρούνται στην απονομή της Δικαιοσύνης, κυρίως της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Η αδυναμία της Διοίκησης να ικανοποιεί στοιχειωδώς τα δίκαια αιτήματα των πολιτών εφαρμόζοντας ορθά τους νόμους, οδηγεί σε σώρευση χιλιάδων υποθέσεων στις δικαστικές αίθουσες, ενώ η ανεπάρκειά της να ανταποκριθεί ακόμα και στην στοιχειώδη υποχρέωσή της για κατάθεση πλήρως ενημερωμένων φακέλων έχει ως συνέπεια την ανάλωση πολύτιμου δικαστικού χρόνου μέχρι να προσαχθούν τα απαραίτητα στοιχεία. Επομένως ο

εξορθολογισμός και η αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί ένα κύριο εκ των ων ουκ άνευ για μία ευνομούμενη πολιτεία και ένα κράτος δικαίου.

5.

Πρόγραμμα ανάπτυξης της ελληνικής αγροτικής οικονομίας Επιστροφή στην παραγωγή

Η Ελλάδα έχει ένα πρωτογενή τομέα που ενώ απασχολεί μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού δεν επιτυγχάνει αντίστοιχα εισοδήματα. Με μέσο κύκλο εργασιών ανά στρέμμα στα 200€ έναντι 1200 του Ισραήλ και 1800 της Ολλανδίας. Στο συνέδριο «AgriBusiness Thessaly Summit 2021» που διεξήχθη στα Τρίκαλα στις 19-20 Νοεμβρίου 2021 αναφέρθηκε ότι τα οπωροκηπευτικά με 9% της καλλιεργούμενης έκτασης δίνουν το 40% του γεωργικού εισοδήματος και ότι το 2% της συνολικής έκτασης πανελλαδικά που καλλιεργούνται με λαχανικά δίνει το 23% του γεωργικού εισοδήματος (Καθηγητής Λαχανοκομίας του ΓΠΑ κ Σάββας). Είναι προφανές ότι η στροφή προς καλλιέργειες υψηλής αξίας και στη κτηνοτροφία μπορούν να αυξήσουν το εισόδημα των Ελλήνων αγροτών.

Η χώρα έχει πολλές μικρές εκμεταλλεύσεις οικογενειακής γεωργίας που είναι αδύνατο να είναι βιώσιμες με τις σημερινές μεγάλες καλλιέργειες που επικρατούν. Η μείωση των επιδοτήσεων θα αυξήσει το πρόβλημα. Προφανώς η στροφή σε καλλιέργειες οπωροκηπευτικών (ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικά), εντάσεως εργασίας και υψηλής αξίας μαζί με την κτηνοτροφία μπορεί να προσφέρει λύσεις. Προτείνουμε δημιουργία τράπεζας σπόρων και πρότυπα ερευνητικά κέντρα καλλιεργειών με ντόπιους σπόρους.

Η χώρα έχει ποικιλία μικροκλιμάτων και βιοποικιλότητα όντας δεύτερη στον κόσμο που μπορούν να παράγουν πολλές καλλιέργειες και ζωικές εκτροφές, έχει μια τεράστια αγορά 500 εκ της ΕΕ αλλά και παγκόσμια (πχ Αραβικές χώρες), έχει εύκολη πρόσβαση μέσω χωρών της ΕΕ, ένα ικανό αγροτικό δυναμικό αλλά και υποδομές έρευνας που μπορούν να βοηθήσουν. Τι χρειάζεται; Μια Εθνική Αγροτική Πολιτική, παράλληλη αλλά ανεξάρτητη από την ΚΑΠ που θα οδηγήσει σε παραγωγή προϊόντων υψηλής αξίας για τοπική κατανάλωση (τουρισμός) και εξαγωγή καθώς και μεταποίηση. Ποια χαρακτηριστικά πρέπει να έχει μια τέτοια πολιτική;

Το πρώτο στοιχείο είναι ότι πρέπει να παράγουμε για τις αγορές. Άρα χρειαζόμαστε μια μελέτη του τι καταναλώνεται σε κάθε γωνιά του κόσμου. Όχι απλώς στατιστικές ποσότητες αλλά κυρίως ποιοτικά χαρακτηριστικά, πιστοποίηση, συσκευασία κλπ. Το ίδιο και τι εισάγουμε, γιατί δεν το παράγουμε. Με βάση τις ανάγκες των αγορών θα πρέπει να κάνουμε μελέτες για τις μεταφορές, το μάρκετινγκ, το πως θα τα παράγουμε (ποικιλίες, καλλιεργητικές τεχνικές, εκμηχάνιση), ποια θέματα θα ερευνήσουμε για να λύσουμε προβλήματα και ότι άλλο χρειαστεί για να καθοδηγήσουμε τους αγρότες αλλά να οργανώσουμε και σποροπαραγωγή, ή βελτίωση φυλών ζώων, να παράγουμε εξοπλισμό που θα χρειαστεί κλπ.

Να εφαρμόσουμε νέες τεχνολογίες όπως έξυπνη γεωργία. Να δημιουργήσουμε υποδομές που θα στηρίξουν τη προσπάθεια αυτή, από έργα ταμείωσης, μεταφοράς και διανομής νερού μέχρι συσκευαστήρια, ψυγεία, μονάδες μεταποίησης.

Τέλος πρέπει να βρούμε τρόπο να μεταφέρουμε όλο το σχέδιο και να πείσουμε τους αγρότες να το εφαρμόσουν. Πρέπει να συνδέσουμε την έρευνα με τη παραγωγή ώστε οι αγρότες να αξιοποιούν τα χρήματα που επενδύονται στην έρευνα. Χρειαζόμαστε ένα σύστημα γεωργικών εφαρμογών που θα κάνει την αμφίδρομη σύνδεση έρευνας παραγωγής ενώ θα συμβουλεύει και θα κατευθύνει τους αγρότες. Χρειαζόμαστε ένα σύστημα εκπαίδευσης των αγροτών στις νέες τεχνικές της καλλιέργειας και εκτροφής ζώων και στις νέες τεχνολογίες ΠΕ. Πρέπει να αναπτύξουμε ισχυρές μονάδες εμπορίας, συνεταιρισμούς των προϊόντων για να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες μεγάλων καταναλωτών όπως τα μεγάλα καταστήματα.

Η Εθνική Αγροτική Πολιτική (ΕΑΠ) που προτείνουμε αυξάνει την απασχόληση και το εισόδημα των αγροτών στις αγροτικές περιφέρειες της χώρας. Το εισόδημα αυτό δαπανάται στις τοπικές αγορές των χωριών, των κωμοπόλεων και των πόλεων επιτυγχάνοντας οικονομική αυτάρκεια και κοινωνική εξισορρόπηση. Η πολιτική αυτή είναι στρατηγική επιβίωσης των αγροτικών δήμων και περιφερειών. Είναι πρωτοποριακή και υλοποιήσιμη. Το 1% είναι ο σκοπός και το 99% είναι τρέξιμο, δουλειά και ιδρώτας.

Όλα αυτά για να γίνουν χρειάζονται ένα μακροχρόνιο σχέδιο που θα εφαρμοστεί από την κεντρική διοίκηση για να αποδώσει.

6.

Για την εναλλακτική ανάπτυξη της Β.Α Χαλκιδικής

Επειδή η πείρα δεκαετιών στην Β.Α Χαλκιδική έχει αποδείξει ότι οι εξορυκτικές εταιρείες που έχουν περάσει και φάνταζαν ως σωτήριοι οικονομικοί επενδυτές, πτώχευσαν και αποσύρθηκαν αφήνοντας την περιοχή σε οικονομικό και κοινωνικό μαρασμό.

Επειδή οι αποτίμηση της συγκεκριμένης μεταλλευτικής δραστηριότητας ποτέ δεν θα είχε θετικό πρόσημο οικονομικό, περιβαλλοντολογικό και κοινωνικό για την περιοχή μας και παρότι η κυβέρνηση Μητσοτάκη πλειοδότησε υπέρ της εταιρείας με μια επαίσχυντη και αποικιοκρατική σύμβαση που έφερε, αν και ούτε αυτή φαίνεται να εξασφαλίζει την βιωσιμότητα της σημερινής επένδυσης, θεωρούμε ότι η αλλαγή του οικονομικού μοντέλου της Β.Α Χαλκιδικής είναι επιτακτική ανάγκη.

Πρέπει να γίνει μετάβαση με καθαρά οικονομικούς όρους από την μονοκαλλιέργεια της μεταλλευτικής δραστηριότητας σε μια ανάπτυξη, με όρους αειφορίας, πιο σύνθετου και ειδικότερου σχεδιασμού, που θα λαμβάνει υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της συγκεκριμένης περιοχής.

Χρειάζεται ένα αναπτυξιακό σχέδιο που θα εκπονηθεί ειδικά για την περιοχή, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα τοπικά περιβαλλοντικά, οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά.

Ο αναπτυξιακός χάρτης θα πρέπει να επικεντρωθεί σε :

A) ειδικά προγράμματα για βελτίωση ή/και δημιουργία νέων υποδομών (εθνικό οδικό δίκτυο, κάθετη σύνδεση με Εγνατία Οδό, λιμάνια κτλ).

B) ανάδειξη και ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, επιλογή που θα έχει άμεσες, έμμεσες και μακροπρόθεσμες θετικές συνέπειες για την τοπική οικονομία.

Γ) στήριξη του ήπιου τουρισμού, που θα αποτελέσει βάση ανάπτυξης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Δ) στήριξη και καθετοποίηση του πρωτογενούς τομέα (αγροτοκτηνοτροφική παραγωγή και μεταποίηση) για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων μικρομεσαίας κλίμακας.

Για μας φαντάζει αυτός ο μόνος τρόπος για να γίνει ένα άλμα προς μια νέα εναλλακτική οικονομική κατεύθυνση προς όφελος του συνόλου της τοπικής κοινωνίας.